TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI

DEMOKRATİK SEÇİM SÜREÇLERİNDE YENİ SİYASAL KAMUSAL ALANIN DEZENFORMASYON SORUNU: SENTETİK MEDYA VE DEEPFAKE

Yüksek Lisans Tezi

Hediye SARILKAN

Ankara, 2025

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI

DEMOKRATİK SEÇİM SÜREÇLERİNDE YENİ SİYASAL KAMUSAL ALANIN DEZENFORMASYON SORUNU: SENTETİK MEDYA VE DEEPFAKE

Yüksek Lisans Tezi

Hediye SARILKAN

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ergin Şafak DİKMEN

Ankara, 2025

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI

DEMOKRATİK SEÇİM SÜREÇLERİNDE YENİ SİYASAL KAMUSAL ALANIN DEZENFORMASYON SORUNU: SENTETİK MEDYA VE DEEPFAKE

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ergin Şafak DİKMEN

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

1- Doç. Dr. Ergin Şafak DİKMEN

2- Doç. Dr. Engin SARI

3- Doç. Dr. Fatma Bilge ŞENYÜZ

Tez Sınav Tarihi

18.06.2025

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Doç. Dr. Ergin Şafak DİKMEN danışmanlığında hazırladığım **"Demokratik Seçim Süreçlerinde Yeni Siyasal Kamusal Alanın Dezenformasyon Sorunu: Sentetik Medya Ve Deepfake"** adlı yüksek lisans tezimdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma surecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

19.08.2025

Hediye SARILKAN

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER ..... **i**
TABLOLAR ..... **iii**
ŞEKİLLER ..... **iv**
KISALTMALAR ..... **v**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
SİYASAL KAMUSAL ALANIN DÖNÜŞÜMÜ

1.1. Kamusal Alan 10
1.2. Siyasal Kamusal Alanın Demokratik Temelleri 14
1.3. Yeni Siyasal Kamusal Alan 19
1.4. Bilgi Kavramı ve Bilgi Bozukluğu Türleri 28
1.5. Ağ Toplumu 33
1.6. Sentetik Medya ve Deepfake 37

İKİNCİ BÖLÜM
SÜPER SEÇİM YILINDA DEEPFAKE

2.1. 2024 Süper Seçim Yılında Deepfake'in Genel Çerçevesi 46
2.2. ABD, İngiltere, Avrupa Birliği ve Türkiye'de 2024 Yılında Gerçekleştirilen Seçim Süreçlerinin İncelenmesi 49
2.2.1. ABD 52
2.2.1.1. Doğrulama Platformu: AP Fact Check 52
2.2.1.2. Doğrulama Platformu: Check Your Fact 52
2.2.1.3. Doğrulama Platformu: FactCheck.org 53
2.2.1.4. Doğrulama Platformu: Lead Stories 53
2.2.1.5. Doğrulama Platformu: MediaWise 54
2.2.1.6. Doğrulama Platformu: Politifact 54
2.2.1.7. Doğrulama Platformu: Reuters 54
2.2.1.8. Doğrulama Platformu Snopes.com 55
2.2.1.9. Doğrulama Platformu: The Dispatch 55
2.2.1.10. Doğrulama Platformu: The Washington Post Fact Checker 56
2.2.1.11. Doğrulama Platformu: USA Today 56

2.2.1.12. Doğrulama Platformu: Wisconsin Watch 56
2.2.2. İngiltere 57
2.2.2.1. Doğrulama Platformu: FactCheckNI 57
2.2.2.2. Doğrulama Platformu: Full Fact 57
2.2.2.3. Doğrulama Platformu: Ferret Fact Service 58
2.2.2.4. Doğrulama Platformu: PA Media 58
2.2.3. Türkiye 58
2.2.3.1. Doğrulama Platformu: Doğrula.com 58
2.2.3.2. Doğrulama Platformu: Doğruluk Payı 58
2.2.3.3. Doğrulama Platformu: Teyit 59
2.2.4. Avrupa Birliği 61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
VERİLERİN TOPLANMASI VE İÇERİK ANALİZİ

3.1. Deepfake ve Dezenformasyon Analizi 67
3.2. Bulgular 78
3.2.1. Kullanılan Teknik 78
3.2.2. Kaynak Sosyal Medya Platformu 79
3.2.3. İlişkili Aktörler 81
3.2.4. İçerik Türü 81
3.2.5. Oy Sayısına Yönelik Yaklaşım 82
3.2.6. Duygu Tonu 83
3.2.7. İtham Konusu 84

SONUÇ 93
KAYNAKÇA 97
EKLER 103
EK-1: A-WEB 2024 Seçim Takvimi 103
EK-2: Doğrulama Platformları Listesi 110
EK-3: İncelenen Tüm İçerikler (Kodlama Cetveli) 113
EK-4: Kod Anahtarı 154
EK-5: Platform Açıklamaları 157

ÖZET 163
ABSTRACT 164

TABLOLAR

Tablo 1: Bilgi Bozukluğu Türleri ve Yalan Haber 33
Tablo 2: İçerik Listesi……...70

ŞEKİLLER

Şekil 1: Mezenformasyon ve Dezenformasyonun 7 Türü 32
Şekil 2: Dünyanın En Kalabalık 15 ülkesi (2024) 50
Şekil 3: İçerik Listesi Özeti 59
Şekil 4: Avrupa Birliği İçerikleri İstatistik Dökümü 65
Şekil 5: Kullanılan Teknik 79
Şekil 6: Kaynak Sosyal Medya Platformu 80
Şekil 7: İlişkili Aktörler 81
Şekil 8. İçerik Türü 82
Şekil 9: Oy Sayısına Yönelik Yaklaşım 83
Şekil 10: Duygu Tonu 84
Şekil 11: İtham Konusu 85

KISALTMALAR

A-WEB: Association of World Election Bodies (Dünya Seçim Organları Birliği)

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AI: Artificial Intelligence (Yapay Zekâ)

AR: Augmented Reality (Artırılmış Gerçeklik)

CGI: Computer-Generated Imagery (Bilgisayar tarafından oluşturulmuş görüntü)

EFCSN: European Fact-Checking Standards Network (Avrupa Gerçek Kontrol Standartları Ağı)

EIMF: European Media and Information Fund (Avrupa Medya ve Bilgi Fonu)

IFCN: International Fact-Checking Network (Uluslararası Gerçek Kontrol Ağı)

UNDP: United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)

VR: Virtual Reality (Sanal Gerçeklik)

GİRİŞ

Teknolojik gelişmelerle birlikte her geçen gün ilerleyen internet ve internet tabanlı medyanın, yapay zekâ teknolojilerinin zararlı içeriklerine de maruz kaldığı bilinmekte ve Dünya ülkelerinin bu bağlamda önlemler alarak konu ile ilgili yasalar çıkarmaya başladığı görülmektedir. Bu girişimler ise internette dolaşıma giren bilgi çeşitlerinin güvenirliğinin sorgulanmasından kaynaklanmaktadır. Bilgiye güvensizliğin yaşandığı günümüz koşullarında özellikle demokratik seçim süreçlerinin bu güvensizlik duvarına en çok maruz kalan alan olduğu görülmektedir. Vatandaşların kendi yönetim süreçlerini ya da aktörlerini belirlediği demokratik seçim süreçlerinde bu güvensizlik alanının yarattığı sonuçlar hem bireylerin hem de toplumların belirli bir dönem için hem ulusal yaşam şekillerinin belirlenmesinde hem de uluslararası bağlamda ülkelerinin konumunu belirlemede kilit noktada durmaktadır.

Yeni medyanın gelişmesi ile bir meslek olarak gazetecilik pratiklerinin giderek değiştiği görülmektedir. Mevcut politik kamusal alanda gazetecilik, görüş ve tartışmalarla beslenen, yüz yüze ya da dolaylı iletişim kurularak kamusal meselelerle ilgili bilgi alışverişi ile üretilen bir alan olarak tasavvur edilirken, internet tabanlı medyanın gelişimi ile herkesin birer haberci ya da editöre dönüştüğü yeni bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnternet ve internet tabanlı medyanın hızla gelişmesinden kaynaklanarak değişen haber alma pratikleri günümüzde başka tehditler arasında da kalmaktadır. Sadece doğru bilgiyi yayma amacı güden habercilik pratikleri kadar bilinçli bir şekilde üretilen yanlış/yanıltıcı bilgi ile yalan haber pratikleri de yeni medyada yer almaktadır. Bu örnekler ise kitlelerin doğru bilgiye ulaşmalarının önündeki en büyük tehditler olarak görülmektedir. Bu bağlamda hem geleneksel medyada hem de internet tabanlı medyada dezenformasyonun önlenmesi adına dünya çapında yürütülen tüm çalışmaların yetersiz

kaldığı görülmektedir. Bu yetersizlik, özellikle demokratik seçim süreçlerinde tüm toplumları etkileyebilecek bir unsur olarak karşımızda durmaktadır.

Bu süreçte en önemli unsur bireylerin siyasi partilerini ya da aktörlerini belirledikleri seçim süreçlerinde edindikleri bilgiye ya da algıya nasıl sahip olduklarıdır. İnternetin gelişmesi ve bilginin daha ulaşılabilir olması ile insanların haber alma pratikleri değişime uğramıştır. Dijital platformlar ve özellikle de sosyal medya araçlarının kullanımının yaygınlaşması ile her bir bireyin birer editöre dönüştüğü böylelikle haber alma pratiğini geleneksel medyadan farklı olarak internet üzerinden gerçekleştiren çoğu insanın ise kendi yankı odalarında (echo chamber) kaldığı görülmektedir.

Bu noktada kamusal alan kavramının değişmekte olduğu aşikardır. Kamusal alan kavramının internet tabanlı medya ile giderek dijitalleştiği görülmektedir. Medyanın internet tabanlı alanda giderek dijitalleşmesi, yeni siyasal kamusal alan tartışmalarını da beraberinde getirmiştir. Kamusal tartışma alanını yeni bir uzam olarak karşımıza çıkaran bir alt yapı ya da platform olarak internet, kamusal alan tartışmalarının giderek daha karmaşıklaştığı bir alan olarak görülmektedir.

Kamusal alan kavramı, medya çalışmaları ile siyaset sosyolojisi arasındaki en güçlü teorik bağlantı olarak kabul edilmektedir. Medyayı demokrasiye ve siyasetin meşruiyetine bağlayan bu çerçevede, siyasal medya çalışmaları ile demokrasinin pratikte nasıl işlediğini ya da işlemediğini de araştırmak gerekmektedir.

Medyada çoğulculuğun sağlanarak ifade özgürlüğünün gözetilmesi ile dezenformasyon kampanyalarına karşı önlem alınması arasında çok ince bir denge kurulması beklenmektedir. Kurulması beklenen bu denge, bu alanın ne kadar zor kontrol edilebilir olduğunun da bir göstergesidir. Tüm bu çabaların üzerine üretken yapay zekâ araçlarının hızla gelişmesi ve yeni medyada kolaylıkla yer alarak hızla dolaşıma girebilmesi, yeni medyanın en önemli sorunlarından biri olarak görülmektedir. Toplumlara birçok fayda sağlayan yapay zekâ araçlarının diğer taraftan kitleleri tehdit

eden unsurlar içermesi, bu alanda yürütülen çalışmalar arasında da ikiye bölünmelere sebep olmuştur.

Medya aracılığı ile algı manipülasyonu oluşturmak amacıyla yapay zekâ teknolojileri kullanılarak hazırlanan ses, görüntü ya da metinler sentetik medya olarak kavramsallaştırılmaktadır. Yapay zekâ teknolojileri kullanılarak hazırlanan, izleyici/dinleyici ya da kullanıcılar tarafından ayırt edilmesi ise neredeyse mümkün olmayan sentetik medya ürünleri arasında özellikle demokratik seçim süreçlerinde siyasi aktörleri hedef alan ve algı operasyonları düzenlemek amacıyla hazırlanan Deepfake içerikleri ise yeni siyasal kamusal alan tartışmalarında önemli bir yerde tutulmaktadır. Demokratik seçim süreçlerini hedef alan dezenformasyon kampanyalarında yapay zekâ teknolojileri kullanılarak hazırlanan ve siyasi aktörlerin hiç söylemediği şeyleri söylemiş, hiç bulunmadığı yerlerde bulunmuş ve hiç gerçekleştirmediği eylemleri olmuş gibi gösterebilen bu teknoloji, yeni siyasal kamusal alanın da en büyük sorunu olarak görülmektedir.

Bu çalışma, dijital ortamda var olan kamusal alanın seçim süreçlerinde maruz kaldığı sentetik medya içeriklerini bireylerin içinde yaşadığı demokratik dünyanın en büyük tehdidi olarak görmektedir. Bu nedenle de bu çalışmanın temel problemini yapay zekâ destekli dezenformasyon kampanyası olarak kullanılan siyasi Deepfake içeriklerinin yeni siyasal kamusal alanda yarattığı açık oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, öncelikle internetin gelişimi ile yeni bir oluşuma giren kamusal alan tartışmalarına ışık tutmaya çalışmak ve bu alanda kontrol edilmesi en güç olgu olan dezenformasyon çalışmalarını ele almaktır. Bu tez çalışmasında öncelikle Habermas'ın kamusal alan teorisi ile günümüzde yeni medya araçlarının gelişmesiyle gündeme gelen yeni siyasal kamusal alan tartışmaları ele alınacaktır.

Bu tez çalışmasının konusu, internetin gelişimi ile yeni siyasal kamusal alanın geçirdiği dönüşümün, sentetik medya araçları ile hazırlanan ve dolaşıma giren dezenformasyon çalışmaları ile incelenmesidir.

Yapay zekâ teknolojileri ile oluşturulmuş içeriklerin özellikle demokratik seçim süreçlerinde gerçeklik algısını manipüle ederek süreci etkilemeye çalıştığı bilinmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada yeni siyasal kamusal alanın demokratik seçim süreçlerindeki dezenformasyon içerikleri, yapay zekâ araçları ile üretilen sentetik medya örnekleri incelenecek ve bu örneklerin demokratik seçim süreçlerine nasıl yansıdığına bakılacaktır. Dezenformasyon sorununun yapay zekâ destekli içeriklerinin örnekleri ortaya konacak ve 2024 yılında dünya çapında gerçekleştirilen demokratik seçimlerde bu örneklerin hangi bağlamlarda kullanıldığına dair ışık tutulacaktır.

Bu çalışma ile amaçlanan hedefe ulaşabilmek için 2024 yılında gerçekleştirilen seçimlerde Deepfake içeriklerinin;

- Küresel anlamda hangi ülkelerin seçim süreçlerinde görüldüğü
- İngiltere Genel Seçimi, Avrupa Birliği Avrupa Parlamentosu Seçimi, Amerika Birleşik Devletleri Başkanlık Seçimi, Türkiye Yerel Seçimi süreçlerinde Deepfake içeriklerinin hangi dijital platform kaynağı ile medyada yer aldığı
- Deepfake içeriklerinin üretimi için kullanılan tekniklerden hangisi ile üretildiği
- Üretilen içeriğin hangi kişi ya da kurumu hedefe alarak üretildiği
- Seçim sürecinde yürütülen dezenformasyon çalışmaları arasında ‘bilgi bozukluğu’ olarak bilinen bilgi çeşitleri arasından hangi kategoride yer aldığı (Dezenformasyon, mezenformasyon, kötücül enformasyon ve yalan haber)
- Küresel bağlamda bu içeriklerin demokratik seçim süreçlerinde nasıl kullanıldığı (Oy yükseltmek ya da düşürmek)

- Hani konular ile ilişkilendirerek zarar verme amacı beslediği gibi sorulara cevap aranacaktır.

Bu noktada öncelikle kamusal alan kavramının aktarılması ve özellikle de yeni siyasal kamusal alan hakkında bilgi sahibi olunması gerekmektedir. Bilgi kavramının dijital dünyada nasıl üretildiği ve yeniden üretime girdiğine bakılması, dijital dünyada farklı bilgi çeşitlerinin ağ toplumunda nasıl yer aldığını görmek gerekmektedir. Böylelikle dezenformasyon olarak genellenen bilgi bozukluğu türlerinin siyasal iletişim çalışmalarında nasıl yer aldığı daha anlamlı hale gelecektir.

Dijital çağda, yeni medyada giderek daha hızlı bir şekilde yayılan ve önüne geçilmesi son derece güç olan dezenformasyon kavramı da bu çalışmanın kavramları arasında bulunmaktadır. Bir algı operasyonu olarak yapay zekâ teknolojileri ile oluşturulmuş sentetik medya ve özellikle Deepfake içerikleri ise bu çalışmada ele alınacak olan bir bilgi bozukluğu çeşitleri arasında kabul edilmektedir.

Yeni siyasal kamusal alanın uzamı olan internet tabanlı medyada demokratik seçim süreçlerinde algıyı manipüle ederek süreci etkilemeyi hedefleyen Deepfake içerikleri, bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Zaman ve mekândan bağımsız olarak insanların her an ve her yerde bilgi alabildikleri, kendi yankı odalarında sağlanan akış sayesinde sahip oldukları bu bilgiyi ise sorgulamadan kabul ettikleri yeni haber alma pratikleri, bireylerin demokratik seçim süreçlerindeki yaklaşımlarını da etkilemeye yöneliktir. Bu nedenle bu tez çalışmasında yeni siyasal kamusal alanın demokratik seçim süreçlerindeki en büyük tehdit unsuru olan dezenformasyon kavramı incelenecek ve yapay zekâ araçları kullanılarak kasıtlı bir şekilde üretilen yanlış ve yanıltıcı bilgi çeşitlerine araç olan Deepfake içerikleri ele alınacaktır.

Algoritmik olarak oluşturulmuş ya da var olan bir içeriğin yapay zekâ teknolojisi aracılığıyla değiştirilerek üretilmiş içerikler sentetik medya olarak adlandırılmaktadır. İnternet ile internet tabanlı medyada iletişim teknolojilerinin kullanılması sayesinde

üretilmiş ya da değiştirilmiş bu içerikler bir bilgi bozukluğu örnekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sentetik medya, her ne kadar Deepfake ile eş anlamlı gibi algılansa da medya alanında daha çok üretici medya olarak yer almakta ve gerçek ile kurgu arasında derinleşmektedir.

Dünya üzerinde internet kullanıcıları ile sosyal medya kullanıcılarının sayıları her geçen gün artmaktadır. Dijital platformlarda oluşan yeni siyasal kamusal alan, her bir kullanıcının haber alma pratiğinde de değişime sebep olmuştur. 2024 yılı, dünya ülkelerinde demokratik seçim süreçlerinin sayıca çok olduğu bir 'süper seçim yılı' olarak değerlendirilmektedir. 2024 yılında dünya çapında gerçekleştirilecek olan seçimlerin yaklaşık 3,65 milyar insanı doğrudan etkileyebileceği görülmektedir. Bu nedenle dünya üzerinde süper seçim yılı olarak bilinen 2024 yılında kullanılan Deepfake içeriklerinin hangi amaçla üretildiği ve hangi kanal aracılığı ile piyasaya sürüldüğü ele alınacaktır. Böylelikle bu amaçla üretilen içeriklerin global düzeyde kullanım pratikleri ele alınarak gelecek dönemlerde yaşanacak olan demokratik seçim süreçleri için ışık tutması planlanmaktadır.

Araştırmanın ilk bölümünde yukarıda bahsi geçen kavramlar literatür taraması yapılarak değerlendirilmiştir. Böylelikle anlatılmak istenen dönüşümün arka planı aktarılacak ve dönüşmekte olan bu sürecin demokratik seçim süreçlerinde nasıl ilerlediği tartışılmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde ise öncelikle araştırmanın evrenini oluşturan 2024 yılında dünya genelinde gerçekleştirilen seçimler ele alınacak ve hangi ülkelerin seçim süreçlerinde Deepfake içeriklerin görüldüğüne dair genel bir çerçeve çizilmiştir. Bu çerçeve çizilirken Dünya Seçim Birlikleri (Association of World Election Bodies / A-WEB)[1] tarafından hazırlanan 2024 Seçim Takvimi verilerinden yararlanılmıştır. Elde

[1] https://www.aweb.org/eng/bbs/B0000007/list.do?menuNo=300052

edilmesi beklenen sonuçlar '{country} election 2024 deepfake', '{country} election 2024 deep fake' şeklinde yapılan Google aramaları ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın örneklemi için, gerçekleştirilen bu seçimler arasından kategori bazında seçimler yapılmış ve genel seçimler kategorisinde İngiltere, parlamento seçimleri kategorisinde Avrupa Parlamentosu, başkanlık seçimleri kategorisinde Amerika Birleşik Devletleri, son olarak yerel seçimlerde ise Türkiye örnekleri araştırmaya dâhil edilmiştir.

İçerikler, araştırma örneklemine dâhil edilen bu ülkelerin doğrulama platformları üzerinden tespit edilmiştir. İlgili ülkenin doğrulama platformu The International Fact-Checking Network (IFCN)[2] imzacıları arasından seçilmiştir. İlgili ülkenin imzacıları seçilirken yayın dilinin İngilizce olması temel alınmıştır. Örneklemde yer alan ülkelerden biri olan Türkiye için yer alan imzacılar Türkçe dilinde ele alınmıştır. İlgili ülkelerin doğrulama platformlarında 'Deepfake' ve 'AI Generated' taraması yapılmış ve bu tarama 1 Ocak 2024 tarihinden başlayarak ilgili ülkenin seçim tarihine[3] kadar olan ve seçim sürecine ilişkin içerikler ile sınırlandırılmıştır. Elde edilen içerikler sıralanmış ve hangi bağlamda medyada yer aldığı tek tek incelenmiştir. Bu süreçte kaynak içeriğe ulaşılamayan ya da yanlış bağlamda ele alınarak (yanlış alt yazı ile oluşturulmuş, yanlış yorumlanmış ya da gerçekliği teyit edilmiş) 'sahte' olarak nitelendirilen ancak yapay zekâ ile oluşturulmamış içerikler araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Araştırmanın yürütülebilmesi adına yukarıda bahsi geçen veriler, 'Web Hasatçılığı (Web Harvesting)' yöntemi ile ilgili doğrulama platformları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Web hasatçılığı yöntemi, internet ve internet tabanlı medya sayesinde dijital ortamda var olan içeriklerin sistematik bir biçimde toplanmasını tarif etmektedir (Murty vd, 2022). Bu yöntem çoğunlukla otomatik araç ya da bot yazılımlarla yürütülse de araştırmacının küçük bir örneklem üzerinden araştırmasını yürütmesi halinde manuel

[2] (https://ifcncodeofprinciples.poynter.org/signatories)

[3] ABD için 1 Ocak 2024-5 Kasım 2024, İngiltere İçin 1 Ocak 2024- 4 Temmuz 2024, Türkiye için 1 Ocak 2024- 31 Mart 2024 ve Avrupa Parlamentosu için 1 Ocak 2024- 6 Haziran 2024 tarihleri ile sınırlandırılacaktır.

olarak da veri toplanabilmektedir (Elo ve Kyngas, 2008). Bu teknik ile bu araştırma, ilgili web sitelerini tek tek ziyaret ederek içeriklerin bağlamı dikkate alınarak incelenmesi ve uygun verilerin elle kayıt altına alınması ile yürütülmüştür. Sınırlı sayıda örneklem alınması durumunda araştırmacının daha rahat tercih edebileceği bir yöntem olan manuel web hasatçılığı tekniği, ele alınan içeriklerin doğrudan erişimle toplanması sayesinde kodlama sürecinde araştırmacının daha detaylı anlam geliştirmesine de olanak tanımaktadır.

Bu çalışmada doğrulama platformları üzerinden konu ile ilgili olan içeriklerin toplanması ve bu içeriklerin kaynaklarının analiz edilmesi ile video, fotoğraf ya da ses teknikleri ile üretilen Deepfake içeriklerinin nitel analizinin daha sağlıklı bir şekilde gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Nitel içerik analizi, araştırmacıların taraf tutmadan bilgi toplayıcı olduklarından hareketle elde edilen verilerin olay, olgu ya da süreçler içerisinde nitel verilere ulaşmasını ve duyguların, bilgilerin ve kanaatlerin detaylı bir şekilde aktarılmasını hedeflemektedir (Alanka, 2024). İçeriklerin sistematik bir biçimde analiz edilmesine aracı olan içerik analizi yöntemi ile toplanan verilerin standart bir biçimde özetlenebilmesi ve aktarılması ve sonuç olarak da yorumlanabilmesi amaçlanmaktadır (Smith, 1975). Bu araştırmada, araştırmanın soruları doğrultusunda elde edilen verilerin sistematik bir biçimde kaydedilebilmesi ve araştırma soruları ışığında yorumlanabilmesini amaçlayan içerik analizi yöntemi ile (Neuman, 2014), kategori ve kodlar anlamsal olarak ne sıklıkla ve ne ağırlıkta olduğuna bakılarak temalar ve ilişkiler belirlenmiştir.

Belirlenen sınırlamalar sonrasında elde kalan içerikler ise araştırmanın soruları doğrultusunda kodlanarak içerik analizine tabi tutulmuş ve araştırmanın sonucuna ulaşılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin sistematik bir şekilde yorumlanmasına olanak tanımaktadır. Yürütülen nitel içerik analizi çalışması ile elde edilen içeriklerin anlamlarını bağlamsal olarak ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu araştırmada elde

edilen verilerin temaları belirlenmiş ve araştırma soruları doğrultusunda belirlenen kategorilere göre başka bir çalışmadan kodlama cetveli alınmadan kodlanarak yorumlanmıştır.

Verilerin toplanması sürecinde her bir doğrulama platformunun çalışma biçiminin farklı olması, içeriklerin aktarılma biçimleri ve yorumlama biçimlerinin farklı olması araştırmanın yürütülmesi bakımından verilerin analizini zorlaştırmaktadır. Bu kapsamda manuel olarak elde edilen içeriklerin seçim sürecine yönelik olması, yapay zekâ araçları kullanılarak yeniden üretilmesi ve 'sahte' içeriklerin halen yayında olması temel alınmıştır. Toplanan tüm verilerin derinlemesine analizinin yapılması ve bu kriterlere uygun olarak dar bir örneklemde ele alınmasının temel nedeni, her ülkenin 'sahte' içeriklere karşı aldığı önlemler, doğrulama biçimlerinin çalışma ve yorumlama biçimlerinin birbirinden oldukça farklı olması ile 'sahte' kavramının çok çeşitli biçimlerde dijital mecralarda yer alması ile karşımıza çıkma imkânı bulmasından kaynaklanmaktadır.

Amaçlanan hedefe ulaşmak için araştırmanın ilk bölümünde, kamusal alanın dönüşümünü açıklayabilmek adına, kamusal alan ve demokratik temelleri, yeni medya araçları ile yeni bir uzam olarak karşımıza çıkan dijital siyasal kamusal alan, bilgi kavramı ve bilgi bozukluğu türleri, ağ toplumu ve yapay zekâ destekli sentetik medya kavramları incelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİYASAL KAMUSAL ALANIN DÖNÜŞÜMÜ

1.1. Kamusal Alan

Bu çalışmada ele alınacak kavramsal çerçeve dahilinde öncelikle yeni siyasal kamusal alan tartışmalarına yer verilecektir. Bu bağlamda Habermas'ın kamusal alan kavramı aktarılacak ve ardından da yeni medyanın gelişimi ile dönüştüğü ve yeni bir alan olarak karşımıza çıktığı kabul edilen yeni siyasal kamusal alan kavramına yer verilecektir. Bu dönüşüm Castells'in enformasyon çağı ve ağ toplumu kavramları ile ilişkilendirilerek aktarılacaktır.

Kitle kültürünün gelişmesi ile birlikte kamusal iletişim önemli bir yer edinmiş ve yeni iletişim teknolojileri ile de medyaya bağlı başka bir boyut kazandırmıştır. Kitle iletişim araçları vatandaşların fikirlerini kitlesel ve serbest bir şekilde açığa vurabilmesini mümkün kılan araçlardır. Tarihsel süreçleri göz önünde bulundurulduğunda Antik Yunan'a dayanan kamusal alan kavramının aktörleri özgür erkeklerdir ve kamusal- özel alan ayrımı ile görülmektedir. Tarihsel dönem bakımından değerlendirildiğinde kamusal alan kavramı var olan tartışma konularının konuşularak çözüldüğü ve özellikle siyasal kararlar almaya yönelik özgür yurttaşların yer aldığı siyasal bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum aslında yurttaşların siyasal eylemlere katılabildiği ve aynı zamanda da hem yöneten hem de yönetilen konumunu paylaştıklarının birer göstergesidir. Bu noktada kamusal alanın özel alandan ayrılan yanlarının ise kolektif bir bilinç üretimi olduğu görülmektedir (Habermas, 2005).

Kamusal alan kavramı tartışmalarının Antik Yunan'a dayanan bir geçmişe sahip olduğu görülmektedir. Kamusal alan yaklaşımlarının Antik Yunan agoralarından[4] Fransız salonlarına, İngiliz kahvehanelerinden kilise toplantılarına kadar her dönemin tarihsel koşulları bağlamında şekillendiği görülmektedir (Odabaş, 2018).

Kamusal alan kavramı tarihsel süreçlere göre farklı yaklaşımlarla ele alınmıştır. Roma Dönemi'nde mekânları forumlar olan kamusal alan kavramı siyasal ve kamusal alan arasında bir ayrım gözetmemiştir. Hıristiyanlığın yayılması ile birlikte ise kilise dışındaki mekânlar önemini kaybetmeye başlamıştır. Orta Çağ'a bakıldığında feodal otorite döneminde ise özel alan ile kamusal alanın iç içe geçtiği görülmektedir. 17. ve 18. yy. itibariyle Aydınlanma Dönemi'nde değişmekte olan devlet ve toplum ilişkisi ise akıl temelinde oluşturulacak kolektif birliktelikte aranmaktadır.

Demokrasi kavramının temelinde yer alan kamusal alan kavramı demokrasinin gelişmesi ve demokratik teorilerin de ortaya çıkması ile farklı şekillerde yorumlanmıştır. Bu nedenle çoğunluk kavramı bu noktada devreye girmektedir. Özel alandan farklı olan kamusal alan, çoğulculuğun kararını yaşatmaktadır. Antik Yunan'da kamusal alanın yönetime katılma imkânı tanıdığından bahsederken artık çoğulculuğun kararının temsili yönetim ile mümkün olabildiği ve çoğunluk kadar azınlığın da haklarının korunması gerektiği üzerinde durulmaya başlanmıştır. J. Stuart Mill'in katkılarıyla siyasal yaşama katılım hakkı kavramın temel ilkelerinden biri olsa da tüm yurttaşlar için geçerli olmayan bu hak sorgulanmaya başlanmış ve böylelikle eşitlik kavramı da gündeme gelmiştir. Bu noktada giderek güçlenmeye başlayan siyasi otoritenin özel alan kavramına müdahalesi de söz konusu olmaktadır. Çünkü özel mülk sahiplerinin kamusal alandaki mevcudiyetleri teorisyenlerin artık bu konuya daha şüpheci bakmalarına neden olmuştur. K. Marx özel mülk sahiplerinin yönlendirdiği kamuoyunu burjuva sınıfının meydana getirdiğini ileri sürmüştür. Frankfurt Okulu isimlerinden Adorno ve Horkheimer ise

[4] Antik Yunan kentlerindeki şehri ilgilendiren tüm dini, politik ve ticari faaliyetin gerçekleştiği halka ait ve tüm halka açık alanlar.

bireylerin metalaştığını, kitle iletişim araçlarının ise bu durumda aracı olduğunu ve kitlelerin kamuoyu gibi bir kavrama dahil olmak yerine sadece tüketici kimlikleri ile uyuştuklarını ileri sürmektedir (Odabaş, 2018).

Frankfurt Okulu ekolüne bağlı olarak eleştirel teoriyi benimseyen Habermas, endüstri temelli kapitalist toplumları gelişmiş toplumlar olarak ele alarak, çağdaş siyasette Alman siyaseti ekseninde demokrasi analizine odaklanmıştır (Ayyıldız, 2024). Habermas'a göre tüm bilgi biçimleri insan ilişkilerinden, ilgisinden ve çıkarlarından dolayı ortaya çıkmıştır. Bu önerme ise Habermas'ın bilim eleştirilerinin temelini oluşturmaktadır. Bu bilgi türlerini birbirinden ayırabilmek için Habermas üç bilişsel bilgiden bahsetmiştir. Bunlar; doğa bilimleri, pratik bilgi ve eleştirel bilimlerdir. Habermas'ın kuramlarının temelinde ise bu bilgi tanımları ile oluşturulan bir sistem yer almaktadır. Bu sistem ise aklın özgürleştirilmesi üzerine kurulmuştur (Pozzuto, Dezendorf, ve Arnd-Caddigan, 2006).

Habermas'ın en önemli kuramlarından biri olan iletişimsel eylem kuramı da evrensel ve etik bir çerçevede insanın özgürleşmesini hedef almıştır. Bu özgürlüğü, akılcı kurumsallaşma ile toplumun akılcılaşması ve demokratikleşmesi ile aynı çizgide görmüştür. İnsanın iletişim becerilerinin tarihsel anlamda giderek geliştiğini ve değiştiğini aktaran Habermas, çağdaş toplum kurallarının bu beceriyi baskıladığını da ifade etmiştir. İnsanların iletişim ve tartışma yeteneklerine ancak ve ancak aklın özgürleştirmesi ile gerçekleşebileceğini söyleyen Habermas, araçsal akılcılık ve rasyonalizme odaklanmıştır (Akkol, 2019).

Habermas'ın akılcılığa odaklanmasının temelindeki yaklaşım ise iletişimsel eylem kuramıdır. Çünkü iletişimsel eylem kuramının temelinde de bilgiyi şekillendirecek ve eyleme yön verecek olan iki farklı rasyonalite kavramından bahsetmiştir. Bunlardan ilki, bilişsel-araçsal rasyonalite; ikincisi ise iletişimsel rasyonalite kavramlarıdır. Araçsal eylem ve stratejik eylemden farklı olan iletişimsel eylem ise öncelikle anlama ve

yorumlama sürecini akılcı yürüten bunu yürütürken de düşüncelerin hem sorgulanmasına hem de eleştirilmesine zemin hazırlayan bir yapıdır. Çünkü fikirler ancak bu şekilde gelişebilmektedir. Bu durum da demokrasi kavramının kendini var edebilmesi için gerekli olan zeminde yer alan başlıca unsurlardan biridir (Torun, 2020).

Habermas'a göre özgürlük tahakkümden kurtulan bireylerin sahip olabileceği bir şeydir. Habermas'ın kamusal alan kavramına bu noktada toplumsal alanın demokratik inşası rolü atfedilmektedir (Habermas, 2009).

Habermas' a göre modern devlet, kapitalist üretim ilişkileri ile birlikte yükselen burjuva sınıfının tahakkümü altındadır. Bu süreç toplumsal yapının da değişimine yol açmıştır. Bu değişimin iki önemli unsuru ise 'mal ve haber' dolaşımıdır (Habermas, 2005, s. 80).

Çağdaş kamusal alan kavramı modern anlamda ele alındığında ise kamusal söylemlerin yerel topluluklarda, ulus devlette ya da Avrupa Birliği gibi ulus üstü bir yapıda, kamusal konularda aynı çizgideki ya da karşıt görüşlerin çarpıştığı bir alan olarak kabul edilmektedir. Herkesin bakış açılarının ifade edilebileceği bu tür kamusal alan ortamları tartışmaya dayalı olmak durumundadır. Çünkü fikirler çarpışarak daha iyi bir versiyona ulaşmaktadır. Bu bakış açılarının ifade ediliş biçimi ise resmiyet açısından büyük ölçüde değişebilmekte ve aynı zamanda da dürtüsel ya da duygusal olabilmekte ya da çeşitli estetik araçlarla ifade imkânı bulabilmektedir (Papacharissi, 2004).

Habermas bireylerin, toplanıp bir araya gelerek karşılıklı konuşabilme alanı yaratma durumunda kamusal alanın bir parçasına daha dokunulmuş olacağını ifade etmektedir. Burada önemli olan ise tüm yurttaşların bu alana erişebilmelerinin eşit derecede mümkün kılındığı bir alan olarak karşımıza çıkması olduğunu belirtmiştir (Habermas, 2004, s. 95).

Demokrasi için son derece önemli olan bu kavramın ortaya çıktığı dönem bakımından değerlendirilmesi yani agoralardan başlayarak değerlendirilmesi büyük bir

uyum içinde görülmektedir. Ancak modern dünyada bu tanımlamanın çok daha ötesinde yer aldığını ve kamusal alan kavramının artık zemin değiştirdiğini ifade edenlerin de bu bağlamda doğru kabul edilmesi gerekmektedir. Çünkü hem tarihsel zemininde hem de modern dünyada içerisinde yaşadığımız koşullar değerlendirildiğinde kamusal alan kavramının kendi tanımı ile çatışma yaşadığı görülmektedir (Ramussen, 2014). Siyasal kamusal alan kavramının yeni siyasal kamusal alan kavramına nasıl evrildiğini, uyumlandığını ya da içerisinde nasıl çatışmalar yaşandığını açıklayabilmek adına siyasal kamusal alanın demokratik temellerine bakılması gerekmektedir.

1.2. Siyasal Kamusal Alanın Demokratik Temelleri

Kamusal alanın dinamikleri değerlendirildiğinde, kamusal alan kavramının demokrasi tartışmalarının merkezinde yer aldığı görülmektedir. Bu noktada demokrasi kavramına da değinmek gerekmektedir. Kabul gören tanımı ile demokrasi 'halkın halk tarafından halk için yönetimi' olarak adlandırılmaktadır.[5] Kolektif bir özyönetim biçimi olarak demokrasi kavramı Yunanca demos (halk, çoğunluk) ve kratos (yönetmek) terimlerine dayanmaktadır (Dahl, 2001). Bu noktada bazı kavramsal sorular (halkı kim oluşturur, bireylerin demokrasilerde nasıl yükümlülükleri vardır, demokrasi için hangi değerler önemlidir, demokratik yönetim nasıl organize edilir, hangi kurumlar nasıl kullanılmaktadır?) karşımıza çıksa da bu soruların en önemlisi 'Demokratik hükümetlerin aristokrasi ve oligarşiden daha tercih edilebilir olmasının nedenleri nelerdir?' sorusudur.[6]

Hükümetle uyumlu olmak zorunda olmayan demokrasi kavramı daha üst bir çerçeveyi ifade etmektedir. Bu ince çizginin belirlenebilmesinde ise öncelikle halkın katılımı ve kendi yönetim biçimini kendisinin belirleyebilmesi cevabı gelmektedir. Bunun sağlanabilmesi için ise öncelikle halkın bilgi ve fikir sahibi olması aynı zamanda

[5] https://ayam.anayasa.gov.tr/media/6444/zuskul.pdf

[6] https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780199756223/obo-9780199756223-0162.xml?d=%2Fdocument%2Fobo-9780199756223%2Fobo-9780199756223-0162.xml&p=emailAuNM1JclXPaj6

da sahip olduğu bu bilgi ve fikirleri ifade özgürlüğü kapsamında özgürce açıklayabilmesi önemli görünmektedir.

Kendi tanımı doğrultusunda bir yönetimin demokratik kabul edilebilmesi için öncelikle halkın tüm eğilimlerini göz önünde bulundurması gerekmekte ve her bir topluluğa da kendi talepleri doğrultusunda yaşayabilecekleri bir alan sunabilmesi gerekmektedir. Ancak, böyle bir yönetim tarih boyunca hiç görülmemiştir ve gelecekte görülebileceğine dair sağlam kanıtlar sunamamaktadır (Erdoğan,1999:205).

Amerika Birleşik Devletleri'nin en bilinen demokratik teorisyenlerinden biri olan Robert Dahl'ın 'demokrasinin asgari koşulları', konu bağlamında en geniş modern demokrasi tanımı ve gerekliliklerini sunmaktadır (Dahl, 1989). Dahl'ın teorisinden yola çıkarak Schmidt, demokratik yönetim biçimlerinin sahip olması gereken özelliklerini şu şekilde özetlemektedir: Demokrasi; tüm yurttaşlara genel, özgür ve eşit seçim hakkı sunmalı, partiler arası rekabet ortamı sağlamanın yanı sıra muhalefet etme ve koalisyon kurma özgürlüğü sunmalı, tüm yurttaşlarına eşit bir şekilde bilgi edinme imkânı sunmalı ve son olarak da düzenli olarak seçimle iktidara gelme ortamı sağlamalıdır (Schmidt:21).

Habermas demokratik yönetimin, yalnızca modern devletin ilkelerinden biri olan 'hukukun üstünlüğü' ilkesi tarafından denetlenmesi olmadığını aynı zamanda hem karar alma süreçlerine katılımın sağlandığı hem de modern devletin denetiminin sağlandığı 'kamusal iletişim mekanlarının' var olmasının sağlandığı bir biçim olduğunu savunmaktadır (Habermas, 2002:24). Yani, modern devletin meşruiyetinin yalnızca yasalarla değil aynı zamanda diyalog ve iletişim yolu ile rasyonel çerçevede kurulan ilkeler ile hayata geçirilmesi gerektiğini savunmaktadır (Demir, 2010).

Siyasal kamusal alanın tarihsel demokratik temellerine bakılmak istendiğinde öncelikle vatandaşlığın temellerine bakılması gerekmektedir (Delil, 2024). Yunan polis devletlerinde siyasal vatandaşlığı özetlemek gerekirse üçe ayrıldığı görülmektedir. Özgür vatandaşlar; özgür yabancılar (mütekabiliyet yoluyla yabancılar hukuku ile yabancıları

da özgür kabul etmekte ancak devletin kurallarına tabi tutmaktadırlar) ve özgür olmayan köleler (Yavuz, 2023).

Bu durum devletin o toplumun üyelerine tanıdığı bazı hakların olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla devlet ile özgür vatandaşlar arasında bir bağ olduğu da anlaşılmaktadır. Bu bağ devlet ile vatandaşlar arasındaki diyalektik bir ilişki olarak değerlendirilmektedir. Aslında o dönemde de bu yapının en önemli unsurunun sermayenin devlet ile ilişkisi olduğu anlaşılmaktadır. Devlet olarak tanımlanan yapının ise üç unsuru olduğu ve bunların ise ülke yani coğrafi alan, insan topluluğu ve egemenlik olduğu görülmektedir. Egemenlik yetkisinin ise üç dayanağı olduğu bunların ise yasama, yürütme erki (vekil) ve yargı (mahkemeler) olduğu kabul edilmektedir.

Habermas'a göre siyasal kamusal alan ilk olarak 18. yy.da İngiltere'de gerçekleşmiştir. İlk kabine hükümetinin kurulmasının yanı sıra İngiltere Bankası'nın kurulması ve basın üzerindeki sansürün ortadan kaldırılması bu sürecin temellerini oluşturmaktadır. Habermas, bu dönemde ortaya çıkan siyasal kamusal alanın basın aracılığıyla ortaya çıktığını da ifade etmiştir (Habermas, 2005, s.139).

Vatandaş ile devlet arasındaki ilişkiyi ve iletişimi kuracak olan unsur ise bürokrasi olarak tanımlanmıştır (Çevikbaş, 2014). Çünkü devlet aslında soyut bir varlıktır ve devlet kurumları ile vatandaşlar arasında bir ilişki kurulması gerekmektedir. Devletin vatandaş ile ilişkisini yasama, yürütme ve yargı erkleri ile gerçekleştirmesi aynı zamanda devlet ile vatandaş arasında demokratik bir iletişimin kurulması bir bürokrasi örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Demokratik iletişim, diyalog ile temellenen barışçı bir tutumla hareket edilerek toplumsal yapıdaki bozulmaların çözümlenmesi aracıdır (Çoban, 2010).

Bürokrasinin geleneksel iletişim aracı yazıdır. Analog olan yazı sisteminin günümüzde dijitale dönüştüğü dolayısıyla iletişimin formatının değiştiği görülmektedir. Değişen iletişim formatı aslında devlet ile vatandaş arasındaki ilişkiyi de dönüştürmüştür. Çünkü soyut bir varlık olan devlet, verimsizlik ortaya çıktığında bu durumu bürokrasiye

yüklemek böylelikle de işin içinden çıkmayı hedefine koymaktadır. Bu durum ise vatandaş ile devlet arasındaki güvensizlik duvarını yukarıya taşımaktadır. Vatandaşlar doğrudan iletişim kuramadıkları devlet ile olan ilişkisini yürütebilmek için öncelikle enformasyona sahip olmayı beklemektedir. Çünkü modern dünyada bilgiye sahip olmanın güç ve iktidar sağladığını bilen vatandaşlar, kendi siyasal katılımlarını gerçekleştirebilmek adına bilgiye ulaşmaya ve bu bilgiyi ifade edebilmeye ihtiyaç duymaktadır. Aksi durumda enformasyona ve bilgiye ulaşmak kolay olmayacak ve güç ile iktidar daha sıkı bağlar kurarak güçlenecek ve kendi tanımı ile çelişmeye başlayacaktır.

Yurttaşların özgür ve eşit bir siyasal temsil ile siyasi haklara sahip olduğu ve siyasal katılım gerçekleştirebildikleri demokrasi kavramı, merkezinde hak ve özgürlüklere sahip baskılara maruz kalmayan özgür bireyi barındırmaktadır. Bu da öncelikle her türlü fikrin kısıtlama olmadan ifade edilebilmesine zemin hazırlamaktadır. Ancak bu şekilde toplumsal bağlamda düşüncelerin ve fikirlerin serbestçe dolaşmasına ve bu dolaşım sonucunda o toplum için en faydalı olan düşüncenin ortaya çıkmasına mümkün kılmaya aracı olmaktadır. Bu imkanların varlığının her bir birey için var olması ise eşitlik kavramını beraberinde getirmektedir. Bu noktada meşruiyetini kazanmış bir devletin tüm yurttaşlara aynı hizmeti götürebilmesi ve her bir yurttaşın yasalar önünde eşit olmasını beraberinde getirmektedir (Selçuk, 1999, s.23).

Kamuoyunun şekillenebilmesi için tüm vatandaşların eşit bir şekilde bilgiye erişim hakkına sahip olduğu aynı zamanda da kamu ile ilgili görüş ve fikirlerin tartışıldığı bir ortam yaratılmalıdır çünkü ancak bu sayede kamu yararının gözetilebilmesi söz konusu olacaktır.

Sanayi devrimi ile birlikte kapitalist bir yaşam biçimine geçilmiş, bahsedilen özgürlük ve eşitlik kavramları da eleştirilmiştir. Antik toplumlardan bu yana varlığını sürdüren sınıf ya da küme kavramları artık toplumsal düzen içerisinde eşit bir şekilde

dağılmaya imkân bulamamış ve bu da o toplumda yaşayan tüm insanlara yansımıştır. Yaşanan toplumsal ve ekonomik eşitsizlikler 19. yy.ın başlarından itibaren sanayileşmiş kapitalist toplumlarda çatışmalara neden olmuştur. Ekonomik bağlamda yönetimi eline geçiren burjuva sınıfının iktidar mücadelesini sürdürürken merkezine koyduğu temel ilke eşitlik olsa da ve eşitlik kavramı bir kamu görevi olmaktan çıkarak temel hak ve özgürlükler bakımından değerlendirilse de eşitliğin sağlanması kapitalist toplumlarda sağlanamamış ve modern dünyanın en büyük kaosu haline gelmiştir (Şaylan, 1981).

Bu noktada hem siyasal kamusal alanın oluşumunun hem de oluşan bu kamusal alanın gerçek bilgilerle yorumlanmasının demokrasi ve toplumun geleceği için önemli olduğu görülmektedir. Kamusal alanda bireylerin bir araya gelerek beyin fırtınası yapabilmesi için öncelikle bilgi sahibi olması, edindikleri bu bilgiyi paylaşabilecek bir ortama sahip olmaları ve bu ortamda edindikleri bilgileri özgürce ifade edebilme imkânı bulmaları demokrasinin temel ilkeleri ile doğrudan ilişkili görünmektedir.

Demokratik toplumlarda var olan ve demokrasinin temelini oluşturan ilkeler izlendiğinde siyasi temsil kavramının da önemli bir kavram olduğu görülmektedir. Demokratik toplumların seçilen temsilcilerinin o toplumun tüm yurttaşlarını, hiçbir düşünceyi ya da ideolojiyi göz ardı etmeksizin temsil edebilmesi demokrasinin tanımının kaçınılmaz sonucu olarak görülmektedir (Türe, 2005). Bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kamusal alanlarda ifade etme imkânı bulan, edindiği yeni bilgileri ise yeniden değerlendirerek demokrasiyi inşa eden yurttaşların sesini duyurabilmek için meclislerde varlığını sürdüren siyasi temsilcileri, o toplumun yurttaşları tarafından gerektiğinde siyasal katılım sağlanarak alacakları kararların şekillenebilmesini sağlayabilmeleri gerekmektedir. Bu noktada öncelikle yurttaşların seslerini duyurabilmeleri de son derece önemli görülmektedir.

Demokratik bir yönetim biçiminde siyasal temsilcilerin belirlenmesi için düzenlenen seçim süreçlerinin bir anlam kazanabilmesi için temel hak ve özgürlüklerin,

tüm yurttaşlara öncelikle tanınması sonrasında ise korunması gerekmektedir. Bu haklara örnek verilmesi gerekirse bu haklar, düşünce özgürlüğü, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, toplantı ve gösteri yapma hakkı gibi haklardır (Demir, 2020). Bu haklar göz önünce bulundurulduğunda ancak ve ancak demokrasinin temelleri atılabilir. Yukarıda sayılan hakların tanınması ve korunması ile yurttaşlar ancak ve ancak kamusal alanı oluşturabilecek bilgi çerçevesine sahip olabileceklerdir.

Toplumlar tarafından edinilmesi beklenen bu bilgilerin ne büyük kaynağı basın olmuştur. Habermas'a göre siyasal kamusal alanın ilk kez İngiltere'de basının sansürlenmesinin ortadan kalkması ile ortaya çıkması bu duruma bir örnektir. Basın ve yayın araçlarının gün geçtikçe değiştiği ve geleneksel medya araçlarının yerini zamanla internet ve internet tabanlı medyanın aldığı görülmektedir. Böylelikle demokrasi kavramının varlığını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmesinin en büyük araçlarından biri olan kitle iletişim araçları ile yeni bir siyasal kamusal alanın ortaya çıkması da kaçınılmazdır.

1.3. Yeni Siyasal Kamusal Alan

Kamusal alan kavramının temel teorik görüşleri incelendiğinde görülen örneklerin artık tamamıyla olmasa da modern dünyanın bir ağ toplumu olması nedeniyle dijital ortamlara taşındığı görülmektedir. Böylelikle kamusal alanın internet ve kitle iletişim araçları tabanlı boyutları basın ve yayıncılık alanında önemli bir yere sahip olmaktadır.

Bu anlamdaki en büyük yenilikler aslında 1990'lı yıllardan bu yana World Wide Web, akıllı telefon ve sosyal medya ile yaşanmıştır. Bu tarihten önceki basın ve yayıncılık tek yönlü olarak azınlıktaki konuşmacılar ve çoğunluktaki dinleyiciler arasında bölünmüş bir durumda görülmekteydi. Bu bölünmenin bir kısmını toplumdaki dernek ve örgütlerdeki yüz yüze etkileşim olduğu kabuk edilmekteydi. Ancak 1990'lı yıllardan bu yana değişen en temel şey tam da bu noktada internet ortaya çıkması ile gerçekleşmiştir.

Böylelikle kamusal yeni arena alanları ile genişlemiş ve yeni türler ile temalara göre birkaç adımda değiştiği gözlenmiştir.

İnterneti bu bağlamda demokratik bir bakış açısı ile değerlendirecek olursak öncelikle kamusal alandaki konuşanlar ve dinleyenler arasındaki ayrımın ortadan kaldırması görülmektedir. Bireyler bu sayede çok sayıda kamusal etkileşim ve tartışmada potansiyel katılımcı haline gelmiş, daha da geniş bir alanda iletişim kurmak imkanına sahip olmuşlardır. Çeşitli bloglar ve sosyal medya mecraları gibi araçlarla halk kendisini bir anlatıcıya, muhabire ya da editöre dönüştürme imkânı bulmuştur. Bu dönüşüm bireylere zaman ve enerji bakımından da özgürlük sağlamıştır. İnternetin ulusal ve uluslararası bağlamda sadece bireyler değil aynı zamanda STK'lar, siyasi partiler ve bireysel politikacılar tarafından da yoğun bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Bu da aynı zamanda siyasi tartışmaların giderek sanallaştığını ortaya koymaktadır (Kies, 2010).

Bu durum kamusal alan modelindeki dönüşümü de ortaya koymaktadır. Bu dönüşümün ortaya çıkması internet bakımından değerlendirildiğinde, internetin bireylere zaman ve mekân bakımından esneklik sağlamasını, kolaylıkla bağlanma imkânı sunmasını ve hipermetinselliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu nokta, yıllar boyunca internetin bireyleri ve kurumları sosyal ya da politik değişime katılımlarında özellikle karşılıklı bir iletişim halinde güçlendirip güçlendirmediği konusunda araştırmalara konu olmuştur (Raphael ve Karpowitz, 2013). 1990'lı yıllar aynı zamanda bireylerin sosyal katılımındaki artma ya da azalma ile yurttaş katılımlarının değerlendirildiği sosyolojik çalışmaların da başladığı yıllar olarak bilinmektedir. Bu noktada bu araştırmalara konumuz bağlamında yön veren nokta ise internet kullanımının toplumsal ve politik anlamda kullanımına dair yapılan araştırmalardır (Kahn ve Kellner, 2004).

Böyle bir çerçevede insanların siyasi katılım biçimlerinin de değiştiği yorumlanmaktadır. Böylelikle siyasi bir kolektif eylem niteliği taşımaya başlayan internet tabanlı medya ve dijital platformlar kitlelere büyük ve hızlı bir kamusal alan oluşturma

imkânı tanıyan yeni bir uzam olarak karşımıza çıkmıştır. Bu noktada ise internet tabanlı bu kolektif eylem uzamı internet medyasındaki bağların ne denli güçlü olduğunu araştırmaya da zemin hazırlamıştır. Toplumsal hareketlerin güçlü bağlarla örgütlenmesi, kişisel toplantılar ya da bağlantılar yapılması, bağlantıyı kuran örgütlerin toplumu harekete geçirme gücü ile beraber değerlendirilmektedir (Gladwell 2010). O dönemde yapılan araştırmaların günümüzdeki yansımalarına bakılacak olursa dünya üzerinde bunun birçok örneğinin yaşandığı görülmektedir. Günümüzde artık internet tabanlı medya üzerinden kolektif bir örgütlenme biçimine sahip olup demokratik biçimlerin halk tarafından değiştirilebildiğine dair güçlü örnekler bulunmaktadır.

Geleneksel medya ile kıyaslandığında internetin sağladığı alt yapı ile bireysel sosyal medya kullanıcıları yanı sıra iktidarda olan hükümetlerin, sivil toplum örgütlerinin, siyasal aktörler ile siyasi aktivistlerin de artık internet üzerinden sağladıkları örgütlenme sayesinde yarattıkları kamusal alan içerisinde kolektif eylem bütünlükleri oluşturabildikleri böylelikle hızla ve kolayca harekete geçebildikleri görülmektedir. Siyasal aktörler için dijital bir siyasi arena sunan internet tabanlı medya platformları halk için de dayanışmanın kaynağı olabilmektedir. Dünya genelinde yakın tarihte bu duruma uygun olarak bakıldığında Arap Baharı'nın yaşanması örnek gösterilebilir. Arap Baharı ile yaşanan gelişmeler sonucunda Mısır ve Tunus hükümetlerinin devrildiği, birden fazla Orta Doğu ülkesinde ise iktidar ile muhalefet arasında çatışmalar yaşandığı görülmektedir. Bu duruma öncelikle halkların bilgiye kolay ulaşabilmeleri ve muhalif görüşlerin daha fazla insana ulaşma imkânı bulması neden gösterilebilir. Ayrıca Ürdün ve Birleşik Arap Emirlikleri halklarının da yapılan protestolar ve örgütlenme biçimleri ile birtakım sosyal ve demokratik haklara sahip olduğu görülmektedir. Bu örneğin yanı sıra ayrıca Fransa'da gerçekleştirilen Sarı Yelekliler Eylemleri ile Amerika Birleşik Devletleri'nde George Floyd'un polisler tarafından öldürülmesi ile ilgili olarak başlatılan sosyal medya kampanyalarının sokak gösterilerine dönüştüğü yaşanan örnekler arasında

yer almaktadır (Güner, 2021, s. 133). Bu örnekler ile internetin ilk yıllarından bu yana gerçekleşen değişim ve dönüşüm ortaya konmaktadır. Böylelikle yeni medya araçlarının, yeni siyasal kamusal alan oluşturma potansiyeli ve motivasyonu ile bunun kolektif bir eylem halinde somutlaşması yeni medya ortamının gücünü de gözler önüne sermektedir. Aynı zamanda bu örnekler ilk dönem araştırmalarının zayıf ya da güçlü bağlar araştırmaları bakımından da ne denli bir güce dönüşebildiğinin örnekleri olarak kabul edilmektedir.

1990'lı yıllardan günümüze kadar gelmekte olan bir diğer araştırma konusu da farklı yönetim çeşitleri ile farklı ulusal kültürlerin teknolojik durumları ile ilgili olmaktadır. İnternet hizmetlerinin (cep telefonu ve bilgisayar gibi akıllı teknolojiler, web ulaşımı ve hızı, mesajlaşma platformları, video ağ siteleri, bloglar) kullanımı ve bunlara teknolojik olarak ulaşımın sağlanması kamusal alan kavramındaki herkesin eşit bir şekilde ulaşarak yarattığı bir alan olması gerekliliğini düşündürmektedir. Aynı zamanda iktidardaki hükümetlerin bu duruma yaklaşımları da son derece önemlidir. İnternet kullanımındaki büyümenin düzensiz olduğu ve global düzeyde bakıldığında her ne kadar internet kullanımı verileri son derece büyük olsa da hala internete ulaşımın olmadığı ya da hükümet tarafından sınırlandırıldığı örnekler varlığını sürdürmektedir. Farklar giderek azalsa da hem nüfus bakımından hem de ekonomik gelişim bakımından OECD ülkelerinin internet kullanımı ile Batı toplumlarının internet kullanımına dair veriler karşılaştırıldığında bu durum gözler önüne serilmektedir. Ülkelerin gelir düzeyleri ile internet kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren istatistiklere bakıldığında yüksek gelirli ülkelerin nüfusunun %93'ünün internet kullandığı görülürken düşük gelirli ülkelerin ise %27'sinin internet kullandığı görülmektedir.[7]

Habermas'ın kamusal alan kavramının temeli olan kamusal iletişim tüm katılımcılar tarafından paylaşılması gereken bir alan olarak görülmektedir. Yani aslında

[7] https://www-statista-com.translate.goog/statistics/617136/digital-population-worldwide/?__sso_cookie_checker=failed&_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=tc

teorik olarak evrensel, pratik olarak ise zamanında çoğu kadın ve işçi sınıfını dışlasa da kamusal alanın özü eşit ve açıklık olarak değerlendirilmiştir. Bu alanın gelişip değişime uğraması, demokrasinin sağlanması için gerekli olan ön koşullardan biri olan basın ve ifade özgürlüğü sayesinde gerçekleşmektedir. Yasalarla korunan eşit ve adil bir kamuoyu açık söylemsel kamusal alanların var olmasının temelindeki ana argümandır (Habermas, 1996, 307). Bu noktada basın yayın organlarının ticarileşmesi medyadaki hem ağların hem de türlerin zenginleşmesine zemin hazırlasa da günümüzdeki siyasi zeminde kamusal alanın sağladığı keşif bağlamına dayandırılmaktadır.

Global düzeyde günümüzdeki siyasi zemin demokratik toplumların görüş oluşumunun resmi karar alma organlarından hem bağımsız hem de bağımlı olduğu göz önünde bulundurulursa bu alanın incelenmesinin ne kadar zor olduğu da gözler önünde serilmiş olacaktır. Siyasi etkinin boyutları bu bağlamda düşünülecek olursa kamuoyunda geniş yankı bulan ve tartışma haline gelen ancak resmi bir güce sahip olmayan siyasi etki ancak içinde bulunulan siyasi sistemin yetkilileri tarafından alınan kararlarda etkisini gösterirse siyasi bir güce dönüşmektedir. Bu da kamusal alanın günlük iletişimin işlevine sağladığı katkıdan ziyade iletişimsel eylemde üretilmiş olan toplumsal bir alana işaret etmektedir. Habermas, günümüz siyasal kamusal alanını, siyasi sistem tarafından çözülmesi gereken sorunlar için bir 'ses tahtası' ve toplum genelinde uzmanlaşmamış ancak yine de hassas sensörlere sahip bir 'uyarı sistemi' olarak adlandırmaktadır (Habermas 1996, 359).

Kitle iletişim araçları ile gelişen bu uyarı sisteminde internet kavramı da giderek daha çok etkileşim imkânı tanıyarak daha karmaşık bir hale gelmiştir. Sosyo-kültürel boşlukların hala büyük olduğu yeni siyasal kamusal alan kavramı farklı kültürlerin farklı seslerini de yansıttığından siyasal alanı bilgilendirebilecek ve hatta meşrulaştırabilecek güce de sahiptir. Dijitalleşen medya siyaseti kolayca üretilebilen ve hızla dolaşıma giren mesajların, fikirlerin ya da imgelerin kolayca özümsendiği ve dönüştürüldüğü bir alan

olarak varlığını sürdürmektedir. Bu noktada bilgi ekosisteminin ağ toplumu ile olan ilişkisinin sonuçları da son derece açık bir şekilde görülmektedir. Profesyonel olmayan siyasi aktörler ve sıradan vatandaşlar için yeni bir alan olan yeni siyasal kamusal alan, siyasal iletişim ağının daha açık uçlu ve dağınık hale geldiği bir uzam olarak görülmektedir. Yeni medya sisteminde genel olarak ifadeler de sürekli olarak sorgulanmakta ve aslında potansiyel olarak istikrarsızlaşmaktadır (Elmer vd. 2012). Diğer taraftan bilgi üreticilerinin profesyonel olmayan üreticiler ile taraf tutan ve uzman olmayan bireylere sağladığı ortam kendi içinde rol çatışmaları yaşanmasına ve ayrıca dolaşan bilgi sisteminin de sorgulanmasına zemin hazırlamıştır (Habermas, 2009, 157).

Habermas, kamusal alanda yer alan üç güç biriminin varlığından ve bunların da meşruiyete sürekli ihtiyaç duyan siyasi iktidar, ekonomik güç, teknoloji ve kitle iletişim araçları altyapısına dayanan medya profesyonellerinin medya gücü olduğunu ifade etmektedir (Habermas, 2009, 167). Bu noktada ise yeni siyasal kamusal alandan beklenen şeyin de katılan tüm aktörlerin eleştirel incelemeye tabi tutulan gerçekler ve argümanlara katkıda bulunmaları olduğu görülmektedir.

Kaliteli bir basın ancak ve ancak ortaya koyduğu kaliteli içerikleri ile dikkat çekebilir. Bu noktada yeni medyanın bir uzam oluşturduğu iletişim araçları da modern bir kamusal alanın oluşumuna temel hazırlamaktadır. Bu nedenle yeni siyasal kamusal alan demokratik süreçler bakımından değerlendirildiğinde, çok kültürlü bir ortamda demokratik bir alternatif yaratma anlamına gelen güçlü bir demokrasi ile ilişkilidir (Jenkins ve Thorburn 2004, 37). Habermas'a göre ulusal kamuoyundaki siyasi iletişimin çevrimiçi uzama taşınması, internetteki aktif grupların seçim kampanyaları ya da güncel tartışmaları ele alma politikası gibi gerçek süreçlere katkıda bulunmaları ve böylelikle katılımcıların ilgilerini çekebilecekleri ve isteklerini canlandırabilecekleri oranda faydalı görünmektedir (Habermas 2009, 158).

İnternet ve internet tabanlı medyanın insanların haber alma eğilimlerine alternatif bir uzam yaratmasının yanı sıra iletişimin müzakereli bir alışveriş ya da bilinçli seçimlerden derlenen bir süreç olup olmaması yönünde de tartışmalar bulunmaktadır. Bu noktada normlarımızı ve standartlarımızı oluşturan kitle iletişim araçlarındaki yetkili yorumların yanı sıra gayri meşru veya karışık bilgileri dağıtma eğiliminden de söz edilmektedir. Barber, dijitalleşmenin bilgiyi bölümlere ayırma ve kendine özgü pazarlar yaratabilmek için bilgi nişleri yaratma eğiliminde olduğunu tartışmaya açmıştır. Bu, temsili ve güçlü bir demokrasi için vazgeçilmez olan ortak çerçeveyi engellediğinden bahsetmektedir (Barber 2003, 44).

İnternet tabanlı medyada dolaşıma giren haberlerin gündelik ve kişiselleştirilmiş olduğunu savunanlar kadar (Putnam 2001), kamusal alanda var olan vatandaşlık kavramını genişleterek demokrasiye alternatif kaynaklar sunması ve araçlar hazırlaması nedeniyle olumlu bir şekilde yaklaşan tartışmacılar da bulunmaktadır (Schudson, 2006). İnternetin daha duyarlı bir kamuoyu ve olgun bir demokratik toplum yaratma imkânı sunduğunu savunan Benkler ise, kitle iletişim araçları tarafından yapılandırılmış bir kamusal alanın daha demokratik olduğunu savunmaktadır (Benkler, 2006). Bu noktada vatandaşların artık izleyici olmaktan çıkıp kamusal ve politik iletişime dahil olabilen birer aktör olma imkânı bulması göz önünde bulundurulmaktadır. İnternet tartışmalarının ağ analizi ile incelenebilecek bu çerçevesi, aslında onun merkezsiz yapısından kaynaklanmaktadır.

İnternetin demokratik olan yönleri yanı sıra demokratik olmayan yönleri bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Konu bağlamında ele alınması gereken bir diğer yaklaşım da bu olmalıdır. İnternet kullanıcılarının kendi görüşlerine yakın bir çerçevede internet tabanlı bir dünya oluşturmaları da mümkün görünmektedir. Bu da aslında karşıt ya da çatışan konumların nadiren bir araya geldiği görüşünü beslemektedir. Ortak ilgi ve görüşlere sahip olan kişilerin birbirini takip etmesi ya da insanların kendi dünya görüşüne

uygun olan dijital platformları takip etmesi ya da bu platformlardan bildirim alması düşünce çeşitliliğini engelleyen ve kolektif etkileşimin de varlığını tehlikeye düşüren bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada kişilerin özellikle politik meselelerle ilgili olarak diğer politik görüşlere eğilimleri oranında dijital mecralara katılımının da ters orantılı olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Mutz 2006). Yankı odası (echo chamber) olarak kavramsallaştırılan bu yaklaşım demokratik süreçlerde kamuoyunun algılarının şekillenmesinde de önemli görünmektedir (Varol, 2022).

Dolayısıyla tüm bu çerçeve göz önünde bulundurulduğunda son derece karmaşık ne anlaması zor bir alan yeni siyasal kamusal alan, bir taraftan bireylerin daha bilinçli toplumların daha duyarlı demokratik sistemlerin ise daha güçlü olmasına vesile olurken diğer taraftan da kamusal söylemlerin fikir çeşitliliği nedeniyle somut bir zemine oturamamasına neden olduğu görülmektedir. Kolektif bir eyleme dönüşebilen internet tabanlı dijital hareketler aynı zamanda karmaşık bir ortamdan düzen çıkarma çalışmalarının da zor olduğunu göstermektedir. Çünkü kamusal alanın konu, üslup ve katılımcılarla ilgili farklı işlevsel vurgularla sonlu sayıda konuya atıfta bulunuyor olması heterojen bir yaklaşımın nasıl yer bulduğu ile ilgili olarak soru oluşturmaktadır (Rasmussen, 2009).

Dünya üzerinde internet kullanıcıları her geçen gün artmaktadır. Son raporlar incelendiğinde Wearesocial Ekim 2024 raporu ile Dünya'da toplam nüfusun 8,18 milyar olduğu, 2024 yılının Ekim ayının başında toplamda 5,52 milyar kişinin internet kullandığı görülmektedir. 2024 yılı verileri incelendiğinde sosyal medya kullanıcılarının bir önceki yıl ile kıyaslandığında 266 milyon arttığı ve toplamda 5,52 milyar olduğu görülmektedir. Bu rakam ise dünya nüfusunun %63,8'ine tekabül ettiği görülmektedir. Yine aynı rapordan elde edilen verilere göre internet kullanıcılarının genel nüfusa oranlanmasında bir önceki yıla göre kıyaslama yapıldığında %1,9 oranında bir artış görülmektedir. Ekim

2024 raporuna göre 5,75 milyar kişinin cep telefonu kullandığı ve kullanılan bu cep telefonlarının %85'inden fazlasının akıllı telefon olduğu görülmektedir.[8]

Dijitalleşen siyasal kamusal alanın günümüzde internet tabanlı medya temelli olduğu ve sosyal medya mecraları aracılığıyla yeni bir üretim ve dağıtım ağı bulduğundan aktarılmıştı. Kamusal kavramının demokrasi adına en önemli unsurlarından biri ise herkes tarafından ulaşılabilir olmasıdır. Aynı şekilde 2025 yılının Şubat ayı Statista verilerine bakıldığında ise dünya genelinde 5.56 milyon internet kullanıcısı ve 5.24 milyon ise sosyal medya kullanıcısı olduğu görülmektedir. Ulaşım ve eşit erişim konusunda yaşanan boşluğun yukarıda yapılan kuramsal çerçeveye tartışmalarında her geçen gün azaldığına dair örnekler de verilmişti. Bu durum her ne kadar yeterli olmasa da küresel bağlamda adım adım ilerleyen bir sürecin yaşandığı da gözlenmektedir.[9]

Bu veriler aslında insanların sosyal iletişim ve siyasi muhakeme alanları olarak yeni bir uzama sahip olduğunun da kanıtıdır. Bunun kabul görebilmesi için ise sosyal statünün, sosyal eşitliğin, eşit erişimin, zorlamasız bir iletişimin ve sınırlandırılmamış gündemin kabul görmesi gerekmektedir. Araştırılması mümkün olan veriler ışığında internet kullanımının ve sosyal medya platformlarına katılımın giderek arttığı ve özellikle bu noktada yapay zekâ teknolojilerinin de işin içine girdiği görülmektedir.

Bilgiye ulaşımın kolay ve hızlı olduğu, siyasetin dijitalleştiği bu noktada farklı bilgi türlerine de insanların ulaşımının kolay ve hızlı olduğu bir düzenin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu noktada günümüz teknolojilerinin geldiği son noktada yapay zekâ ürünlerinin de birer bilgi edinme aracı olduğu ve medyaya dahil edildiği aşikardır.

Yeni siyasal kamusal alanın yapay zekâ destekli medya ortamına maruz kalması, konumuz bağlamında hem demokratik seçim süreçleri hem de bu süreçlerde siyasal

[8] Kaynak: https://wearesocial.com/uk/blog/2024/10/digital-2024-october-global-statshot-report/ Erişim Tarihi: 27 Şubat 2025.

[9] Kaynak: https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/ Erişim Tarihi: 27 Şubat 2025.

kamusal alanın yaratılması için son derece önemlidir. Demokratik seçim süreçlerinde enerji sarf etmeden ve geleneksel medya kadar zamana ve mekâna bağlı kalmadan haber alma pratikleri edinen günümüz insanı için bu süreçlerin nasıl işlediği de son derece önemlidir. Özellikle demokratik seçim süreçlerinde vatandaşların edindiği bilgileri ya da sahip olduğu algıları oluşturan en büyük alan olan yeni medya araçları incelenmesi gereken alanlardan biridir. Yeni medya araçlarında anonim bilgilerin çokluğu ile kullanıcıların yetişmeyen zaman algıları sonucunda farkında bile olmadan bir sonuca sahip olmaları muhtemeldir. Bu nedenle edinilen 'bilgi'nin ne olduğu son derece önemlidir.

1.4. Bilgi Kavramı ve Bilgi Bozukluğu Türleri

Konumuzla bağlantılı olarak değerlendirildiğinde, Sanayi Devrimi ile yaşanan toplumsal değişimler 'bilgi' kavramının da değişime uğradığını ortaya koymaktadır (Yuexiao, 1988). Bilgi kavramı, salt bir kavram olarak ele alınmaktan ziyade karmaşık ilişkilerin oluşturduğu bir tür kavramsal dizin olarak ele alınır ve literatürde bilgi konusunda çok farklı yaklaşım ve tanımlamaların olduğuna bakılırsa, açıklaması zor olan bu kavramın anlam bulması böylelikle daha muhtemeldir. Bilgi kavramının terminolojik yaklaşımlarına değinmeden konumuz bağlamında ele alacak olursak bilginin, nesne ile içerik arasındaki çok yönlü bir iletişim olduğu kabul edilecektir (Özenç Uçak, 2020).

Bilgi ve enformasyon kavramlarına kısaca bakıldığında bilgi toplumu olgusu ile birlikte ortaya çıktığı öne sürülmektedir (Yılmaz, 2009). Bilgi ve enformasyon kavramlarının tam anlamıyla sınırlarının belirlenememiş ve genellikle birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Anglo-Sakson literatürde *bilgi* kavramının karşılığı *knowledge*, *enformasyon* kavramının karşılığı ise *information* sözcüğü karşılanmaktadır. Kavram karmaşasının yaşandığı bu iki kavrama bir de veri kavramı eklenmektedir. Bu noktada birbiri ile dönüşüm içerisinde olan bir ilişkiden bahsedilmektedir. Birbiri ile dönüşümlü bir ilişki içinde olan bu kavramlar bir diğerinin açıklanmasında kullanılması

zorunlu olan unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani, veri formüle edilerek enformasyona dönüşmekte sonrasında ise bilginin enformasyona, enformasyonun da bilgiye dönüştüğü bir süreç işlemektedir (Jensen, 2005). Veri, yorumsuz ve içeriksiz şekil veya olgu olarak tanımlanmış (Cummings, 2001), tek başına bir anlam ifade etmeyen ancak yorumlanması yani işlenmesi ve analiz edilmesi gereken ham bilgi olarak kabul edilmiştir (Yılmaz, 2009). Bu noktada bilgi kavramının nerede durduğuna bakılacak olursa veri ve enformasyonun insan beyni dışından alınan ve kaydedilen formlar, bilginin ise insan beyni tarafından içeriden işlendiğinin kabul edildiği görülmektedir. Tek başına anlam içermeyen, dağınık veri, bir amaca ulaşabilmek adına belli bir düzende bir araya gelir ve anlam kazanırsa enformasyona dönüşürken, bunun bir bağlamda işlenmesi ise bilgi olarak kabul edilmektedir (Yılmaz, 2009). Daha somut bir şekilde ifade edilmesi gerekirse bilgi kavramı aslında veri ve enformasyon sürecinin temelinde almakta ve yukarıda bahsedildiği üzere her biri birbiri ile dönüşüm içerisinde kendisini var etmektedir. Bir mesaj aracı olarak düşünülürse görsel ya da işitsel olan enformasyonun aslında bir iletişim aracı olduğu da görülmektedir (Davenport ve Prusak, 2001). Yani görsel ya da işitsel bir araç olarak karşımıza çıkan enformasyon bir iletişim aracı olarak mesaj olarak kabul edilmektedir. İşlenmemiş ham bilgilerin veri ve bir mesaj olarak düzenlenen ham verilerin enformasyon, bu enformasyonun kişisel bir düşünce, fikir ya da deneyim olarak ortaya çıkması ise bilgi olarak kabul edilmektedir. Yani bilgi kavramının kişinin kendi beyninde yorumlanması durum ortaya çıkmaktadır. Doğal olarak bilgi, kişisel bir biçimde insanın zihninde oluşturulmuş enformasyonun bir biçimidir (Kautz ve Thaysen, 2001).

Yeni siyasal kamusal alanın oluşması ve demokrasinin temelleri bakımından bilgi kavramı incelendiğinde hem demokrasi kavramının hem de kamusal alan kavramının temelinde yer alan bir kavram olarak görülmektedir.

Kapitalist dünyada değişen değer yargıları aynı zamanda bilginin üretilmesi ve yeniden üretime girmesi konusunda da değişim yaratmıştır. Burada bahsedilen bilginin değişime uğramasından kasıt aslında tam anlamıyla kavramın değişmesi, üretim koşullarının değişmesi ve dolaşım hızı ile kolaylığının değişmesi ile ilgilidir. 1970'li yıllarda literatürde yer almaya başlayan 'Enformasyon Kirliliği (İnformation Pollution)' kavramının akademik bağlamda ilk kullanımı 2003 yılına rast gelmektedir. Kavram, 'web gurusu' olarak bilinen Jakob Nielsen[10] tarafından genel çerçevesini açıklayabilmek için, 'ilgisiz, gereksiz, istenmeyen ve düşük değerli bilgileri tanımlamanın bir yolu' olarak kullanılmıştır (Özdemir, 2016, s. 24). En genel çerçevede enformasyon kirliliği kavramı 'kaynak güvenirliliği olmayan, doğruluğu kanıtlanmamış bilgi yığını' olarak kabul görmektedir. Enformasyon kirliliği kavramı yanı sıra karıştırılabilecek bir diğer kavram ise 'Bilgi Bozukluğu' kavramıdır. Birbirine yakın iki kavram gibi görünse de aslında ilki 'ilgisiz, gereksiz, istenmeyen ve düşük değerli' bilgileri tanımlamak için kullanılırken; ikincisi ise enformasyon kirliliği kavramını da kapsayan daha büyük bir çerçeve olarak görülmektedir. Bilgi kirliliği ile en büyük çerçevede kirli bilginin tanımı yapılırken, bilgi bozukluğu kavramı ile dejenere olmuş bilginin ya da kötü amaçla üretilmiş bilgilerin çeşitlerine odaklanılmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada Bilgi Bozukluğu kavramı ve bu kapsamdaki bilgi bozukluğu türleri incelenecektir.

Bilgi bozukluğu türlerinin yeni siyasal kamusal alandaki etkileri global düzeyde ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu nedenle yaratılan güvensizlik ortamı ve kafa karışıklığı yurttaşların özellikle demokratik seçim süreçlerindeki gerçeklik algısını etkilemektedir. Ayrıca doğrudan etkilerini ölçmek zor olsa da uzun vadeli sonuçları olduğu kabul edilen bilgi bozukluğu türleri ile[11], somut bir etkinin ötesinde milliyetçi, etnik ve dini gerilimleri artıran, mevcut sosyo-kültürel bölünmeleri keskinleştiren kafa karışıklığının yarattığı

[10] The term information pollution was first used by Jakob Nielsen in 2003 as a way to describe irrelevant, redundant, unsolicited and low-value information.

[11] Wardle, C. (2017). Council of Europe Report: Executive Summary https://firstdraftnews.org/articles/coe-summary/ Erişim Tarihi: 1 Mayıs 2025.

uçurum giderek daha da görünür hale gelmektedir. 2017 yılında Avrupa Konseyi tarafından yayınlanan bir makale[12] ile bilgi bozukluğu kavramının daha kapsamlı bir şekilde ele alındığı görülmektedir. Makalede bilgi bozukluğu türlerinin dezenformasyon (dis-information), mezenformasyon (mis-information) ve kötücül-enformasyon (mal-information) olarak kategorize edildiği ve 'yalan haber' kavramının da bu türlere ek olarak yeni bir sınıflandırma ile ele alındığı görülmektedir.

Dezenformasyon kavramı, Dezenformasyona Karşı Avrupa Eylem Planı'nda en geniş tanımıyla "ekonomik kazanç sağlamak niyetiyle veya kamuoyunu bilinçli olarak aldatmak için üretilen ve yayılan, kamusal zarara yol açabilen, yanlışlığı teyit edilebilen bilgi" olarak açıklanmaktadır. Avrupa Konseyi'nin bahsi geçen raporda dezenformasyon kavramı, 'yanlış biçimde kurgulanan bir içeriğin para kazanma amacı güderek, siyasi kafa karışıklığı yaratabilmek amacıyla zarar vermek niyetiyle bilerek yayılması' olarak kabul edilmektedir. Mezenformasyon kavramının dezenformasyondan ayrılan en büyük özelliği ise içerik üreticisinin niyetinin kötü olmamasıdır. Yani içeriği üreten ya da yeniden dolaşıma bir platform kullanıcısı, elindeki içeriğin yanlışlığının farkında değildir ve özellikle faydasının dokunacağını düşünerek, kötü bir niyet beslemeden bu bilgiyi yaymaktadır. Mezenformasyon kavramının bu kadar kolay ve çabuk yayılmasındaki en büyük neden kullanıcıların kendi yankı odaları ile (echo chambers) dolayısıyla da kendi siyasi görüş ve kültürel pratiklerine yakın olan içerik üreticileri ile irtibat kuruyor olmalarıdır (Wardle & Derakhshan, 2017). Bu noktada göz önünde bulundurulması gereken en önemli şey ise dezenformasyon içeriklerin kolaylıkla mezenformasyon içeriklere dönüşebilmesi ve daha büyük dalgalar halinde daha çok bireye ulaşabilmesidir. Kötücül enformasyon kavramında ise doğru bilginin zarar verme amacıyla kullanılması tanımı yapılmaktadır. Karşı tarafın rıza göstermemesi durumunda dahi gerçekte var olan

[12] Euoropean Comission. (2017). Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. https://edoc.coe.int/en/media/7495-information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research-and-policy-making.html Erişim Tarihi: 1 Mayıs 2025.

bir ses kaydının yayınlanması, devlet sırlarının ifşa edilmesi gibi içerikler kötücül enformasyona örnek gösterilmektedir.

Konumuz ile bağlantılı olarak dezenformasyon ve mezenformasyonun 7 türünün var olduğunu da hatırlatmakta fayda görülmektedir. Bu türler; zarar verme boyutlarına göre düşük riskten yüksek riske doğru aşağıda görselleştirilmiştir:

Şekil 1: Mezenformasyon ve Dezenformasyonun 7 Türü

Kaynak: Claire Wardle, First Draft (Wardle, 2020). https://firstdraftnews.org/long-form-article/understanding-information-disorder/ Erişim Tarihi: 17 Şubat 2025

İlgili makalede bu türlerin zarar verme boyutları bakımından da bir sınıflandırma dikkat çekmektedir. Kaynak içerikte zarar verme boyutlarına bakıldığında;

- Düşük zarar; hiciv-parodi türü ile bağlantılı olarak, bir konu hakkında eleştiride bulunmak ve eğlence sağlamak amacıyla üretilen fakat yanıltıcı olan bilgiler,
- Orta zarar; hile, muziplik ya da yanıltıcı tavsiyeler,
- Yüksek zarar; sahte tedaviler ve tavsiyeler, fiziksel veya psikolojik hasarlara neden olabilecek yanlış bilgiler ya da komplo teorileri olarak sınıflandırma yapmak mümkündür.

Tüm bu sınıflandırmalardan ayrı olmak kaydıyla Sahte Haber (Fake News) kavramını da açıklamak gerekmektedir. Yalan haber kavramı ABD Başkanlık seçimleri ile duyulan ‘yanlış veya kasıtlı olarak yanıltıcı bilgi içeren haberler’ olarak

tanımlanmaktadır. Sahte/Yalan haber konusunda öncelikle haber sözcüğünün altının çizilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda verilen örneklerin çoğu haber niteliğinde bile olmayan bilgiler olabilmektedir. Yeniymişçesine tekrar dolaşıma sokulan hikâyeler, eski söylentiler, fotoğraf ya da kayıtlar gibi içerik çeşitleri yalan haber bağlamında değerlendirilmektedir (Wardle, 2017).

Tablo 1: Bilgi Bozukluğu Türleri ve Yalan Haber

Tür	Amaç	Açıklama	Örnek	İlişik
Dezenformasyon	Yanlış bilgi + Zarar verme amacı (kötü niyet)	Zarar vermek güdüsüyle kasıtlı bir şekilde yanlış bilginin yayılması	Uydurulmuş ya da kasten manipüle edilmiş içerikler, Bilinçli olarak üretilmiş komplo teorileri ya da dedikodular	Yanlış bağlam Uydurma içerik Taklit içerik
Mezenformasyon	Yanlış bilgi + Hata (iyi niyet)	Yanlış bilgilerin yer aldığı ancak zarar verme amacının güdülmemesi	Hatalı tarihler Hatalı istatistikler Hatalı çeviriler Hiciv amaçlı üretilmiş içeriklerin ciddiye alınması	Yanlış bağlantı Yanlış içerik Hiciv/parodi
Malenformasyon	Doğru bilgi + Zarar verme amacı (kötü niyet)	Gerçek bilginin zarar vermek amacıyla paylaşılması	Kişiye özel bilgilerin kasten yayınlanması (pornografik görüntüler)	Bilgi sızıntıları Taciz Nefret söylemi
Yalan Haber	Gerçekliği olmayan içerikler + Zarar verme ya da kandırma amacı	Doğru haber gibi görünen ancak gerçekliği olmayan bilgilerin yer aldığı içerikler	Yeniymiş gibi tekrar dolaşıma sokulan bilgiler/görüntüler Karalama kampanyaları Kara reklamlar	Tamamen ya da bir kısmı uydurulmuş içerikler

1.5. Ağ Toplumu

Tarih boyunca insanların bilgi edinme yollarının başında gelen iletişim araçları, 1990'lı yılların başında internetin hayatımıza girmesi ile birlikte değişime uğramıştır. Geleneksel medyadan dijital medyaya geçiş sürecinin temeli olarak kabul edilen internet ve internet tabanlı medya insanların günlük pratikleri kadar haber alma pratiklerini de değişime uğratmıştır. Belirli bir mekân ve zamanda haber alma pratikleri

gerçekleştirmeye aracı olan geleneksel medya araçları artık yerini dijital dünyaya bırakmış ve insanların dünyanın herhangi bir yerindeki haber değeri taşıyan bir olay hakkında saniyeler içerisinde bilgi sahibi olmasına imkân tanımıştır. Aynı zamanda bireylere bilgi üretme konusunda da hız ve kolaylık sağlayan internet ve internet tabanlı medya, kolaylıkla yayılma imkânı bulan bu bilgilerin yeniden üretime girmesi konusunda da son derece büyük bir kolaylık sağlamaktadır. McLuhan'ın 'Küresel Köy' olarak nitelendirdiği modern dünya düzeninde toplumların farklı coğrafyalarda yaşamaları bilgi akışı için bir engel olarak görülmemektedir (McLuhan, 1962). Castells'in açık ve dinamik bir sistem olarak bahsettiği ağ toplumu, her geçen gün gelişmekte olan teknolojinin toplumsal anlamda görünmez bağlar oluşturmasıyla birlikte bu toplumların birbirine bağlanmasına olanak tanımıştır. Toplumları birbirine bağlayan bu görünmez bağlar, bilgi akışının hem daha kolay hem de daha hızlı bir şekilde ilerlemesi sonucunda varlığını sürdürmektedir (vanDijk, 2006).

Sosyo-ekonomik bağlamda ele alındığında ilkel toplumlardan tarım toplumlarına, sanayi toplumlarına ve son olarak da bilgi toplumuna geçilmiştir. Bu süreçte görülmektedir ki bilgi, her geçen gün hammaddenin, emek ve diğer kaynakların yerini almaktadır (Aytun, 2008, s. 17-35).

Enformasyon temelli ağ toplumu kapitalist etkiden kurtulan ve yeni bir sermaye ile enformasyonel kapitalizmin ortaya çıkması ile var olmuştur (Castells, 2005, s. 15). Ağ toplumu, yeni medya ortamları ile ortaya çıkan bir kavramdır. Ekonomi kadar sosyal ilişkiler ve siyaset üzerinde de en kilit noktaya oturan bilgi, hem sosyal ilişkilerin hem de devlet ile toplumun arasındaki ilişkinin kaynağı olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu bilgi akışının günümüzdeki aracı ise artık internet olarak kabul edilmektedir. Yani sanallığa dayalı ağ toplumu, günümüzde çok daha hızlı bilgi akışına ve bireylerin hızla örgütlenmesini sağlamaya yönelik en kuvvetli araç olarak görülmektedir. Böylelikle yeni bir siyasal kamusal alan anlayışı ve arayışı da ortaya çıkmaktadır.

Konu bağlamında çizilen çerçevede bu noktada enformasyon çağı dediğimiz kavrama da bakmamız gerekmektedir. Enformasyon çağının en temel unsurlarından biri bilgi kapitalizmidir. Sanayi devrimi ile değişen sosyo-ekonomik yapı, bilginin de kapitalist olmasına neden olmuştur. Yani bilgi artık yeni fikirler yaratacak ve onları tüketicinin talep ettiği ticari ürünlere ve hizmetlere dönüştürmek için var olan bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavrama bilgi kapitalizmi denilmektedir (Akçoraoğlu, 2018). Bu noktada bilginin bitmez bir kaynak olduğu hatta harcandıkça çoğaldığı, kümülatif bir biçimde ilerlediği ve bu ilerleme ticari ürünlere yansıdığı için de yaşadığımız dünyayı çevreleyen bir yapı olarak karşımızda durmaktadır.

Bilgi kapitalizmi sürecine bakıldığında ise öncelikle iletişim devrimi yani enformasyonun metalaşması sürecine bakılması gerekmektedir. Enformasyon devrimi bir ilişkiler sisteminin değişip başka bir ilişkiler biçimini oluşturmak anlamında kullanılmaktadır (Tanrıöver, Kırlı, 2015). Enformasyon devrimi sürecine bakıldığında üç aşamadan söz etmek gerekir:

- 1. Enformasyon Devrimi- Sözlü iletişimden yazılı iletişime geçiş
- 2. Enformasyon Devrimi- Yazının daha da güvenilir bir halde saklanabilmesi için el yazmalarından matbaaya geçiş
- 3. Enformasyon Devrimi- Dijital teknoloji

Bu noktada dört temel unsur dikkat çekmektedir: Medya endüstrisi, telekomünikasyon yapıları, birikim & rekabet koşulları, sosyo-kültürel değişim. Bu dört temel noktaya bakıldığında ise enformasyon çağı kavramı daha net anlaşılmaktadır. Enformasyon devrimini karakterize eden en önemli bileşenler: Enformasyon çağı, değişim ve ağ toplumudur.

Günümüzde iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile dijital alanda ortaya çıkan yeni iletişim ortamı yeni medya olarak adlandırılmaktadır (Saygın, 2020). Bilgisayar ve internet teknolojilerinin gelişmesi ile internet tabanlı medyanın ivme kazanması

sonucunda dünya genelinde bireylerin haber alma pratikleri de değişmiştir. Haber alma pratiklerinin yanı sıra bu süreçteki rolü de değişen izleyici, dinleyici ya da kullanıcıların ise bir araya gelerek oluşturdukları yani hem içinde bulundukları toplumun yarattığı hem de bu toplum tarafından yeniden yaratılan bir ortam halinde yeni siyasal kamusal alan ortaya çıkmaktadır. Bu kavramın ortaya çıkmasının en büyük unsurlarından biri ise yeni medya ortamlarıdır.

Yeni medya dediğimiz kavramı açıklayabilmek için öncelikle yöndeşme/yakınsama kavramlarına bakılması gerekmektedir. Yöndeşme kavramının birçok biçiminin olduğu görülmekte ve genel bağlamında içine geçme olarak algılandığı bu kavramın öncelikle teknolojik bağlamda yöndeşme olduğu görülmektedir. Teknolojik yöndeşme kavramına bakıldığında;

1- Bilgisayar teknolojisi – Analog teknolojiyi dijital teknolojiye dönüştüren dijital ağ
2- Telekomünikasyon teknolojisi – Telgraf ile başlayan ve telefon ile internet alt yapısını kapsayan kablolar aracılığı ile sinyallerin bir yerden bir yere taşınması ve
3- İletişim teknolojisi – Telsiz, telefon, akıllı telefon gibi araçların olduğu görülmektedir.

Tüm bunların bir araya gelmesiyle oluşan teknolojik yöndeşme gerçekleşmekte, aslında multi-medyaya dönüşmektedir (Dikmen,2017). Dolayısıyla bir maddi alt yapının hazırlandığı görülmektedir. Bu gelişmeler ise yolcu taşıyan trenlerin artık kargo da taşıması durumunun örnek gösterilebildiği faaliyetlerde karşımıza çıkmaktadır. Bir sonraki süreçte ise kuruluşlarda yöndeşme kavramı karşımıza çıkmaktadır. Şirket evliliklerinin örnek gösterildiği bu kavram ile birlikte yeni iş modellerinin de ortaya çıktığı görülmektedir. Tüm bunların genelinde ise dijital teknolojisinin yeni organizasyonel yapılar ile birlikte bir diyalektik öteki oluşturduğu ve kendisini var ettiği

bir ortam görülmektedir. Medya dediğimiz şey de aslında bu hem araçlar hem de ortamlardır. Yeni kamusal alan dediğimizde de kamusal alan bu ortamın tanımıdır. Ortam dediğimiz şey mekân değil, bir uzam olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani karşılıklı etkileşimin kendisidir.

Yeni medyada gelişen teknolojinin etkisi ile varlığını göstermeye başlayan en önemli tehdit ise sentetik medya içerikleridir. Bu çalışmanın ana konusunu oluşturan sentetik medya içerikleri, demokratik seçim süreçlerinde kamuoyunu yanıltmak amacıyla hazırlanan uydurulmuş, sahte içerikler olarak kabul edilmektedir.

1.6. Sentetik Medya ve Deepfake

İnternet kullanımı verileri her geçen gün artsa da Reuters Institute 2024 Digital News Report verilerine bakıldığında çevrimiçi haberler söz konusu olduğunda insanların endişeleri paylaşılmıştır. Paylaşılan veriler ışığında çevrimiçi ortamda paylaşılan haberlere karşı neyin gerçek neyin sahte olduğuna dair endişeler için ABD'nin %72 oranında, Güney Afrika'nın %81 oranında, Hindistan'ın %58 oranında bir paya sahip olduğu anlaşılmıştır. [13]

Geleneksel medya ile zaman ve mekân kavramlarına bağlı kalmak zorunda olan insanlar, iletişim araçlarının yaygınlaşması ve internet tabanlı medyanın gelişmesi ile birlikte zaman ve mekân kavramından uzaklaşarak bilgi edinmeyi anlık ve çok daha hızlı bir şekilde gerçekleştirebilmekte, edindikleri bilgileri ise hızla yeniden dolaşıma sokabilmektedir. Geleneksel medyanın aksine kendi üretildiği zamandan çok daha farklı bir zamanda ve mekânda da dolaşıma giren medya içerikleri üretildikleri yeni bir bağlamda ilk halinden başka bir hal alabilmektedir (Thomson, 2008: 42).

[13] Kaynak: (Fears Around AI and Misinformation) (https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/202406/RISJ_DNR_2024_Digital_v10%20lr.pdf s.17) Erişim Tarihi: 27 Şubat 2025

Aynı zamanda zaman ve mekân sınırlarından koparak dünyanın bir köşesinde üretilen bir medya içeriği, global düzeyde sınırların çok daha ötesinde kendisine yer bulabilmekte ve başka bağlamlara bürünebilmektedir. Coğrafi anlamda uzak mesafelerin birbirine yaklaştığı ve dolayısıyla da bir kültür alışverişinin başladığı, M. McLuhan ile özdeşleşen bir kavram olarak dünyanın 'küresel bir köy' haline geldiği görülmektedir (McLuhan, 2014). McLuhan'a göre, küresel köyün merkezine teknoloji merkeze alınarak, dünya sözlü kültürden yazılı kültüre doğru evrilirken haber medyası ise yazılı kültürden elektronik kültüre doğu evrilmiştir. Küresel köy kavramı insanların birbirine bağlanma yeteneğine ilişkin bir fikir gibi görülmektedir.

İnternetin hayatımıza girmesi ile McLuhan'ın soğuk ve sıcak araç olarak ayırdığı kitle iletişim araçlarının da etkilendiği görülmektedir. İnternet bu noktada dijital dünyanın belirleyicisi konumuna gelmiş ve hatta televizyonu da değişime zorlayan, internete bağlanan bir dijital kutu haline getirmiştir (Varol ve Çelik, 2019: 154).

Geleneksel medyanın aksine dijitalleşen dünyada bilginin kolaylıkla üretilebilmesi, hızla dolaşıma girmesi ve yeniden üretilmesi gerçek ve sahte arasındaki sorunsalı da ortaya çıkarmaktadır. Dijital dünyanın ortaya koyduğu bu değişim ve dönüşüm modern insanın bilgiye ulaşma pratiklerini de değiştirmiştir. İnternet ve internet tabanlı medyanın gelişmesinin insanlara sağladığı avantajlar kadar dezavantajların da son derece kritik bir noktaya ulaştığı görülmektedir. Dijital teknolojilerin sağladığı ilerleme, yapay zekâ teknolojilerinin medya alanında sıklıkla yer almasına neden olmakta ve birçok alanda insanların gerçeklik algısını değiştirebilmektedir. Dijital platformların sayıca artması, sosyal medya platformlarının kullanıcılarının her geçen yıl artması ile elde edinilen bilgilerin hızla yayılma olanağı bulması sahte gerçekliklerin de neredeyse dünya nüfusunun tamamına ulaşabildiğinin bir kanıtı olarak karşımıza çıkmakta ve ulaştığı toplumlarda başta bireyler olmak üzere toplumları dönüştürdüğü görülmektedir (Yurdigül ve Yıldırım, 2021: 105).

Sentetik medya kavramı ise dijitalleşen dünyanın internet tabanlı iletişim teknolojileri temelinde algoritmik olarak oluşturulmuş ya da değiştirilmiş medya olarak bilinmektedir. Sentetik medya, yapay zekâ veya makine öğrenimi kullanılarak kısmen veya tamamen oluşturulmuş video, resim, metin veya ses gibi her türlü içeriği tanımlamak için kullanılan kapsamlı bir terimdir (Witness, 2018).

Sentetik medya türleri arasında AI yazılı müzikler, OpenAI'nin ChatGPT gibi metin üretimi araçları, bilgisayar tarafından oluşturulmuş görüntüler (CGI), sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve ses sentezi yer alabilir.

Deep-Learning (derin öğrenme) ve fake (sahte) kelimelerinin bir araya gelmesi ile birlikte Deepfake kavramı ortaya çıkmış ve gerçeğinden ayırt etmesi oldukça güç olan sahte görüntü, ses ve videolar bu şekilde tanımlanmıştır (Vaccari&Chadwick, 2024). Yapay zekanın makine öğrenimine (derin öğrenme) dayanan Deepfake'ler, görsel veya işitsel bilgileri manipüle etmeye veya değiştirmeye odaklanan, görsel, ses ve video gibi ikna edici sahte içerikler oluşturan sentetik medyanın bir alt kümesidir ve temelde manipülasyona dayalıdır (Public-Private Analysis Exchange Program, 2021).[14]

Deepfake kullanımının yaygın bir örneği, bir kişinin yüzünü başka biriyle değiştiren videolardır. Deepfake içerikler derin sinir ağlarının kullanımına dayanan gerçek bir kişinin yüz hatlarından yararlanarak yüz canlandırma (face re-enactment), gerçek tek bir kişiyi yansıtmayan ancak birçok gerçek kişiden alınan verilerin kullanılmasıyla tamamen yeni bir yüz görüntüsü oluşturma (face generation) ve kişilerin seslerinin modellemesi oluşturularak konuşma sentezi (speech synthesis) ile oluşturulabilmektedir (Askari, 2023). Deepfake içeriklerinin oluşum türlerini inceleyen bir başka isim Kietzmann ise fotoğraf (yüz ve beden değiştirme), video (Yüz değiştirme, görsel hareketlerin değişimi ve yüz biçimlendirme), ses (ses değiştirme ve metinden sese

[14] Public-Private Analysis Exchange Program (2021) “Increasing Threat of Deepfake Identities,” https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/increasing_threats_of_deepfake_identities_0.pdf, 2021. (Erişim Tarihi: 21 Şubat 2025).

dönüştürme) ile video ve ses (dudak senkronizasyonu) başlıkları ile Deepfake içeriklerinin türlerine ve işlevlerini değerlendirmiştir (Kietzmann vd. 2019: 8).

Gerçek insanların sahte içeriklerini oluşturmak için kullanılabilen temel teknoloji olan derin öğrenme algoritmaları ile üretilen sentetik görsel-işitsel medya içerikleri günlük dilde genellikle Deepfake olarak anılmaktadır. Derin öğrenme ile hazırlanan medya içerikleri hem geleneksel medyanın hem de internet tabanlı medyanın üretebileceğinin çok daha ötesinde içerikler üretebilmekte ve çok daha hızlı yayılma imkânı bulabilmektedir. Her geçen gün ilerleyen teknoloji sayesinde Deepfake içeriklerin gerçek seslerden ve gerçek görüntülerden ayırt edilmesi çok daha güç hale gelmektedir (Millière, 2022).

Sentetik medya ile Deepfake içerikler arasındaki farka bakılacak olursa, sentetik medyanın en temelde aldatma amacı gütmeden yaratıcı ve pratik amaçlar için içerik üretmeyi hedeflediği görülürken, Deepfake içeriklerin ise gerçek gibi görünen ancak aslında uydurulmuş içerikler oluşturmayı hedeflemesidir. Deepfake'ler çoğunlukla görsel-işitsel bilgileri manipüle etmeyi ve değiştirmeyi hedefleyen içerikler olarak karşımıza çıkmaktadır (Berk, 2020).

Manipülasyona dayalı bir amaçla gerçekliği değiştirme gücü olan ve gerçek ile sahte olan ayrımını yapmanın oldukça zor olduğu içeriklerin başında yer alan Deepfake içerikler, demokratik toplumlar için son derece tehdit içeren bir unsurdur. Dezenformasyon yönetilemez ya da en temelde tanımlanamazsa gerçeği bilmek ve dolayısıyla da güven ilişkisi oluşturmak oldukça zor bir hale gelmektedir.

Filipinler ve Rusya'da ifade özgürlüğü ve demokrasi için ortaya koydukları mücadeleden dolayı 2021 Nobel Barış Ödülü'nü alan gazetecilerden biri olan Maria Ressa'nın da ifade ettiği gibi;

'*'Gerçekler olmadan gerçeğe sahip olamazsınız. Gerçek olmadan güvene sahip olamazsınız. Güven olmadan, paylaşılan bir gerçekliğimiz, demokrasimiz olmaz ve iklim,*

koronavirüs ve gerçek için mücadele gibi dünyamızın varoluşsal sorunlarıyla başa çıkmak imkânsız hale gelir.''[15]

Demokratik bir toplum kurgu ile gerçeği ayırt edemezse bunun en büyük yansımaları seçim süreçlerinde kendini gösterecektir. Dijital manipülasyonlar giderek daha ikna edici bir hale gelerek yaygınlaştıkça ortaya çıkarabileceği olumsuz etkiler de aynı şekilde giderek artmaktadır.

Deepfake videoların ilk ortaya çıkış tarihi 2017 yılının sonlarına doğrudur. Bir Reddit kullanıcısı tarafından yüzleri değiştirilmiş aktörlerin yer aldığı bir porno forumu oluşturulması ile hayatımıza giren Deepfake içeriklerin internette yayılma sayısı incelendiğinde, bir yapay zekâ firması olan Deeptrace'in 2019 yılının eylül ayında yayınlanan bir raporuna göre toplamda 14.678 çevrimiçi Deepfake videosunun bulunduğu ve bu sayının %96'sının pornografik içerikler olduğu ortaya çıkmıştır. Raporda bu rakamın 2018 yılının aralık ayında yapılan araştırma sonucuna göre (toplam çevrimiçi Deepfake videosu 7.964) 9 ay çerisinde neredeyse iki katına çıktığı aktarılmıştır.[16]

Sumsub tarafından yürütülen bağımsız bir araştırma sonucunda ise 2023 yılının birinci çeyreğinden 2024 yılının birini çeyreğine kadar elde edilen istatistikler ve analiz verileri ise dünya genelinde Deepfake içeriklerde %245 oranında bir artış gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Aynı raporda Türkiye'de yaşanan artış oranının %1533 olduğu aktarılmıştır.[17]

---

15 Nobel Lecture given by Nobel Peace Prize laureate 2021 Maria Ressa, Oslo, 10 December 2021. https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2021/ressa/lecture/#:~:text=Nobel%20Lecture%20given%20by%20Nobel,%2C%20Oslo%2C%2010%20December%202021.&text=I%20stand%20before%20you%2C%20a,and%20hold%20power%20to%20account.

16 https://regmedia.co.uk/2019/10/08/deepfake_report.pdf

17 https://sumsub.com/newsroom/deepfake-cases-surge-in-countries-holding-2024-elections-sumsub-research-shows/

Deepfake'in kullanım biçimleri düşünüldüğünde içeriklerin büyük bir çoğunluğunun pornografik anlamda yer aldığı görülse de birçok farklı alanda kullanıldığı görülmektedir.[18]

Deepfake içeriklerinin örnekleri incelendiğinde ne çok kullanımın siyasi liderler ve aktörler gibi toplum tarafından bilinen insanlar üzerinde olduğu görülmektedir. Kullanım amaçları değişkenlik gösterse de zorbalık, siyasi sabotaj, şantaj ve yalan haberler içerikli olduğu bilinmektedir. Özellikle yalan haberlerde kullanımı, dezenformasyon yaratan ve yayılımını hızlandıran unsurlar arasında yer almaktadır. Kamuoyunu yanlış yönlendirmek ve özellikle de seçim süreçlerinde siyasi aktörleri manipüle etmek için kullanılan bu yöntem demokratik seçim süreçlerinde siyasal iletişimin tehditleri arasında yer almaktadır (Ulusoy; Kaya İlhan, 2025).

Yapay zekâ araçları ile kolaylıkla üretilebilen ve sosyal medya araçlığı ile de son derece hızlı bir şekilde yayılma imkânı bulan Deepfake içerikler, gerçek ile sahte olan arasında kamuoyunun zihnini bulanıklaştırmakta ve siyasal iletişim alanında da dezenformasyonun boyutlarını çok daha başka bir düzeye taşımaktadır.

Dijital ortamlarda içeriklerin çok daha kolay üretildiği, sosyal medya aracılığı ile de hızlı bir şekilde yayıldığı dolayısıyla toplumun bilgiye ulaşımının kolay ve hızlı olduğu modern dünyada insanların kendi yankı odalarında kaldıkları ve edindikleri bilgileri ise sorgulamadan yeniden dolaşıma soktukları da görülmektedir.

Dijital platformlar ile sosyal medya araçlarının siyasal iletişim alanında yaygın bir şekilde kullanıldığı ve günümüzde farklı medya ortamlarının siyasal etkileşimde bulunmak için farklı imkânlar sunduğu bilinmektedir (Erkan ve Ayhan, 2018: 209). Siyasal iletişim alanında özellikle de demokratik seçim süreçlerinde siyasal söylemlerin hızlı ve kolay bir şekilde üretilmesi ve yayılmasına olanak tanıyan sosyal medya artık toplumların doğrulanmış bilgiye ulaşmasını da karmaşık hale getirmiştir. Yapay zekâ

[18] https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/increasing_threats_of_deepfake_identities_0.pdf

çalışmalarının da bu anlamda devreye girmesi ve Deepfake teknolojisi ile üretilen içerikler kamuoyunun yanlış yönlendirilmesi amacıyla kullanılabilmektedir. Özellikle demokratik seçim süreçlerinde siyasi liderlere ve siyasal kampanyalara yönelik olarak hazırlanan Deepfake içerikler seçim sonuçlarını etkileme amacı güderek halkı manipüle etmek üzere hazırlanmaktadır.

Ülkelerin seçim güvenliklerini derinden etkileyebilecek bu içerikler hem topluma hem de siyasal düzene karşı riskler taşımaktadır. Özellikle seçim süreçlerinde ülke adına ulusal güvenlik sorunları yaratırken yurttaşlar için de siber güvenlik sorunları ortaya çıkaran, yurttaşların bilgiye dair güvenlerini zedeleyen ya da ortadan kaldıran, gazeteciler için ise gerçek ile sahte haberi birbirinden ayırmanın zorluğunu (Westerlud, 2019: 42) yansıtan bu içeriklerin toplumsal etkileri üzerine de çalışmalar yürütülmüştür. Elde edilen bulgularda kamusal tartışmaların yönünün değiştiği, içeriklere konu edilen adaylara karşı bireysel itibarın sarsılmasının yanı sıra güvenin sarsıldığı ve böylelikle de demokratik süreçlerin kesintiye uğradığı görülmektedir (Al-Khazraji, 2023: 434).

Yukarıda çizilen çerçeve, bu araştırmanın içeriğini oluşturan tüm kavramlara değinmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde 2024 yılında gerçekleştirilen seçim süreçlerinin yeni siyasal kamusal alanda yaşadığı dezenformasyon sorunu, örnekleri ile incelenecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

SÜPER SEÇİM YILINDA DEEPFAKE

Bu tez çalışmasının konusu, yukarıda çerçevesi çizilen kuramsal tartışma bağlamında 2024 yılında gerçekleştirilen demokratik seçim süreçlerindeki Deepfake içeriklerini ele almaktadır. Elde edilen verilerle 2024 yılında küresel bağlamda internette yer alan Deepfake örneklerinin incelenmesi hedeflenmiştir.

Bu bağlamda, bu bölümde öncelikle 2024 yılında dünya genelinde gerçekleştirilen demokratik seçim süreçleri incelenecek ve hangi ülkelerin seçim süreçlerinde Deepfake örneklerine rastlandığına dair genel bir çerçeve çizilecektir. Genel çerçevenin sunulabilmesi için Dünya Seçim Birlikleri (Association of World Election Bodies / A-WEB) tarafından hazırlanan 2024 seçim takvimi verileri dikkate alınmıştır. İlk aşamada bu takvimde yer alan tüm seçim süreçlerinde Deepfake içeriklerinin temsilinin yer alıp almadığına bakılacaktır.

İkinci aşamada ise sonuç alınan eşleşmeler için daha gelişmiş bir arama yürütülerek kategori bazında örnekler aktarılacaktır. 2024 yılında gerçekleştirilen seçimler arasından örnekleme dahil edilen ülkeler kategori bazında ele alınarak ilgili ülkelerin doğrulama platformları üzerinden araştırma yapılacaktır. Genel seçimler kategorisinde İngiltere, parlamento seçimleri kategorisinde Avrupa Parlamentosu, başkanlık seçimleri kategorisinde Amerika Birleşik Devletleri, son olarak yerel seçimlerde ise (temel sorguya uygun olarak kategoride incelenmesi beklenen İngilizce konuşulan ülkeler arasında genel seçimler kategorisinde İngiltere incelendiği için) aynı kategoride resmi dilleri arasında İngilizce olsa da konuşma dili Svahili dili olduğu için Tanzanya yerine temel sorgudan farklı olarak Türkiye Yerel Seçimleri örnekleri

eklenecek ve içerikler incelemeye alınacaktır. Böylelikle toplamda 2024 yılında dünya üzerinde gerçekleştirilen seçimlerden dört tanesi detaylı olarak incelenecektir.

Bütünsel bir Deepfake çalışması yapabilmek adına bu noktada konu bağlamındaki siyasi aktörler üzerinde yürütülen hiciv ya da siyasi reklamlar çalışmaya dahil edilerek ilgili seçim bağlamında doğrudan gözlemlenemeyen Deepfake içerikleri hariç tutulacaktır. Seçime kalan süre azaldıkça bu tür kampanyaların çoğaldığına yönelik araştırmalar bulunsa da bazı içeriklerin sosyal medyada yer almadığını ve internet aramalarında ortaya çıkmadığını da belirterek bütünsel yaklaşabilmek adına tüm içeriklerin dahil edilemeyeceği kabul edilmektedir.

Son olarak araştırma evrenini oluşturan 2024 yılında dünya genelinde gerçekleşen örnekler arasında seçilen Deepfake örnekleri aktarılacak ve bu örnekler ise içerik analizi ile ele alınacaktır. Öncelikle seçilen Deepfake örneklerinin içerik analizi kodlamalarında aşağıdaki veriler toplanacak ve hedeflenen amaç çerçevesinde araştırma tamamlanacaktır.

- İçeriğe hangi kaynak sosyal medya platformundan ulaşıldığı
- İçeriğin hala yayında olup olmadığı
- İçeriğin yayında olması durumunda kaynak platformda yapay zekâ ile üretildiğine ya da sahte içerik olduğuna dair bir uyarının olup olmadığı
- Hangi teknikle oluşturulduğu
- İçeriğin hangi kişi ya da kurumu hedeflediği (Siyasi partiler, bireysel adaylar, devlet liderleri, kamuoyu vb.)
- Hangi bilgi bozukluğu türü (Dezenformasyon, mezenformasyon ve kötücül enformasyon, yalan haber)
- İçeriğin türü (Mizah, komplo teorisi, propaganda, siyasi saldırı, vb.)
- Oy üzerinde hedeflediği etki (Oy sayısını düşürmek için mi yoksa yükseltmek için mi)

- Ne türde bir itham barındırdığı (Pozitif/Negatif - Tehdit olarak mı gösteriliyor, tarafsız mı aktarılıyor yoksa manipülatif mi yaklaşılıyor vb.)
- İthamın konusunun ne olduğu (Cinsel tercih, ırk, aile, yolsuzluk, politik geçmiş ya da terör bağlantısı, seçim güvenliği sorunu, teknolojik tehdit vb.)

Araştırmanın ilk aşamasında 2024 yılına dair genel çerçevenin çizilebilmesi adına 92 adet seçim süreci tek tek incelenmiştir.

2.1 2024 Süper Seçim Yılında Deepfake'in Genel Çerçevesi

2024 yılında küresel bağlamda gerçekleştirilen demokratik seçimler, 72 ülkede yaklaşık olarak 3.7 milyar insanın (neredeyse dünya nüfusunun yarısının) sandık başına gittiği bir yıl olduğu için 'süper seçim yılı' olarak adlandırılmaktadır. Bu bağlamda Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) 'insanlık tarihinin en büyük seçim yılı' olarak adlandırdığı 2024 yılında[19], 70'ten fazla ülkenin demokratik seçim sürecini yaşadığı görülmektedir.

Bu çalışmanın ilk aşaması A-WEB kaynağından ulaşılan 2024 Seçim takvimi listesi temel alınarak 7 Ocak 2024 tarihli Bangladeş Genel seçimleri ile başlayıp 22 Aralık 2024 Güney Sudan Genel seçimleri ile sınırlandırılmıştır. Takvimde yer alan 2025 tarihli Kosova'da gerçekleşen parlamento seçimleri araştırmaya dahil edilmemiştir. A-WEB üzerinden elde edilen 2024 seçim takvimi, bahsi geçen kurumun ilgili takvimi yıllık yenilemesi üzerine online olarak erişilememektedir. Bu araştırma için kullanılan takvim 16 Kasım 2024 tarihinde PDF formatında kaydedilmiştir (Ek-1 A-WEB 2024 Seçim Takvimi).

Dünya Seçim Birlikleri (Association of World Election Bodies / A-WEB) tarafından hazırlanan seçim takvimi verilerine bakıldığında 2024 yılında toplam 92 adet seçim sürecinin takvimde yer aldığı görülmektedir. Takvim bilgileri arasında genel

[19] https://www.undp.org/super-year-elections

seçimler (16), parlamento seçimleri (20), yasama seçimleri (5) ve başkanlık seçimleri (28), yerel seçimler (10), referandumlar (5), ulusal meclis seçimleri (3), bölgesel seçimler (3)[20], belediye seçimleri (1) ve federal seçimler (1) yer almaktadır.[21]

A-WEB'in 2024 yılında belirlemiş olduğu takvime göre küresel ölçekte incelenen seçim dönemlerinde elde edilen bulgular gerçekleşen toplam seçim sayısının 92, bu süreçte Deepfake içeriklerinin kullanılıp kullanılmadığı araştırıldığında ise 26 ülkenin 34 seçim sürecinde Deepfake içeriklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Yaklaşık %27 oranında bir sonuç ile yaşanan bu gelişme demokratik seçim süreçlerinde Deepfake kullanımının önemli sonuçları olabileceğini ve sonuçların da giderek tehlikeli bir hal alabileceğini göstermektedir.

2024 yılı seçimlerinde Deepfake kullanılan ülkeler; Bangladeş, Tayvan, Pakistan, Endonezya, Slovakya, Türkiye, Güney Kore, Hırvatistan, Hindistan, İngiltere, Güney Afrika, Meksika, Sırbistan, Avrupa Birliği, İrlanda, Romanya, Fransa, Ruanda, Venezuela, Brezilya, Moldova, Irak, Amerika Birleşik Devletleri, Gana, Gabon ve Güney Sudan olarak tespit edilmiştir.

Bu genel çerçevenin ortaya çıkarılması için Google üzerinden haberler incelenerek bu sonuca ulaşmak hedeflenmiştir. Bu araştırma 'Deepfake', 'seçim' ve 'ülke' temel argümanları üzerinden ele alındığı için ilgili haber içerikleri de Google üzerinden ''{country} election 2024 deepfake'' şeklinde yapılan incelemelerle tespit edilmiştir. Takvimde yer alan seçimler, ilgili anahtar kelime ile tek tek aranarak sonuca ulaşılmıştır.

Google arama motorunun seçilmesinin sebebi ise Dünya genelinde en çok kullanılan arama motoru olmasıdır. Statista'nın 2015-2025 yılları arasında masaüstü arama motorlarının pazar payı değerleri incelendiğinde Google'ın %80'in üzerinde bir

[20] El Salvador 'Municipal and Parlacen' seçimleri olarak yer aldığından ve Orta Amerika Entegrasyon Sistemi'ne dahil olduğundan dolayı bölgesel seçimler altında kategorize edilmiştir.

[21] https://www.aweb.org/eng/bbs/B0000007/list.do?menuNo=300052

ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.[22] 2023 yılında Rusya'da internet kullanıcılarının %63'ünden fazlasının Yandex'i tercih etmesine ve ülkedeki internet kullanıcılarının yüzdesinde güçlü bir düşüş yaşansa da Çin'de Baidu'nun kullanılmasına rağmen dünya genelinde yıllık bazda Google'ın pazar payının ortalama %82 civarında olduğu görülmektedir. 2024 yılı özelinde bakıldığında da yine dünya üzerinde en çok kullanılan arama motorunun açık ara farkla Google olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra Statista'nın Ocak 2015 ile Ocak 2025 yılları arasındaki mobil arama motorlarının pazar payı düşünüldüğünde ise Google'ın %90'ların üzerinde bir paya sahip olduğu görülmektedir.[23] Bu nedenle bu araştırmada Google arama motoru tercih edilmiştir.

En genel çerçevede kısaca bakılacak olursa, 2024 yılında gerçekleşen seçim süreçleri incelendiğinde çoğu iktidar partisinin oy oranının düştüğü ancak Çekya, Hırvatistan, Dominik Cumhuriyeti, İrlanda, Maldivler, Moldova, Moğolistan, Litvanya ve Solomon Adaları gibi bazı iktidar partileri ile koalisyonların da iktidarı korumak için iyi işler çıkardığı görülmektedir. Avrupa'da genel ideolojik eğilimler düşük olsa da Panama, Portekiz ve Kuzey Makedonya gibi ülkelerde aşırı sağın yükseldiği, aynı zamanda Bulgaristan, Fransa ve Japonya gibi ülkelerde de ideolojik yönlendirmelerden ziyade belirsizliğin yer aldığı görülmektedir. Senegal ve Botsvana'da muhalefetin kazandığı, Sri Lanka'da ise 2022'deki protestolar ile başkanın devrilmesinden sonra ülkede yeniden bir demokratik ortamın sağlandığı görülmektedir. Hindistan'da Başkan Modi'nin ve Güney Afrika'daki Afrika Ulusal Kongresi'nin çoğunluğu kaybettikleri görülürken ve bunun aksine Azerbaycan, Belarus, Çad, El Salvador, Rusya, Ruanda, Suriye ve Özbekistan gibi birçok otokraside iktidardaki rejimlere karşı neredeyse hiçbir itiraz veya eleştiriye izin verilmeden iktidarın korunduğu görülmektedir. Cezayir,

[22] Kaynak:https://www.statista.com/statistics/216573/worldwide-market-share-of-search-engines/#:~:text=Google%20is%20the%20most%20frequently,with%20it%20to%20some%20extent. Erişim tarihi: 26 Şubat 2025

[23] Kaynak: https://www.statista.com/statistics/1358006/worldwide-mobile-market-share-of-search-engines/ Erişim Tarihi: 27 Şubat 2025

Komorlar, Madagaskar, Moritanya, Mozambik, Namibya, Venezuela, Gürcistan ve Tunus gibi ülkelerde ise manipülasyon tartışmaları daha çok tartışılmıştır. Manipülasyon tartışmalarının büyük bir çoğunluğu iç siyasi dinamiklerden kaynaklansa da Gürcistan'da dışardan organize edilen dezenformasyon örnekleri konuşulmuştur. Demokratik bir seçim sürecinden sonra yaşanan öfkenin Bangladeş'te Başbakan Şeyh Hassina hükümetinin iktidardan düşürecek kadar güçlü olduğu da gözlenmiştir. Pakistan, Endonezya ve Meksika gibi otokraside sürekliliği garantileyen rejimlerin varyantlarının da üretildiği görülmüştür. Kuveyt, Ürdün ve İran gibi Orta Doğu ve Kuzey Afrika gibi ülkelerinde ise rekabete nispeten yer veren seçimler yaşanmıştır. Bir ulus-üstü yapı olan Avrupa Birliği'nde gerçekleştirilen Avrupa Parlamentosu seçimlerinde %51'lik bir katılım sağlanmış ve aşırı sağ partiler özellikle Fransa, Avusturya ve İtalya gibi ülkelerde kayda değer kazanımlar elde ederek Avrupa Parlamentosu'ndaki varlıklarını ve etkilerini artırmayı başarmışlardır.[24]

2.2. ABD, İngiltere, Avrupa Birliği ve Türkiye'de 2024 Yılında Gerçekleştirilen Seçim Süreçlerinin İncelenmesi

Bu aşamada araştırmanın sınırlandırılması için öncelikle nüfus bakımından en kalabalık ülkelerin seçilmesi düşünülmüştür. Bu açıdan bakıldığında 2024 yılında seçim süreci yaşayan Dünya'nın en kalabalık 10 ülkesinden 8'inin seçim sürecine dahil olduğu görülmektedir. Bu ülkelerin Dünya nüfusunun neredeyse yarısına sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. 2024 yılı Dünya'nın toplam nüfusu 8.161.972.572 olarak açıklanmıştır. Aşağıdaki tabloya bakıldığında Dünya'nın en kalabalık ülkeleri arasında yer alan 8 ülkenin (Hindistan, ABD, Endonezya, Pakistan, Brezilya, Bangladeş, Rusya ve Meksika)

[24] https://eu.boell.org/en/2025/01/20/world-elects-assessing-super-election-year-2024

seçim süreci yaşadığı, bunun da yaklaşık 3 milyar insanı etkileyen bir süreci işaret ettiği görülmektedir.[25]

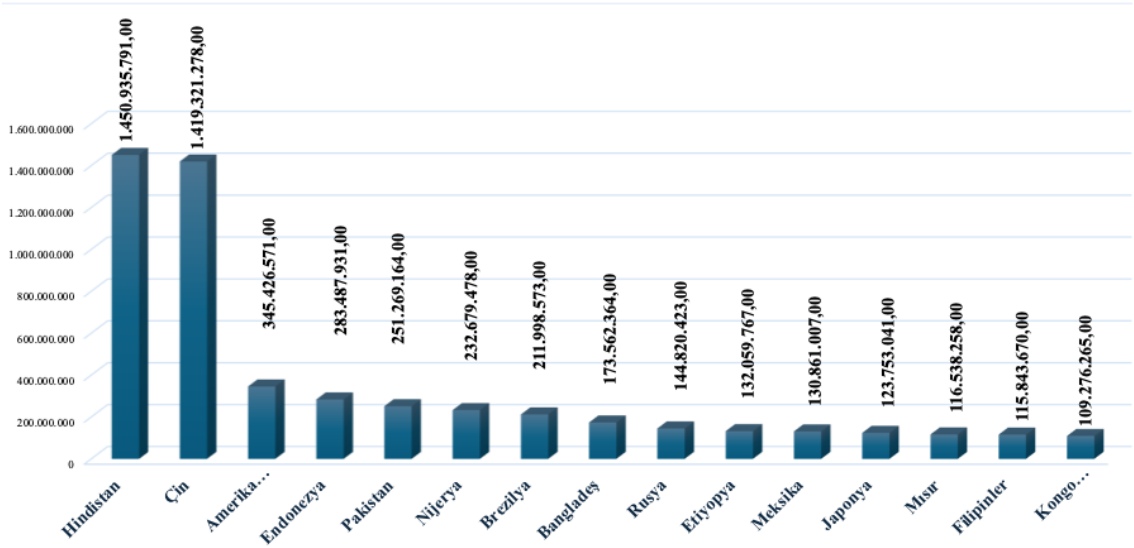

Şekil 2: Dünyanın En Kalabalık 15 ülkesi (2024)

Nüfus açısından değerlendirildiğinde hem içeriklerin tespiti hem de analizi konusunda dil ve çeviri sorunu yaşanacağı için araştırma nüfus bakımından yürütülmemiştir.

Bunun yanı sıra 2024 yılında seçim süreci yaşayan ve İngilizceyi resmi dil olarak kullanan ülkelere bakıldığında ise 16 adet ülkenin seçim sürecini yaşadığı ve bunların 8 tanesinde ise Deepfake içeriklerin tespit edildiği görülmektedir. 2024 yılında seçim sürecine katılan Resmi Dili İngilizce olan ülkelerin; İngiltere, Güney Afrika, İrlanda, Ruanda, Kiribati, Botsvana, Palau, Puerto Rico, Mauritius, Ghana, Güney Sudan, Pakistan, Solomon Adaları, Hindistan, ABD ve Tanzanya olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında da aralarında resmi dili İngilizce olmasına rağmen Güney Afrika ve Hindistan gibi İngilizce'nin yanı sıra birden fazla resmi dile işaret eden ülkeler bulunması nedeniyle araştırma bu bakımdan da ele alınmamıştır.

[25] Kaynak: https://www.worldometers.info/geography/countries-of-the-world/ Erişim Tarihi: 7 Mart 2025

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda ise bu araştırma İngiltere Genel Seçimleri, Avrupa Parlamentosu seçimleri, Amerika Birleşik Devletleri Başkanlık Seçimleri, son olarak Türkiye Yerel Seçimleri örnekleri incelenmiş ve içerikler analiz edilmiştir.

İçerikler, bahsi geçen ülkelerin The International Fact-Checking Network (IFCN) imzacıları olan doğrulama platformları üzerinden araştırmaya dahil edilmiştir.[26] Araştırma ilgili doğrulama platformlarında 'Deepfake' ve 'AI Generated' anahtar kelimeleri ile yürütülmüştür.

Araştırmaya dahil edilen doğrulama platformlarının listesi 'Doğrulama Platformlarının Listesi' başlıklı Ek-2'de aktarılmıştır.

Doğrulama platformlarında içeriklerin analizi sırasında öncelikle genel çerçeve çizilerek toplamda 382 içerik ele alınmıştır. Ancak araştırmanın konu ile ilgili ele alınan içeriklerin özellikle seçim sürecine yönelik olması sorununa odaklanması nedeniyle öncelikle tarih bakımından ele yapılmıştır. Seçim süreçleri sonrasında kalan içerikler derinlemesine incelemeye alınmamıştır.

Seçim sürecine kadar olan içeriklerin listelenmesinin ardından, konu bağlamında dijital dünyada yer alan yapay zekâ ile oluşturulmuş sahte içeriklerin araştırmasına devam edilmiştir. Bu noktada öncelikle doğrulaması yapılan sahte içeriklerin yayınlanmış olduğu dijital platform ya da sosyal medya mecrasında halen yer alıyor olması temel alınmıştır. Sahte içerikleri yayınlanmakta olan doğrulama haberleri incelenerek 'sahte' terimini içeren içerikler ile yapay zekâ destekli sahte içerikler incelenerek araştırmaya dahil edilmiştir. İncelenen tüm örnekler ve hangi bağlamlarda araştırmaya dahil edilip edilmediği İncelenen tüm içerikler başlıklı Ek- 3'te teker teker sıralanmıştır.

Böylelikle ele alınan içerik havuzu 382 adet içeriğin derinlemesine incelenmesi sonucunda ortaya konmuştur.

[26] https://ifcncodeofprinciples.poynter.org/signatories

2.2.1. ABD

2.2.1.1. Doğrulama Platformu: AP Fact Check

Doğrulama platformları incelendiğinde öncelikle her doğrulama platformunun teyit haberciliği için çalışmadığı görülmektedir. Örneğin, bu platformlar arasında ABD listesinde yer alan AP Fact Check doğrulama platformu incelendiğinde sitenin bir haber sitesi gibi çalıştığı görülmektedir. IFCN bilgileri haricinde https://apnews.com/ap-fact-check adresine site içerisinden ulaşıldığında ise anahtar kelimeleri aramak için bir araca sahip olmadığı sitenin genel arama aracının ise AP News Search sayfasına yönlendirdiği görülmektedir.

Dolayısıyla bu platformda yapılan doğrulama araştırması ile bir teyit mekanizmasına ulaşılamadığı için 2024 yılı için yapılan ilk Deepfake taramasında çıkan 241 sonuç arasından konu ile ilgili 8 adet içerik seçilse de bu içeriklerin haber bağlamında yer alması, örnek olarak gösterilmesi ve doğrulamasının yapılmaması nedenleriyle bu platformdan örnek seçilememiştir.

AI Generated taramasında ise seçim haberlerine yönelik bir örnek bulunamamıştır. Yapay zekâ ile ilgili olarak küresel adımlar ve haberler yansıtılmaktadır.

2.2.1.2. Doğrulama Platformu: Check Your Fact

Bahsi geçen doğrulama platformunda Deepfake ve AI Generated anahtar kelimeler ile tarama yapılmıştır. Deepfake anahtar kelimesi ile gerçekleştirilen taramada ABD seçim süreçleri ile ilgili olarak 3 adet içeriğe ulaşılmıştır. AI Generated anahtar kelimesi ile gerçekleştirilen taramada ise toplamda 15 adet içeriğin konu ile ilişik olduğu gözlenmiştir. Siyasal iletişim kampanyasına dahil edilebilecek toplamda 18 içerik arasından ise ABD 2024 Başkanlık Seçimi tarihi olan 5 Kasım ve öncesine bakılarak 13 içerik filtrelenmiştir. Platform, gerçekleştirilen AI Generated taramasına 2 Eylül 2024 tarihine kadar geriye götürmeye izin vermektedir.

5 içerikte gönderi kaldırılmış, 1 içerik yanlış bağlam ve yanlış alt yazı ile değiştirilmiş ve/veya iddia olarak yer almakta ve konu ile ilgili olarak teyit içeriğine sahip görülmemektedir.

Konu ile ilgili olduğu gözlenen 13 içerik incelendiğinde 1 Ocak 2024-5 Kasım 2024 tarihleri içerisinde kalan, seçim süreci ile ilişkilendirilen, yapay zekâ ile oluşturulmuş ve ilgili sentetik içeriği sosyal medyadan kaldırılmamış olan içerikler listelendiğinde ise 7 adet içerik listelenmektedir.

2.2.1.3. Doğrulama Platformu: FactCheck.org

Fact Check.org isimli doğrulama platformu 11 Mart tarihinde Deepfake ve AI Generated anahtar kelimeleri ile taranmıştır. Genel taramada Deepfake aramasında 37 sonuç çıkarken AI Generated taramasında da 37 sonuçla karşılaşılmıştır. Konu ile ilgili olan içerikler incelendiğinde 4 adet içerik listelenmiştir. 26 Kasım tarihli 1 içerik ABD seçim tarihinden sonra yayınlandığı için elenmiş, 2 içerik iddia haberi olarak yer aldığı için alınmamış ve sonuç olarak 1 adet içerik listelenmiştir.

2.2.1.4. Doğrulama Platformu: Lead Stories

Lead Stories isimli doğrulama platformunda 11 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile 17 Mart 2025 tarihinde arama yapılmıştır. 1 Ocak 2024 ile 31 Aralık 2024 tarihleri için yapılan araştırma sonucunda 54 sonuca ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlardan 5 Kasım 2024 tarihinden sonra yayınladığı için 8 içerik ele alınmamış, kaldırılan içerikler (20), sahte iddia olarak yer alan ancak yapay zekâ ile ilişkilendirilmeyen içerikler, sahte gönderi, makale ya da e-posta içerikler (11) çıkarıldığında ise 15 içerik listelenmiştir.

2.2.1.5. Doğrulama Platformu: MediaWise

MediaWise isimli doğrulama platformunda 11 Mart ve 18 Mart tarihlerinde geriye dönük araştırma yapılmış ve hem Deepfake hem de AI Generated anahtar kelimeleri taranmıştır. 1 Ocak 2024 ile 31 Aralık 2024 tarihleri için yapılan tarama sonucunda ilgili 13 içeriğe ulaşılmıştır. Bu sonuç arasından 5 Kasım 2024 tarihinden sonra yayınladığı için 2 içerik ele alınmamış, 2024 yılına genel bir bakış açısını çerçeveleyen ancak yapay zekâ doğrulaması yapmayan 1 içerik ile 2020 yılındaki iddiaları konu edinerek 2024 yılına bakış sağlamaya çalışan 1 içerik alınmamıştır. Kaldırılan içerikler (2), yanlış iddia/bağlam olarak yer alan (8) içerik listeden çıkarıldığında ise geriye kalan 1 içerik listelenmiştir.

2.2.1.6. Doğrulama Platformu: Politifact

Yapılan taramalar sonucunda daha çok politik gerçeklik üzerinde çalışma yaptığı görülen ve 1 Ocak 2024 ile 31 Aralık 2024 tarihleri için tarandığında, Politifact platformu 11 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile tarandığında 55 içerik, 18 Mart 2025 tarihinde 1930 içerik çıkmıştır. Başlıklar incelenerek ilgili içerikler sıralandığında 16 içeriğin konu ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. 5 Kasım 2024 tarihinden sonra yayınlanan bir içerik, Deepfake olduğu bilinen ancak NBC News tarafından kayıt altına alınan içerik, yapay zekâ olmadığı ispatlanmaya çalışılan içerik ve yanlış yorum/bağlam olarak yayınlanan içerikler dahil olmak üzere (6), kaynağa ulaşılamayan 8 içerik çıkarıldığında ise toplamda 1 adet içerik listelenmiştir.

2.2.1.7. Doğrulama Platformu: Reuters

11-12 ve 13 Mart tarihlerinde geriye doğru tarama yapılan Reuters'ta 1 Ocak 2024 ile 31 Aralık 2024 tarihleri arasında konu ile ilgili olan başlıklar incelendiğinde 145 adet içeriğe ulaşılmaktadır. Geriye doğru tarama yapılan platformda 28 Haziran 2024 tarihine kadar geriye gidilebildiği görülmektedir. Tarih bakımından incelendiğinde 5 Kasım 2024

tarihinden sonra yayınlanan 16 adet içerik çıkarılmıştır. İncelendiğinde içeriğin sosyal medya hesaplarından kaldırılmış olması ile çıkarılan içerik sayısı 39, yanlış başlık/bağlam/altyazı, asılsız iddia, yalan haber/propaganda içerikli yani sentetik bir biçimde üretilmemiş olması sebebiyle çıkarılan içerik sayısı ise 80'tir. Nihayetinde 10 adet içerik listelenmiştir.

2.2.1.8. Doğrulama Platformu: Snopes.com

13 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yapılan taramada 1 Ocak 2024 ile 31 Aralık 2024 tarihleri arasında konu ile ilgili olan başlıklar incelendiğinde 225 adet sonuca ulaşılmaktadır. AI Generated anahtar kelimesi ile yapılan taramada ise 992 sonuç çıkmaktadır. AI Generated taramasının ise 11 Eylül 2024 tarihine kadar geriye gidilebildiği görülmektedir. Başlıklar incelenerek konu ile ilgili olan içerikler Deepfake anahtar kelimesi için 28 adet, AI Generated için ise 12 olarak belirlenmiştir.

Çıkan 40 sonuç arasında ilgili başlıklar incelendiğinde 5 Kasım 2024 tarihinden sonra yayınlanan 9 adet içerik çıkarılmıştır. Yanlış başlık/bağlam/altyazı, asılsız iddia, yapay zekâ ile oluşturulmadığı doğrulanmış iddia, değerlendirme yazısı, derlenmiş haber sebebiyle çıkarılan 19 içerik ve kaynak içerik kaldırılan (5) sonrasında 7 adet içerik listelenmiştir.

Fact-Check arama butonunda üst üste aramalarda da farklı sonuçlar ile karşılaşılmaktadır. Örneğin Deepfake yazıldığında 10 sonuç çıkarken, AI Generated araştırmasından sonra Deepfake araması tekrar yapıldığında 3 adet sonuç çıktığı görülmektedir.

2.2.1.9. Doğrulama Platformu: The Dispatch

14 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yapılan taramada 10 sonuca ulaşılmaktadır. AI Generated taramasında da listelenen sonuçların farklı olmadığı görülmektedir. Çıkan sonuçlar arasında başlıklar incelenerek konu ile ilgili olan iki içerik

tespit edilmiş, bu içeriklerden birinin yapay zekâ olmadığı yönünde doğrulandığı, diğer içeriğin ise asılsız iddia yönünde haberleştirildiği görüldüğünden, bu içeriklerin bir teyit mekanizması ile ele alınmamış olması sebebiyle bu platformdan içerik dahil edilmemiştir.

2.2.1.10. Doğrulama Platformu: The Washington Post Fact Checker

'Demokrasi Karanlıkta Ölür' mottosuyla yayın yapmakta olan bu doğrulama platformu içeriklerinin hepsine sınırlı erişim imkânı sağlamakta ve ücretli üyelik statüsüne geçilmesini zorunlu tutmaktadır. Arşiv linklerine de sınırlı erişim sağlayan doğrulama platformunda sadece ilgili başlıklar görüntülenebilmektedir. Bu nedenle içeriklerin bir doğrulama mı yoksa bir iddia mı şeklinde yansıtıldığı incelenememiştir. Bu sebeplerle bahsi geçen doğrulama platformundan içerik listelenmemiştir.

2.2.1.11. Doğrulama Platformu: USA Today

14 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yapılan taramada 100 sonuç, AI Generated anahtar kelimesi ile yapılan taramada da 100 sonuç ile karşılaşılmaktadır. AI Generated anahtar kelimesi ile yapılan taramada konu ile ilgili içerik bulunamamıştır. Toplamda 7 adet içeriğin 1 Ocak 2024 ile 31 Aralık 2024 tarihleri arasında listelendiği görülmektedir. Tarih bakımından 5 Kasım 2024 sonrasında yayınlandığı için 1 içerik çıkarılmış, kaynak içeriği kaldırılan (2) içerik çıkarıldığında 4 adet içerik listelenmiştir.

2.2.1.12. Doğrulama Platformu: Wisconsin Watch

14 Mart 2025 tarihinde her iki anahtar kelime ile yapılan taramada da konu ile ilgili olarak herhangi bir doğrulama görülmemektedir. İlgili platformun daha çok yerel haberlere yer verdiği görülmektedir.

2024 yılı ABD Başkanlık Seçimleri sürecinde 1 Ocak 2024 ile seçim tarihi olan 5 Kasım 2024 tarihlerini kapsayacak şekilde, IFCN'de imzacı olan 15 adet ABD doğrulama sitesi arasından yayın dili İngilizce olan 12 adet doğrulama platformu Deepfake ve AI

Generated anahtar kelimeleri ile incelenmiş, karşılaşılan sonuçlar konu ile ilgili olması bakımından başlıklar halinde listelenmiştir. İçerikler tek tek incelendiğinde seçim sürecine ilişkin ortaya atılan iddialar elenmiş ve sentetik olarak üretilmiş tüm haberleri konu edinen içerikler, ilgili yapay zekâ ile üretilmiş sahte içeriğin yayınlandığı sosyal medya platformunda yer alıp almadığına bakılarak listelenmiştir. Bu aşamada ilgili içeriğe, sosyal medya hesaplarında ulaşılamıyor ise görüntü incelenemediğinden araştırmaya dahil edilmemiştir. Böylelikle toplamda 46 adet içerik ABD Başkanlık Seçimleri için listelenmiştir.

2.2.2. İngiltere

2.2.2.1. Doğrulama Platformu: FactCheckNI

Bahsi geçen doğrulama platformunda 22 Mart 2025 tarihinde yapılan taramada, Deepfake aramasında da AI Generated aramasında da konu ile ilgili içeriklere rastlanmamıştır. Genel bağlamda aramada aracı kullanılmadan geriye doğru tarama yapıldığında da iddialar var olduğu ama seçimlerle ilgili olmadığı görülmektedir. Konu ile bağlantılı hiçbir şey bulunamamıştır.

2.2.2.2. Doğrulama Platformu: Full Fact

22 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yapılan taramada 9, AI Generated anahtar kelimesi ile yapılan taramada ise 8 içerik bulunmuştur. 4 Temmuz 2024 tarihinden sonra yayınlanan içerikler (7), kaynak içeriği kaldırılan içerikler (6), yanlış bağlam/yanlış yorum (1), sahte olup olmadığı belirlenememiş (1), doğruluğu kanıtlanmış (1) içerik çıkarıldığında toplamda 1 adet içerik alınmıştır.

2.2.2.3. Doğrulama Platformu: Ferret Fact Service

Seçilen anahtar kelimelerle 22 Mart 2025 tarihinde yapılan taramada 2 adet içeriğe rastlanmıştır. İçeriklerden biri haber niteliğinde yayınlanmış olup bir doğrulama platformu içeriğinden uzak olması sebebiyle geriye kalan 1 içerik alınmıştır.

2.2.2.4. Doğrulama Platformu: PA Media

Seçilen anahtar kelimelerle 22 Mart 2025 tarihinde yapılan taramada 1 adet içeriğe rastlanmıştır. İlgili içerik araştırmaya dahil edilmiştir.

4 Temmuz 2024 tarihinde gerçekleştirilen İngiltere erken seçimlerinde konu bağlamında ortaya çıkan tablo şu şekildedir.

2.2.3. TÜRKİYE

2.2.3.1. Doğrulama Platformu: Doğrula.com

24 Mart 2025 tarihinde yapılan taramada her iki anahtar kelime ile yapılan araştırmada veri bulunamamış geriye doğru tarama yapılmış ve konu ile ilgili olan 11 içerik listelenmiştir. 31 Mart 2024 tarihinden sonra yayınlanan içerikler (4), yanlış bağlam ve yanlış yorum içerikleri (6) içerikler çıkarıldıktan sonra geriye 1 adet içerik kalmıştır.

2.2.3.2. Doğrulama Platformu: Doğruluk Payı

24 Mart 2025 tarihinde yapılan taramada her iki anahtar kelime ile yapılan araştırmada veri bulunamamış geriye doğru tarama yapılmış ve konu ile ilgili olan 27 içerik listelenmiştir. 31 Mart 2024 tarihinden sonra yayınlanan içerikler (19), yanlış bağlam ve yanlış yorum içerikleri (7) içerikler çıkarıldıktan sonra geriye 1 adet içerik kalmıştır.

2.2.3.3. Doğrulama Platformu: Teyit

24 Mart 2025 tarihinde yapılan taramada konu ile ilgili olarak 16 içerik listelenmiştir. 31 Mart 2024 tarihinden sonra yayınlanan içerikler (13), yanlış bağlam ve yanlış yorum içerikleri (2) ve yapay zekâ ile oluşturulduğu iddia edilen ancak kesin bir bilgi vermeyen ve teyit yapmaktan çok haber içeriği olan (1) içerik çıkarıldıktan sonra bu platformdan içerik alınmamıştır.

Ülke	1 Ocak 2024 - 31 Aralık 2024	Seçim Tarihinden Sonra Yayınlanan İçerikler	Kaldırılan İçerik Sayısı	AI ile Üretilmemiş Olan İçerikler	Ele Alınan İçerik Sayısı
ABD	307	43	81	137	46
İngiltere	20	7	6	4	3
Türkiye	54	36	0	16	2

Şekil 3: İçerik Listesi Özeti

Yukarıdaki tablolara bakıldığında ilgili ülkenin IFCN'e kayıtlı olan doğrulama platformları ele alınmıştır. Araştırma örnekleminde yer alan ülkelere bakıldığında ABD'nin 15, İngiltere'nin 4, Türkiye'nin 4 adet kayıtlı olan doğrulama platformu tespit edilmiştir. Bu platformlar arasında platformun dili İngilizce olanlar seçilmiştir. Böylelikle araştırma ABD'den 12 (diğer 3 tanesi İspanyolca), İngiltere'den 4, Türkiye'den ise 3 adet (1 tanesi Arapça) toplumda 19 adet doğrulama platformu ile yürütülmüştür (Ek-2 Doğrulama Platformlarının Listesi).

Araştırmanın bu aşamasında ele alınan ülkelerde öncelikle enformasyon kirliliğinin hangi boyutlarda olduğuna dair bir çerçeve çizilmiştir. Ele alınan ülkeler bazında değerlendirilecek olursa bahsi geçen platformlardaki içerikler ışığında;

Yapılan taramalarda seçim sürecine yönelik elde edilen ilk veriler toplamda 381 içerik olarak belirlenmiştir. Bunlar;

- ABD'de 307
- İngiltere'de 20
- Türkiye'de ise 54 içeriği işaret etmektedir.

Genel arama sonucunda elde edilen verilerin sınırlandırılması için bir sonraki aşamada ilgili ülkenin araştırmaya dahil edilen seçim tarihine kadar olan içerikler ele alınmıştır. Ele alınan içerikler ABD için 5 Kasım 2024 tarihine; İngiltere için 4 Temmuz 2024; Türkiye için 31 Mart 2024 ve Avrupa Parlamentosu seçimleri için ise 9 Haziran 2024 tarihine kadar olan içerikler alınmıştır. Kalan içerik sayıları;

- ABD için 43 içerik tarihi bakımından elendiğinden 264,
- İngiltere için 7 içerik tarih bakımından elendiğinden 13,
- Türkiye için 36 içerik tarih bakımından elendiğinden 18'dir.

Ele alınan bu içerikler arasında kaynak platformda içeriği kaldırılan dolayısıyla içeriği incelenemediği için araştırmaya dahil edilemeyen toplam içerik sayısı çıkarıldığında incelenen içerik sayısı;

- ABD için 81 içerik kaldırıldığı için 183
- İngiltere için 6 içerik kaldırıldığı için 7
- Türkiye için tarih bakımından elenen bir içerik olmadığı için 18

Son olarak da elde kalan içerikler arasından yanlış bağlam, yanlış yorum, yanlış altyazı ile üretilmiş, doğruluğu kanıtlanmış içerikler çıkarılmıştır. Çıkarılan içerik sayısı sonucunda kalan içerikler aşağıda listelenmiştir.

- ABD 137 içerik AI kullanılmadan enformasyon kirliliği içerdiği için 46
- İngiltere 4 içerik AI kullanılmadan enformasyon kirliliği içerdiği için 3
- Türkiye 16 içerik AI kullanılmadan enformasyon kirliliği içerdiği için 2 içerik analizine tabi tutulmuştur.

Yukarıdaki veriler incelendiğinde demokratik süreçlerin yeni medyada yer alan enformasyon kirliliği içinde tartışıldığı görülmektedir. Yukarıdaki veriler sınıflandırılmadan önce ilgili doğrulama platformlarında 1 Ocak 2024-31 Aralık 2024 tarihleri arasında seçim sürecine yönelik yayınlanan içeriklerin toplam sayısı 381 olarak

tespit edilmiştir. Bu rakamlar öncelikle süper seçim yılında medyada yer alan kirli enformasyonun boyutunu gözler önüne sermektedir.

Ayrıca doğrulama platformlarının her birinin farklı politikalarla çalıştığı dikkat çekmektedir. Araştırmanın ilk aşamasında yürütülen süreçte, örneklem ülkelerde farklı örneklerin dolaştığı Google aramalarında karşımıza çıkarken doğrulama platformlarında bu örneklere yer verilmediği de görülmektedir. Bu nedenle doğrulama platformlarının hangi kriterlere göre içerikleri tespit ederek doğrulama ihtiyacı duyduğu, bir nevi nasıl eşik bekçiliği yaptığı konusu da soru işaretleri oluşturmaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın dışında, açıklanan bu verilerin doğrulama platformlarının özelinde ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu araştırma kapsamında ele alınacak olan veriler, doğrulama platformları ile sınırlandırılmıştır.

Herhangi bir eleme yapılmadan incelenen içerik sayısı toplamda 382'dir. Bu içerikler arasında tarih ve içeriklerin yayınlanma durumuna göre bir eleme yapılmadan enformasyon kirliliğinin boyutlarında bakıldığında özellikle ABD'de bu konunun önüne geçilmesi için çaba gösterilmesi gerektiği görülmüştür.

Örneklemde yer alan bir diğer seçim süreci ise Avrupa Birliği parlamento seçimleridir. Temel sorgudan farklı olarak Avrupa Birliği ulus-üstü bir yapıda olması gereği aşağıdaki gibi incelenmiştir.

2.2.4. Avrupa Birliği

Avrupa Birliği 27 üye ülkeden oluşmaktadır. Bu nedenle Avrupa Parlamentosu seçimlerini doğrulama platformları üzerinden incelemek için tek bir kaynak bulunmamaktadır. Araştırma örnekleminde yer alan Avrupa Parlamentosu seçimlerinin bu bağlamda incelenebilmesi için ise öncelikle 27 üye ülkenin IFCN'e kayıtlı olan doğrulama platformu araştırılmıştır. Elde edilen toplam doğrulama platformu sayısı 42 olarak tespit edilmiştir. Ancak Birlik içerisindeki üye ülkelerin platformları incelenmek

istendiğinde bu platformların öncelikle kendi ulusal dillerinde hizmet verdiği görülmektedir. Bu nedenle aralarından İngilizce hizmet veren platformlar seçilmiştir. Böylelikle araştırmaya dahil edilmesi planlanan platform sayısı bu kategoride dört adet olarak belirlenmiştir (Almanya, Fransa, İrlanda ve İtalya). İncelemeye alınan bu platformlar tarandığında hem Deepfake hem de AI Generated aramalarında seçim süreçleri ile ilgili Birlik düzeyinde içeriklere rastlanmamıştır. Bu platformların çoğunlukla ulusal düzeydeki içeriklere ve doğrulamalara yer verdiği görülmüştür.

Avrupa birliği 27 üye ülkeden oluşan ulus-ötesi bir yapıya sahiptir. Bu nedenle araştırmanın bu aşamasında Avrupa Parlamentosu seçimleri için Birlik'in halkın doğrulanmış bilgiye ulaşmasını sağlamak amacıyla oluşturduğu doğrulama platformları ve araçlar incelenecektir. Bu amaçla ele alınan platform ve araçlar aşağıda listelenmiştir:

1- Elections24Check

2- Electi Facts: Euro 2024

3- Eurostat

6-9 Temmuz 2024 tarihleri arasında Avrupa Parlamentosu seçimleri için bu araştırmanın temel sorgusuna yönelik yürütülmesi beklenen planda, Avrupa Birliği'nin bir doğrulama platformunun olması beklenmektedir. Ancak Avrupa Birliği'nin diğer örneklem ülkelerde gördüğümüz gibi bir doğulama platformu bulunmamaktadır. Birlik'e üye ülkelerin doğrulama platformları ile sıralanmış ve İngilizce içerik üreten platformlar incelendiğinde Parlamento seçimlerine yönelik herhangi bir içeriğe rastlanmamıştır.

Birlik 2024 yılında gerçekleştirilen Avrupa Parlamentosu seçimi sürecinde doğrulanmış bilgi ihtiyacı nedeniyle bazı doğrulama platformları ve araçlar geliştirmiştir. Araştırmanın temel sorgusundan farklı olarak aynı mantıkta bu araçlardan yararlanılacaktır.

Avrupa Gerçek Denetleme Standartları Ağı (European Fact-Checking Standarts Network- EFCSN) tarafından yürütülen Elections24Check, 2024 Avrupa Parlamentosu

seçimleri için bir doğrulama veritabanı sunması üzere oluşturulmuştur.[27] Avrupa ülkelerindeki 42 doğrulama platformu kuruluşunun destekleri ile gerçekleştirilen seçimle ilgili yanlış bilgi ve dezenformasyon kampanyalarına karşı bilgilendirme faaliyeti sunmaktadır. Elections24Check EFCSN, katılımcı üye kuruluşların ortak projesidir ve Google News Girişimi tarafından desteklenmektedir. 2024 Avrupa Parlamentosu Seçimleri ile ilgili iddiaların kontrollerini kapsamaktadır. Seçim sürecine yönelik hem doğrudan iddiaları hem de dolaylı olarak seçim sürecini etkilemesi muhtemel olan iddiaları kapsayan EFCSN, bu nedenle göç, iklim değişikliği, güvenlik ve savunma gibi konularla ilgili de gerçek kontrolleri veritabanı sunmaktadır.[28]

6 Mayıs 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yapılan taramada platformun 'AI ile Üretildi' filtreleme aracı kullanılarak içerik taraması yapılmıştır. Platformda üye ülkelerin doğrulama kuruluşları veri sunduğu için içeriklerin kendi ülkelerinin dillerinde yayınlandığı görülmektedir. İlgili platformda Türkiye'nin doğrulama platformlarından Doğrula.org ve Teyit.org sayfalarının da içerikleri bulunmaktadır. İlgili sayfadaki içerikler incelediğinde ülkelerin kendi dilleri ile yayınların yapıldığı gözlenmiştir. Bu nedenle İngilizce ve Türkçe içerikler araştırılmış ve Türkiye'nin doğrulama platformlarının içerikleri de ele alınmıştır. Bunun dışında konu ile ilgili olabileceği düşüncesiyle Emmanuel Macron ile ilgili bir adet içeriğe rastlanmış ancak Fransızca bir içerik olduğu için dahil edilmemiştir.

Bu doğrultuda incelenebilecek olan üç adet içerik listelenmiştir. İki içerik doğrulama çalışması ile ilgili değil Deepfake ile ilgili haber vermek ve nasıl fark edilebileceğine dair bilgilendirme yapmak amaçlarıyla haber niteliğinde paylaşılmıştır. Konu ile bağlantılı olarak Doğrula.org sayfasının yayınlamış olduğu 1 adet içerik araştırmaya dahil edilmiştir.

---

27 https://efcsn.com/news/2024-03-21_elections24checklaunch/?utm_source=chatgpt.com
28 https://elections24.efcsn.com/

ElectiFacts: Euro 2024, Avrupa Medya ve Bilgi Fonu (EIMF) tarafından finanse edilen ve 2024 Parlamento seçimleri sırasında yürütülen seçim kampanyaları ile ilgili içerikler için bir doğrulama veritabanı sunması üzere oluşturulmuştur. Ocak 2024'ten başlayarak Haziran 2024'e kadar sürecek olan proje kapsamında Avrupa seçimleri hakkında yapılan iddiaların ve açıklamaların gerçek kontrolünün yapılması hedeflenmektedir. Brüksel'deki Headline News Facilities Productions'ın gazetecilik araştırma ekibi tarafından yönetilen çalışmanın ekip üyeleri uluslararası medya için araştırmacı ve yapımcı olarak çalışan uzman gazetecilerden oluşmaktadır. Bu ekibe ayrıca serbest çalışan ve teyit gazeteciliği yapan uzmanlar da katılmıştır. Ancak 2025 yılının mart ayından bu yana son olarak 7 Mayıs tarihinde yapılan araştırmalar sonucunda siteye ulaşılamamıştır.

Eurostat, Birlik'in istatistik kurumu olarak çalışmalarını yürütmektedir. Bünyesinde gerçekleştirilen çalışmalar, yapılan araştırmaların doğrulama platformlarına veri sağlaması amacıyla hizmet sunmuştur.[29] Bir doğrulama platformu olarak çalışmasa da seçim sürecine dair Birlik'e önemli veriler sunarak katkıda bulunan bu araç incelendiğinde ise öncelikle oy kullananlar üzerinde veriler sunduğu görülmektedir. Hangi ülkeden kaç kişinin seçime katıldığı ve bunların kaçının ilk kez katıldığı gibi veriler sağlayarak seçime yönelik istatistik sağlamaktadırlar. Bu verilerin Avrupa'nın seçim süreci ile ilgili önemli veriler sunduğu çok açık olsa da Eurostat da bu araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.

Belirtilen sebeplerle Elections24Check bu araştırmanın bu aşamasında temel alınan kaynak olarak belirlenmiştir. İlgili sayfanın istatistik verileri incelendiğinde ise veritabanında gerçek kontrollerinin ülke, dil, konu, makale türü, iddianın doğruluğu ve tarihe göre veriler sunduğu görülmektedir.

[29] https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/wdn-20240510-1

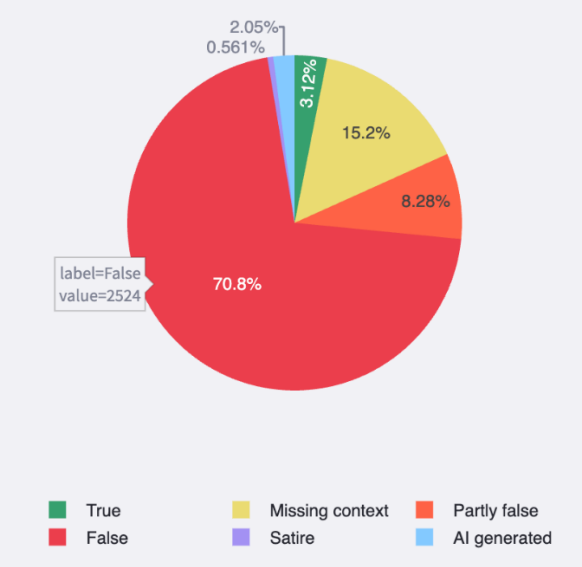

Kaynak: https://elections24.efcsn.com/statistics Erişim Tarihi: 7 Mayıs 2025

Şekil 4: Avrupa Birliği İçerikleri İstatistik Dökümü

1 Ocak 2024 tarihi ile 9 Temmuz 2024 tarihleri arasında yukarıdaki veriler incelendiğinde doğru içeriklerin oranının %3.12 olduğu görülürken yanlış içeriklerin oranının ise %70.8 olduğu görülmektedir. Yanlış bağlam içeriklerinin ise %15.2 oranında olduğu görülmektedir. Yapay zekâ ile üretilen içeriklerin (AI Generated) oranının ise %2.05 oranında olduğu dikkat çekmektedir.

Aynı tarihlerde konu bazlı değerlendirme yapıldığında ise 'iklim' ile bağlantılı içeriklerin en sık karşılaşılan konu olduğu, ulusal ve bölgesel meseleler, Ukrayna savaşı ve AB ile ilişkili politikacılar konularının da takip ettiği görülmektedir.[30]

Yukarıdaki istatistik verileri ile ilgili konular incelendiğinde Avrupa Birliği'nde bu araştırmanın konusu bağlamında elde edilmesi beklenen içerik sayılarının neden yok denecek kadar az olduğu merak edilmektedir. Birlik'in dezenformasyonla mücadele edebilmek için yıllar boyu süren çalışmaları yanı sıra 2024 yılında gerçekleştirilen seçim süreçlerine ile doğrudan ilgili çalışmalar yaptığı bilinmektedir. Birlik'in TikTok ve Meta ile de anlaşmalar yaptığı görülmektedir. Tiktok[31] uygulama içerisinde Seçim Merkezleri

[30] https://elections24.efcsn.com/statistics
[31] https://time.com/6694673/tiktok-european-union-elections-2024-misinformation-ai-combat/?utm_source=chatgpt.com

kurarak kullanıcıları güvenilir kaynaklara yönlendirmeye çalışırken aynı zamanda da yaklaşık 6.000 moderatör ile içerik doğruluğu sağlamaya yönelik çalışmalar yürütmüştür. Meta[32] ise Facebook ve Instagram uygulamalarında seçimler için doğrulama ağını genişleterek seçim operasyon merkezi kurmuştur. Bunların yanı sıra yapay zekâ ile üretilen içeriklerin etiketlenmesine yönelik çalışmalarda bulunarak konu ile ilgili önlemler almayı hedeflemiştir.

[32] https://www.theguardian.com/media/2024/mar/26/tech-firms-poised-to-mass-hire-factcheckers-before-eu-elections?utm_source=chatgpt.com

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VERİLERİN TOPLANMASI VE İÇERİK ANALİZİ

Bu araştırma iki aşamalı olarak yürütülmüştür. İlk olarak 1 Ocak 2024-31 Aralık 2024 tarihleri arasında her bir platformda tarama yapılarak yürütülmüştür. Yapılan tarama 'Deepfake' ve 'AI Generated' anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Bu tarama sırasında ilgili olduğu düşünülen içerikler o ülkenin seçim süreci ile ilgili konular ve süreçle bağlantısı olduğu düşünülen aktörlerle ilgili başlıklar seçilerek incelenmiştir. Elde edilen veriler bir siyasal iletişim çalışmasında ele alınabilecek içerikler olarak görülmektedir. Ancak bu çalışmada demokratik seçim süreçlerine yönelik Deepfake içeriklerinin incelenmesi hedeflenmektedir. İlgili araştırma aşamasında elde edilen iddia haberleri ve Deepfake olmayan ancak gerçekliği sorgulanan içerikler elenmiştir.

Araştırmanın ilk aşamasında çok sayıda veri elde edilmiştir. Ancak bu çalışma 2024 yılında yürütülen seçim süreçlerini ele almayı hedeflediği için karşılaşılan her sahte içerik araştırmaya dahil edilmemiştir. Doğrulama platformlarının şayet haber siteleri varsa ilgili içeriklere genellikle kendi haber sitelerinde rastlanılmakta ve platformların da bu içeriklere yönlendirme yaptığı görülmektedir. Bu nedenle doğrulama platformlarının yer verdiği haberler değil, sadece doğrulama platformu gibi ele aldıkları ve doğrusunu açıklama amacı güttükleri veriler araştırmaya dahil edilmiştir. Bu nedenle ilgili ülkede ele alınan Deepfake içerikler sadece ilgili platformda araştırılmıştır.

3.1. Deepfake ve Dezenformasyon Analizi

Aşağıdaki tabloda araştırma bağlamında ele alınacak olan içeriklerin temaları ve kodlamaları aktarılmıştır. Sınıflandırıldıktan sonra analize dahil edilecek olan içeriklerin özellikleri aşağıda sıralanmıştır. Bu aşamada ise ele alınan içeriklerin temel özellikleri:

1- İlgili ülkenin seçim sürecine yönelik olan içerikler tespit edildi. (İlk olarak bir yıllık tarama yapıldı. Seçim süreci ile ilgili içerikler alındı. 1 Ocak 2024-31 Aralık 2024 tarihleri arasında ilgili ülkenin seçim süreci ve ilgili aktörleri dikkate alınarak başlıklar incelenerek genel bir çerçeve çizildi.)
2- Tarih bakımından ilgili ülkenin seçim tarihinden önceki içerikler ele alındı.
3- Seçim tarihinden önce yayınlanan içerikler belirlendikten sonra içeriğin bir iddiayı açıkladığı mı yoksa bir doğrulama mı yaptığı tek tek incelendi. Bir sonraki elemede içeriklerin üretiminde bir yapay zekâ aracının kullanılıp kullanılmadığına bakılarak değiştirilen içerikler araştırmaya dahil edildi. İlgili içerikte ele alınan gönderi eğer platform üzerinde kaldırılmışsa bu içerikler listeye dahil edilmedi. (İçerikler incelendiğinde eski bir görüntü ya da videoda ses ya da görüntü ile oynanmadan sadece yanlış bağlamda, yanlış yorumla aktarılan içerikler dahil edilmemiştir.)
4- Tüm bu süreçlerden sonra ele alınan içerikler kodlanarak içerik analizine tabi tutulmuştur.

Araştırma kapsamında veri oluşturan tüm içerikler internet ortamından bağlantının kaldırılması ihtimaline karşı ekran görüntüsü almak yerine daha güvenilir, profesyonel ve açık olması bakımından İnternet Archive[33], Archive.Today[34] ve Ghost Archive[35] adresleri kullanılarak arşivlenmiştir. Araştırmanın son aşamasında içerik analizine tabi tutulacak olan tüm içeriklerin sosyal medya paylaşımları da arşivlenmiştir. Bahse konu arşivleme adresleri ilgili bağlantının arka plan kodları ile ekran görüntüsünü kaydeden ve bu kayıtların internet ortamından görüntülenebilmesi için yeni bir adres sağlayan uygulamalar olarak bilinmektedir. Araştırmanın yürütüldüğü doğrulama platformlarında da aynı yöntemin kullanılmasından ve araştırmaya ulaşmak isteyen

33 https://archive.org/
34 https://archive.md/
35 https://ghostarchive.org/

bireylerin de rahatlıkla içerikleri görüntüleyebilmeleri amaçlandığından dolayı bu araştırmada da aynı yöntem tercih edilmiştir. İlgili arşivler Ek-3'te yer almaktadır.

Tablo 2: İçerik Listesi

Sayı	Doğrulama Platformu Başlık	Doğrulama Platformu Link	Teknik	Sosyal Medya Platformu	Diğer Platformlar	Platformda Uyarı var mı?	Hedef Kişi / Kurum	Tür	İçerik	Oy Yükseltmek/Düşürmek	Ne Tür Bir İtham? Negatif / Pozitif	İtham Konusu
1	Joe Biden'ın Rusya'nın Kiev'i '10 Yıldır' İşgal Ettiğini Söylediğini Gösteren Video Gerçek Değil	https://checkyourfact.com/2024/04/01/fact-check-video-biden-russia-kyiv-10-years/	Video ve Ses	X / 89 Görüntülenme	-	Hayır	Joe Biden	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Dış İlişkiler
2	Epstein ve Trump'ın Uçakta Yan Yana Oturduğu Viral Görüntü Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	https://checkyourfact.com/2024/12/10/fact-check-image-epstein-trump-sitting-plane-ai/	Fotoğraf	X / 64.4 K Görüntülenme	-	Hayır	D. Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Kötü üne sahip kişilik
3	Trump'ın Kanada'yı ilhak etme planını duyuran video yapay zekâ tarafından üretildi	https://checkyourfact.com/2024/12/09/fact-check-video-announcing-trumps-plan-to-annex-canada-is-ai-generated/	Video ve Ses	X / 1.3 M Görüntülenme	-	Hiciv amaçlı yapay zekâ tarafından oluşturulmuş bir videodur.	D. Trump	Dezenformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Dış ilişkiler
4	Trump, Biden Yönetiminin Sincap Peanut'ı Öldürmesine İlişkin Bir Video Yayımladı mı?	https://checkyourfact.com/2024/11/04/fact-check-did-trump-release-a-video-on-the-biden-administration-killing-peanut-the-squirrel/	Video ve Ses	X / 1.7 M Görüntülenme	-	Bu, bir AI tarafından oluşturulmuş videodur.	Joe Biden	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Hayvanlar
5	Kamala Harris'in Joe Rogan'ın Podcast'inde Trump'ı 'Hitler' Olarak Adlandırdığı Video Yapay Zekâ Tarafından Oluşturuldu	https://checkyourfact.com/2024/11/04/fact-check-video-harris-trump-hitler-rogans-podcast-ai/	Video ve Ses	X / 4.4 M Görüntülenme	Threads	Hayır	Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Tarihi Kişilikler (Hitler)
6	Donald Trump İngiltere'ye Karşı Bir 'Savaş Çağrısı' mı Yaptı? Gerçek doğrulama hizmetleri	https://checkyourfact.com/2024/10/30/fact-check-trump-rally-cry-uk/	Video ve Ses	X / 631.3 K Görüntülenme	-	Bu videodaki ses yapay zeka tarafından oluşturulmuştur ve Donald Trump'a atfedilemez	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Dış İlişkiler
7	Harris'in Açık Kıyafetler Giydiğini Gösteren Fotoğraflar Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	https://checkyourfact.com/2024/09/25/fact-check-photos-claiming-to-show-harris-wearing-revealing-clothing-are-ai-generated/	Fotoğraf	X / 11.8 M Görüntülenme	-	Bu, büyük ihtimalle yapay zeka tarafından oluşturulmuş sahte bir fotoğraftır ve BBC Verify	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar / Dış Görünüm (açık kıyafetler, kilo)

						gazetecileri ve diğerleri tarafından sahte olduğu doğrulanmıştır						
8	Sosyal Medya Paylaşımları Donald Trump ve Stormy Daniels'ın Değiştirilmiş Görüntülerini Dolaştırıyor	https://www.factcheck.org/2024/05/social-media-posts-circulate-altered-image-of-donald-trump-stormy-daniels/	Fotoğraf	Instagram / 5532 Likes	Facebook Kaldırılmış	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Kötü üne sahip kişilik
9	SAHTE Trump Ses Kaydı, İngiliz Protestocuları Ekim 2024'te İngiltere Parlamentosu'na Yürümeye Çağırdı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-fake-trump-audio-called-british-protesters-to-march-on-uks-parliament-in-october-2024.html	Ses	X / 631.3 K Görüntülenme	-	Bu videodaki ses yapay zeka tarafından oluşturulmuştur ve Donald Trump'a atfedilemez	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Dış ilişkiler
10	SAHTE Görüntü Trump ve Thomas Matthew Crooks'u Bir Araya Getiriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-image-of-trump-and-thomas-matthew-crooks-is-not-authentic.html	Fotoğraf	X / 144 K Görüntülenme	-	Yukarıdaki görüntü gerçek değildir. Görüntü yapay zeka kullanılarak oluşturulmuştur.	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar, kamuya mal olmuş kişi bağlantısı
11	Video Kamala Harris'in 'Neşeli Bir Savaşçı' Olmaktan Bahsederken Sarhoş Olduğunu GÖSTERMİYOR -- Video Değiştirilmiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-video-does-not-show-kamala-harris-drunk-while-talking-about-being-a-joyful-warrior-video-is-altered.html	Video ve Ses	X / 2.7 M Görüntülenme	-	Bu video dijital olarak değiştirilmiş ve sanki sarhoşmuş gibi ses çıkarması için yavaşlatılmıştır.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
12	Kamala Harris Komünist Parti 'Üyelik Kartı' Gerçek Değildir -- Online Şaka Üreticisi ile Yapılmıştır	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-kamala-harris-communist-party-membership-card-is-not-authentic-made-with-online-prank-generator.html	Fotoğraf	X / 151.5 K Görüntülenme	-	Hayır	Kamala Harris	Dez enformasyon / Şaka	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İdeoloji
13	Suikast Girişiminden Sonraki Görüntüde Trump'ın Kaldırdığı Yumruğun Üzerinde Altı Parmak GÖSTERİLMİYOR -- Trolleme Düzenlemesi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-image-after-assassination-attempt-does-not-show-six-fingers-on-trumps-raised-fist-trolling-edit.html	Fotoğraf	X / 3.7 M Görüntülenme	-	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
14	Taylor Swift Ağustos 2024'te Donald Trump'ı DESTEKLEMEDİ	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-taylor-swift-did-not-endorse-donald-trump-in-august-2024.html	Fotoğraf	X / 185.9 K Görüntülenme	-	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Yükseltmek	Pozitif	Kamuya Mal Olmuş Kişiler

15	Kamala Harris Kampanyası, Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulan Kalabalığın Fotoğrafını YAYIMLAMADI -- Kendini Parodi Olarak Tanımlayan Bir Hesaptan Geldi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-kamala-harris-campaign-did-not-use-ai-generated-photo.html#google_vignette	Fotoğraf	X / 563.7 K Görüntülenme	-	Bu bir yapay zekadır ve bir parodi hesabından alınmıştır.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Parodi	Düşürmek	Negatif	İtibar
16	Hitler'in Sahte Fotoğrafı, Trump'ı Yükseltilmiş Yumruk Kompozisyonunda Hitler'le Karşılaştırmak İçin Kullanılan Klipte Kullanıldı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-fake-image-of-hitler-used-in-meme-to-compare-trump-with-hitler-in-raised-fist-composite.html	Fotoğraf	Threads / 288 Likes	-	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Tarihi Kişilikler (Hitler)
17	Kamala Harris'in Sesini Kullanan Video Gerçek Bir Kampanya Reklamı DEĞİLDİR, Deepfake'tir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-video-is-not-real-campaign-ad-using-kamala-harris-voice.html	Video ve Ses	X/ 79.1 M Görüntülenme	-	Hayır	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Cinsiyetçilik ve Irkçılık
18	Siyah Göz Küreleri ve Siyah Yüz Maskesi Olan Biden'ın Sahte Fotoğrafı, Asılsız 'Joe Biden Öldü' Söylentisini Desteklemek İçin Kullanıldı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-fake-image-of-biden-with-blackened-eyeballs-black-face-mask-used-to-prop-up-baseless-rumor.html	Fotoğraf	X / 41 M Görüntülenme	-	Hayır	Biden	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
19	Sahte Video Kamala Harris'in 'Bugün Bugündür' Dediğini Gösteriyor -- Ses Manipüle Edilmiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-video-showing-today-is-today-quote-from-kamala-harris-is-not-authentic-the-audio-was-manipulated.html#google_vignette	Video ve Ses	X / 2.4 M Görüntülenme	-	Bu dijital olarak değiştirilmiş bir videodur. Harris bunu söylemedi.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
20	Trump'ın Siyah Destekçileriyle Barbeküde Gülümsediği Sahte Fotoğraf Yapay Zekâ İşaretleri Gösteriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/05/fact-check-fake-image-of-trump-smiling-with-black-supporters-shows-signs-of-ai.html	Fotoğraf	X / 2 M Görüntülenme	-	Bu fotoğraf yapay zekâ tarafından oluşturuldu. Bazı kişilerin fazladan parmakları var, metinler anlaşılamıyor ve ışıklar kapalı.	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Irkçılık
21	Joe Biden'ın Petrol Kaçakçılığı Hakkında Konuştuğu 'CNN' Videosu Gerçek Değil	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/02/fact-check-video-of-joe-biden-speaking-about-oil-	Video ve Ses	TikTok / 6260 Likes, 11.1 K Shares	-	Hayır	J. Biden	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Dış İlişkiler ve Haber

	-- Ses Eklenerek Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	smuggling-is-not-authentic.html#google_vignette										Kanalları ile ilişki
22	Kamala Harris ve Tim Walz'ın 'Amerika'nın Devrimci Komünistleri' Posterinin Önünde Poz Verdiği Videodaki İşaret GERÇEK DEĞİLDİR -- Görüntü Değiştirilmiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-sign-is-not-real-in-video-of-kamala-harris-tim-walz-in-front-of-revolutionary-communists-of-america-poster-image-has-been-altered.html	Fotoğraf	X / 2.7 M Görüntülenme	-	Bu videonun açıkça düzenlenmiş olduğu, Harris'in parmağının 0:06'da kaybolduğu ve bunun X'in Şartlar ve Koşullarına aykırı olduğu görülebilir.	Kamala Harris ve Tim Walz	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İdeoloji
23	Sahte Video Tim Walz'ın Pantolonunda Kovboy Şapkası ve Dolar Banknotlarıyla Dans Ettiğini Gösteriyor -- Başka Bir Kişi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-fake-video-shows-tim-walz-dancing-with-cowboy-hat-and-dollar-bills-in-his-pants-its-another-person.html	Video ve Ses	Facebook	-	Hayır	Kamala Harris'in başkan yardımcısı adayı olarak seçtiği Tim Walz	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
24	Kamala Harris'in McDonald's üniformasıyla çekilmiş fotoğrafı sahte	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/fake-photo-kamala-harris-mcdonalds-uniform/	Fotoğraf	Threads / kaldırılmış	X / 133.3 K Görüntülenme	Hayır	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
25	Eski Başkan Donald Trump'ın suikast girişiminden sonraki fotoğrafı yapay zekâ tarafından üretildi.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/aug/30/viral-image/no-this-isnt-an-ai-generated-photo-of-trump-raisin/	Fotoğraf	X / 82 Görüntülenme	-	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
26	Yapay zekâ ile oluşturulan Kamala Harris'in McDonald's üniforması içinde yer aldığı görüntü değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/image-altered-include-ai-generated-kamala-harris-mcdonalds-uniform-2024-10-29/	Fotoğraf	X / 4.4 M Görüntülenme	-	Bu, Kamala Harris'in yüzünün Suzanne Bernier'in yüzünün yerini aldığı dijital olarak değiştirilmiş bir görüntüdür. 1983'ten orijinal görüntü, o zamanlar McDonald's Swing Yöneticisi olan Suzanne Bernier'e aittir.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar

27	Trump'ın İngiliz protestoculara yönelik 'savaş çağrısı' muhtemelen yapay zekâ tarafından üretildi	https://www.reuters.com/fact-check/trump-rally-cry-british-protesters-is-likely-ai-generated-2024-10-28/	Ses	X / 631.3 K Görüntülenme	-	Manipüle Edilmiş Medya	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Dış İlişkiler
28	İngiliz ev sigortası reklamı Harris-Walz kampanya videosu olarak paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/british-home-insurance-ad-shared-harris-walz-campaign-video-2024-10-11/	Video ve Ses	Facebook / Altered Video	X / 900.8 K Görüntülenme	Bu reklam sahtedir. Görüntüler, sahte bir seslendirme eklenmiş, İngiltere'deki John Lewis mağazasının bir reklamından alınmıştır.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Üreme hakları, Kürtaj Hakları
29	Harris ve Walz'ın komünist bir posterin yanında poz verdiği video değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/video-harris-walz-posing-beside-communist-poster-is-altered-2024-08-19/	Fotoğraf	Facebook / Altered Video etiketi	X / 427.7 K Görüntülenme	Manipüle Edilmiş Medya	Kamala Harris ve Tim Walz	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İdeoloji
30	Walz'ın 'komünist gündemi' hakkındaki sahte Fox Business grafiği hicivden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/fake-fox-business-graphic-walzs-communist-agenda-stems-satire-2024-08-14/	Fotoğraf	X / 307.7 K Görüntülenme	Facebook ve Reddit içeriğe ulaşılmaktadır	X'de Bu fotoğraf dijital olarak değiştirilmiştir ve Fox Business, Fox News veya diğer iştiraklerinden hiçbirinde yayınlanmamıştır. Bu fotoğraf Reddit'ten alınmıştır ve hiciv amaçlıdır.	Tim Walz	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İdeoloji
31	Arizona Harris-Walz mitingindeki kalabalığın yapay zekâ tarafından çekilen görüntüsü parodi hesaptan alınmıştır	https://www.reuters.com/fact-check/fact-check-ai-image-crowd-arizona-harris-walz-rally-is-parody-account-2024-08-12/	Fotoğraf	Facebook / Bilgilere ulaşılamıyor. False Information diye kaldırmış.	X / 563.7 K Görüntülenme	Bu bir yapay zeka ürünüdür ve parodi bir hesaptan alınmıştır.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Parodi	Düşürmek	Negatif	İtibar
32	"Trump trenine binin" yazan kazalı kamyonun fotoğrafı değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/photo-crashed-truck-saying-all-aboard-trump-train-is-altered-2024-08-12/	Fotoğraf	Facebook 1.5 K Shares	Therads / Kaldırılmış	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
33	Fox News programından alınan kare, Harris'in başkanlık teklifine	https://www.reuters.com/fact-check/still-fox-news-program-altered-reference-harris-presidential-bid-2024-07-30/	Fotoğraf	X / 3.1 M Görüntülenme	Facebook kaldırılmış.	Bu değiştirilmiş ekran görüntüsü Ağustos 2018'den. Orijinal başlık	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar

	atıfta bulunmak için değiştirildi					"Davis, Trump Tower Haber Kaynağı Olduğunu Kabul Ediyor" idi (8:18'de).						
34	RNC videosu, Trump'ın sol kulağının bandajlı olduğunu gösterecek şekilde değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/rnc-video-altered-show-trump-with-bandaged-left-ear-2024-07-22/	Fotoğraf	X / 8861 Görüntülenme	-	16 Temmuz'dan alınan bu video klibin ters görüntüsü. Donald Trump'ın Amerikan bayrağı rozeti sağ yakasında değil, sol yakasındaydı.	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
35	Trump ve Gizli Servis'in silahlı saldırıdan sonra gülümsediği görüntüler sahte	https://www.reuters.com/fact-check/images-trump-secret-service-smiling-after-shooting-are-fake-2024-07-14/	Fotoğraf	X / 45.3 K Görüntülenme	Therads / Kaldırılmış	Bu görsel dijital olarak düzenlenmiştir.	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
36	MLK'nin Trump'ı Desteklediği Ses Dosyası Deepfake	https://www.snopes.com/fact-check/mlk-endorsing-trump-deepfake/	Ses	X / 86.8 K Görüntülenme, X / 5913 Görüntülenme	-	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Yükseltmek	Pozitif	Tarihi Kişilikler (MLK)
37	Sahte Fotoğrafta Harris McDonald's Üniformasıyla Görünüyor	https://www.snopes.com/fact-check/kamala-harris-mcdonalds-uniform-fake/	Fotoğraf	X / 133.3 K Görüntülenme	-	Bu görsel dijital olarak düzenlenmiştir.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
38	Hayır, Bu Harris'in 'Komünist Diktatör' Kıyafetindeki Gerçek Görüntüsü Değil	https://www.snopes.com/fact-check/harris-communist-dictator-uniform/	Fotoğraf	X / 84.2 M Görüntülenme Elon Musk Paylaşmış	-	Hayır	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İdeoloji
39	Kamala Harris Hiçbir Zaman 'Bugün Bugündür ve Dün Bugündü Dün' Demedi	https://www.snopes.com/fact-check/kamala-harris-today-is-today-speech/	Video ve Ses	X / 3.5 M Görüntülenme	Instagram ve Tıktok	Bu video sahtedir ve daha önce birkaç kez doğrudan çürütülmüştür.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
40	Sahte Videoda 'Texas Hold 'Em'e Vals Dansı Yapıldığı İddia Ediliyor	https://www.snopes.com/fact-check/walz-dancing-texas-hold-em/?collection=468684	Video ve Ses	X 953.5 K Görüntülenme 3 farklı X hesabında yer almaktadır.	Tiktok	Bu video değiştirildi. Dans eden kişi Matthew Krumpe.	Tim Walz	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
41	CNN, Trump'ın Laura Loomer ile çekilmiş fotoğrafını yayınladığı için pişmanlık duyduğunu belirtti	https://www.snopes.com/news/2024/09/26/cnn-trump-photo-loomer/	Fotoğraf	X / 1.1 M Görüntülenme	-	Hayır	Trump	Mez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar, kamuya mal olmuş kişi ile bağlantı

42	Sahte Fotoğraf Silahlı, Trump Taraftarı 'Yemek Savaşçılarının' Chick-fil-A'da Sipariş Verdiğini Gösteriyor	https://www.snopes.com/fact-check/trump-food-warriors-chick-fil-a-gun-photo/	Fotoğraf	X/ 1.9 M Görüntülenme X / 628.4 K	Facebook, Instagram, Reddit, Threads	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
43	Değiştirilen klipte Trump'ın İmran Khan'ı hapisten serbest bırakmaya yemin ettiği görülüyor	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/03/29/donald-trump-pakistan-doctored-clip-nbc-fact-check/73146069007/	Video ve Ses	X / 105.7 K Görüntülenme	Facebook Altered Photo olarak kaldırmış	Hayır	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Dış İlişkiler
44	Kamala Harris Jeffrey Epstein ile mi? Hayır, resimler değiştirildi	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/07/29/altered-images-kamala-harris-jeffrey-epstein-fact-check/74586785007/	Fotoğraf	X / 169.3 K Görüntülenme	Facebook Altered Photo olarak kaldırmış	Bu görüntünün Isitai AI tespit yazılımı tarafından oluşturulmuş bir AI olma ihtimali %99,55 olarak derecelendirilmiştir.	Kamala Harris	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
45	Trump'ın siyah destekçilerle çevrili mangalda çekilmiş eski görüntüsünün ardında yapay zekâ var	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/05/29/ai-image-of-trump-cookout-black-supporters/73880851007/	Fotoğraf	X / 378.1 K Görüntülenme	Facebook'ta sayfaya ulaşılamıyor.	Bu fotoğraf yapay zeka tarafından oluşturuldu. Bazı kişilerin fazladan parmakları var, metinler anlaşılamıyor ve ışıklar kapalı.	Trump	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Yükseltmek	Pozitif	Irkçılık
46	Biden küfürlü Oval Ofis adresi vermedi. Klip tahrif edildi	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/07/26/profane-joe-biden-oval-office-fabricated-fact-check/74561842007/	Video ve Ses	X / 13.4 M Görüntülenme	Facebook Altered Photo olarak kaldırmış	Hayır	Joe Biden	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar
47	Sir Keir Starmer'ın Jimmy Savile ile birlikte oturduğu düzenlenmiş görüntü çevrimiçi olarak yeniden dolaşıma girdi	https://fullfact.org/online/starmer-savile-repeat-election/	Fotoğraf	Facebook / 26 likes Altered photo etiketi ile yayınlanmakta	-	Hayır	İşçi Partisi Lideri Keir Starmer	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Video Oyunu ile ilişik
48	Nigel Farage'ın Minecraft oynarken kendisini yayınladığı iddiası yanlıştır	https://theferret.scot/claim-nigel-farage-streaming-minecraft-is-false/	Video ve Ses	TikTok / 131.7 k Görüntülenme	-	Hayır	Nigel Farage	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Yükseltmek	Negatif	Video Oyunu ile ilişik
49	Politikacıların Minecraft oynadığı videoların büyük ihtimalle yapay zekâ tarafından üretildiği ortaya çıktı	https://pa.media/blogs/election-fact-check/fact-check-videos-of-politicians-playing-minecraft-are-likely-ai-generated-2/	Video ve Ses	TikTok / 48.2 K Görüntülenme	-	Hayır	Rishi Sunak	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Yükseltmek	Negatif	Video Oyunu ile ilişik

50	İlyas Salman, 2024 Yerel Seçimleri için Yeniden Refah Partisine destek mesajı yayınladı mı?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/ilyas-salman-2024-yerel-secimleri-icin-yeniden-refah-partisine-destek-mesaji-yayinladi-mi/	Ses	X / 104.2 K Görüntülenme	Instagram	Hayır	Yeniden Refah Partisi destek mesajı	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Yükseltmek	Pozitif	İdeoloji ve Aile Geçmişi, kamuya mal olmuş kişilerle bağlantı
51	Fotoğraf Fethullah Gülen ile Ekrem İmamoğlu'nun Görüşmesini mi Gösteriyor?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/fotograf-fethullah-gulen-ile-ekrem-imamoglu-nun-gorusmesini-mi-gosteriyor	Fotoğraf	X / 226 Görüntülenme	-	Hayır	Ekrem İmamoğlu	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	Terör
52	Videoda dans eden kişi Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron mu?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/videoda-dans-eden-kisi-fransa-cumhurbaskani-emmanuel-macron-mu/	Video ve Ses	X/33.7 K, 65 K Görüntülenme	-	Hayır	E. Macron	Dez enformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik	Düşürmek	Negatif	İtibar

3.2 Bulgular

Bu doğrultuda yürütülen araştırmada Deepfake ve Dezenformasyon Analiz Tablosu hazırlanmıştır. Yukarıdaki tabloda her bir satır bir Deepfake içeriği yani bir örnek olay olarak ele alınmıştır.

Ele alınan içeriklerin her biri aynı ölçütlere göre manuel olarak incelenmiştir. İçeriğin kaynak platformu ele alınırken hangi ağlarda yer aldığına bakılmış ve diğer sosyal medya platformlarında yer alıp almadığına da bakılmıştır. Kodlama aşamasında birden fazla kodlamaya yer verilmiştir.

3.2.1. Kullanılan Teknik

Kietzmann'ın değerlendirmelerine göre Deepfake içeriklerinin türleri incelendiğinde fotoğraf (yüz ve beden değiştirme), video (Yüz değiştirme, görsel hareketlerin değişimi ve yüz biçimlendirme), ses (ses değiştirme ve metinden sese dönüştürme) ile video ve ses (dudak senkronizasyonu) başlıkları incelendiği görülmektedir (Kietzmann vd. 2019: 8). Sınırlandırılan 52 içerik incelendiğinde AI ile üretilmiş sentetik medya içeriklerinin kullanılan teknik bakımından en çok fotoğraf (yüz ve beden değiştirme) tekniği ile üretildiği görülmektedir. Yüz ve beden değişimi ile elde edilen sahte fotoğraf içeriklerinin sayısının 30 olduğu, dudak senkronizasyonu ile üretilen sahte video ve ses içeriklerinin sayısının 18 olduğu, ses değiştirme tekniği ile üretilen sahte içeriklerinin sayısının ise 4 olduğu görülmektedir.

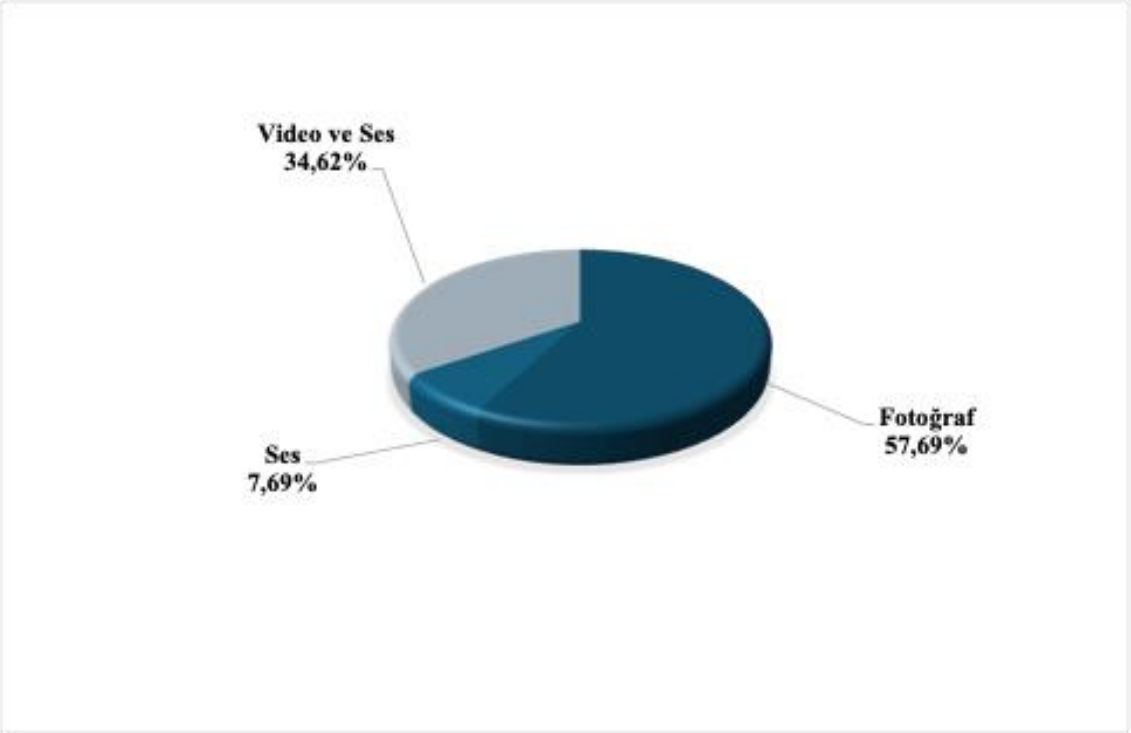

Şekil 5: Kullanılan Teknik

3.2.2. Kaynak Sosyal Medya Platformu

Araştırmada elde edilen veriler araştırılırken içeriğin ana kaynağı temel alınmıştır. Doğrulama platformunun içeriği ele alırken hedef gösterdiği temel sosyal medya platformuna göre en büyük oranın X olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmada ele alınan içerik sayısı 52 olarak belirlendiği için X platformunda yayınlanan içerik sayısı 40 hala yayınlanmakta olan bu 40 içerik incelendiğinde 22 içerik için platformun gönderi hakkında AI ile üretildiğine ya da değiştirildiğine dair bir uyarı bulunmaktadır. 18 içeriğin ise herhangi bir uyarı bulunmadan yayınlandığı görülmektedir.

52 içerik arasından 6 içeriğin Facebook ortamından yayınlanmakta olduğu ve ilgili içeriklerin Facebook sayfası incelendiğinde 4 içeriğin kullanıcılara uyarıda bulunduğu görülürken 2 içeriğin herhangi bir uyarı bulunmadan yayınlandığı görülmektedir.

52 içerik arasından 1 içeriğin ana sosyal medya kaynağının Instagram olduğu görülmektedir. Toplamda ise %1'lik bir dilime sahip olan Instagram'ın ilgili içeriği herhangi bir uyarı olmadan yayınlandığı görülmektedir.

İncelenen içerikler arasından 3 TikTok, 2 Threads içeriğinin de yayında olduğu görülmektedir. Bahsi geçen 5 içeriği hala görüntüleyebilen kullanıcılar ise bu içerikler hakkında herhangi bir uyarı ile karşılaşmamaktadır.

Daha özelde bakıldığında ise İngiltere'den incelenen 3 içeriğin 2'sinin TikTok kaynaklı 1 tanesinin ise Facebook kaynaklı olduğu görülmektedir.

Bu noktada sosyal medya platformlarının sadece sosyal hareketlilikten haberdar olmak isteyen insanlardan çok bunu bir haber kaynağı gibi gören insanların da çok olduğu görülmektedir. Bu nedenle Reuters 2024 (Dijital Haber Raporu) Digital New Report raporunda da görüldüğü gibi haberler söz konusu olduğunda kitlelerin en çok hangi platformu tercih ettiğine bakıldığında ise Facebook, Youtube, Instagram, TikTok ve Snapcat ile X kıyaslandığında X'in %43 oranı ile diğerlerinden önde olduğu görülmektedir.[36] Sosyal medya platformlarındaki bu ölçeğin değerlendirilebilmesi için bu bağlamın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

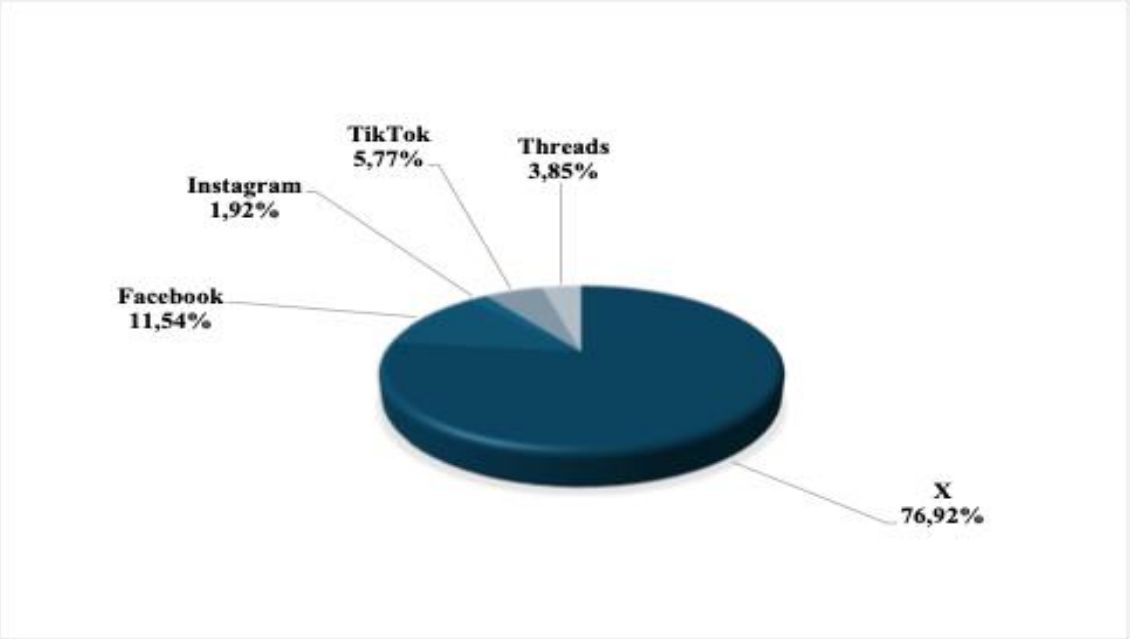

Şekil 6: Kaynak Sosyal Medya Platformu

[36] Kaynak: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2024/dnr-executive-summary Erişim Tarihi: 27 Şubat 2025

3.2.3. İlişkili Aktörler

İncelenen içeriklerin hedef kişi ve kurum bakımından değerlendirmesi yapıldığında ABD'de başkanlık yarışına katılan bireysel adayların hedef gösterildiği anlaşılmaktadır. İçerik analizine tabi tutulan içerikler haricinde ABD'de ilgili içerikler incelenirken özellikle D. Trump tarafından yayınlanan dezenformasyon içeriklerine de rastlanmıştır. Ayrıca izlenen çerçevede E. Musk tarafından da yayınlandığı ve Trump'a destek verildiği anlaşılmaktadır. Ele alınan içeriklerin her birinin hedefi kamuoyunu hedeflemek ise de içeriklerin seçim sürecinde aktif yer alan aktörleri hedefleyerek bu kampanyaları yürüttüğü açıktır.

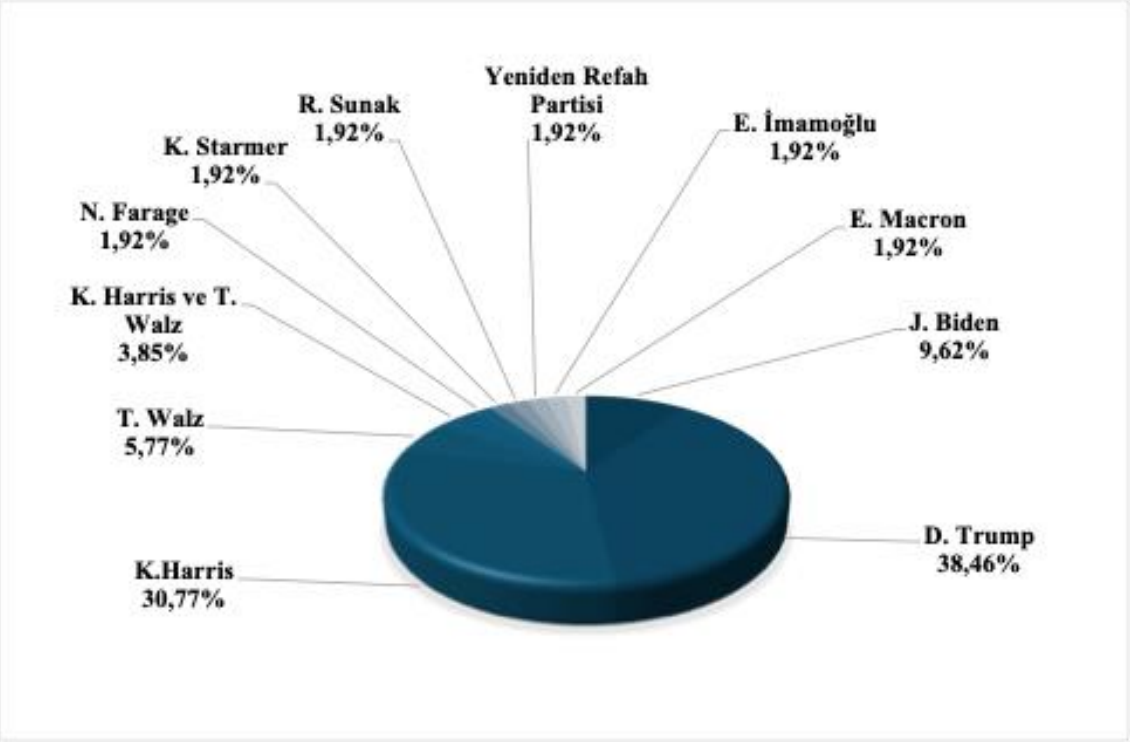

Şekil 7: İlişkili Aktörler

3.2.4. İçerik Türü

İncelenen içeriklerin bilgi bozukluğu türleri incelendiğinde öncelikle %99'unun dezenformasyon üretmek amacı ile hazırlandığı görülmektedir. İncelenen içerikler arasında 1 tanesinin ise mezenformasyon örneği olarak kabul edilebileceği anlaşılmıştır. Mezenformasyon olarak kabul edilebilecek içerik CNN tarafından yayınlanmış ve

açıklaması yapılarak konu hakkında bilgilendirme yapılmıştır. 51 içerik ise kasıtlı olarak üretilmiş/uydurulmuş içerik olarak üretildiği gözlenmiştir. Ele alınan örnekler arasında ise malenformasyon içeriğine rastlanmamıştır.

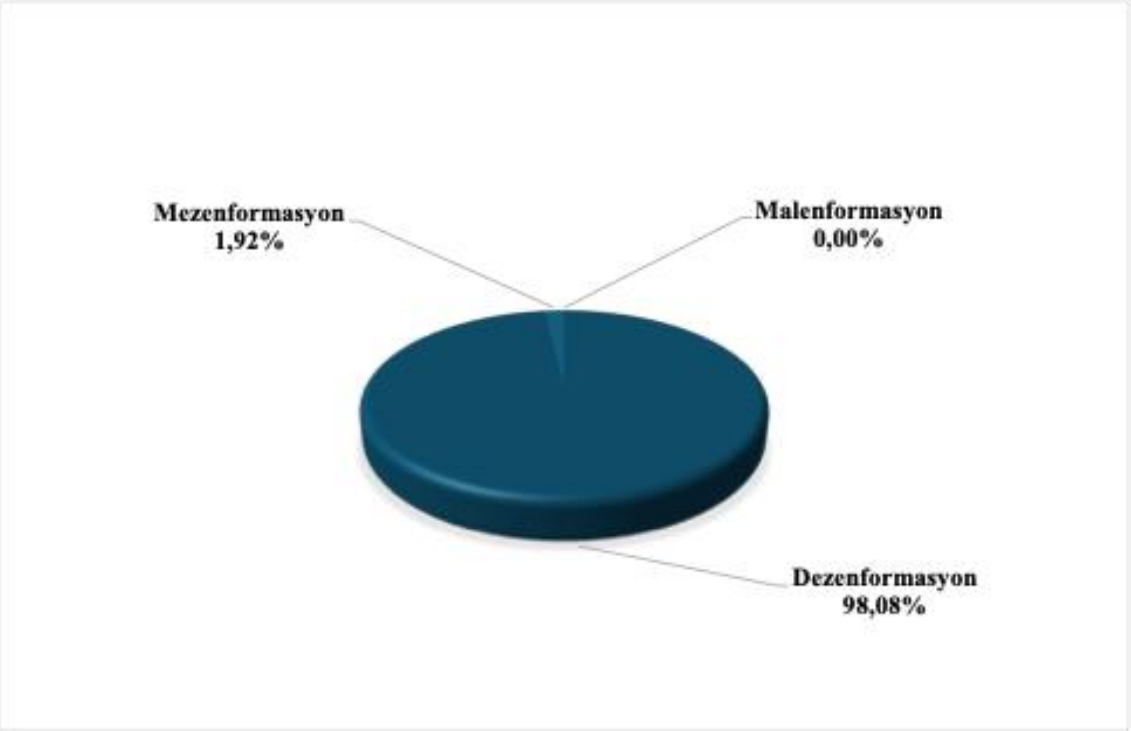

Şekil 8. İçerik Türü

3.2.5. Oy Sayısına Yönelik Yaklaşım

İncelenen içeriklerin konusu bakımından seçim kampanyasına dahil olduğu göz önüne alındığında içeriklerin %89'unun oy sayısını düşürmeye yönelik olduğu görülmektedir. Bu durum ise ilgili içeriklerin genellikle karşı atak olarak değerlendirilebileceği anlamına gelmektedir. Özellikle ABD'deki içerikler incelendiğinde bu durum daha da net bir biçimde gözler önüne serilmektedir. ABD'de genellikle 2024 Başkanlık seçimi adayı D. Trump'ın diğer adayları manipüle etmek ve karşı propaganda üretmek amacı ile hareket ettiği algılanmaktadır. Özellikle tarihi kişiler ile bağlantı kurularak ya da kamuya mal olmuş ünlü kişilerle ilişki kurularak Trump'ın

desteklenmesinin amaç edindiği anlaşılmaktadır. Aynı zamanda seçim sürecinde Trump'ın en büyük rakibi K. Harris hakkında yayınlanan hicivsel bir içeriğin[37] E. Musk tarafından bu niteliği belirtilmeden paylaşılması da gerçeklik algısını çarpıtmak amacıyla yayınlandığı yorumlanmaktadır. K. Harris'in mitingindeki kalabalığın yapay zekâ ile üretildiğine dair söylentilerin de bizzat D. Trump vasıtası ile yayınlandığı da görülmektedir. Dolayısıyla genellikle rakiplerin oy sayılarını düşürmek amacıyla hazırlanan benzeri içeriklerin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

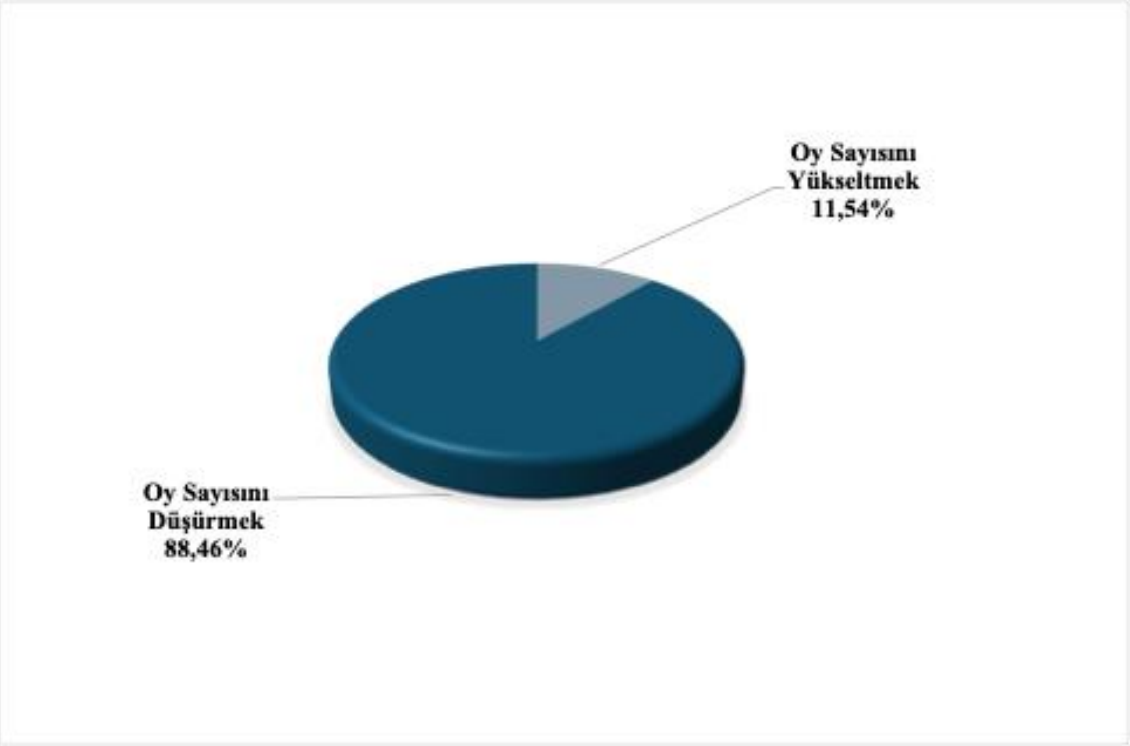

Şekil 9: Oy Sayısına Yönelik Yaklaşım

3.2.6. Duygu Tonu

İlgili içerikler duygu tonu bakımından incelendiğinde %93'ünün negatif, %8'i ise pozitif olarak değerlendirilmiştir. Duygu tonunun negatif olması ile kastedilen durum içeriklerin genellikle karşı tarafı itham eden bir konu ile gerçekliğin çarpıtılması bağlamında oluşturulmasıdır. Biden hakkında 'öldü' söylentilerinin yayılması, Harris'in Mc Donalds üniforması ile çekilmiş fotoğraflarının, yine Harris'in 'komünist' olarak

[37] https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-video-is-not-real-campaign-ad-using-kamala-harris-voice.html

itham edilme çabalarının da negatif olarak yorumlanması bazı konu başlıkları ile karşı tarafın itham edilmesi çabası olarak yorumlanmaktadır.

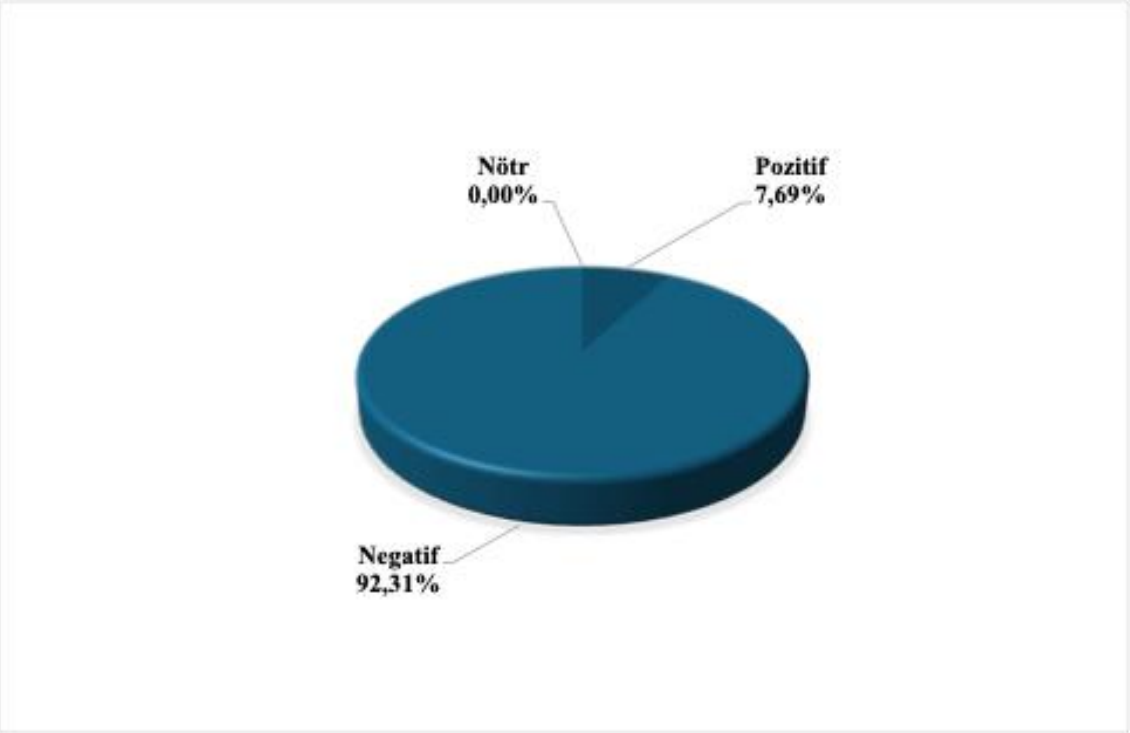

Şekil 10: Duygu Tonu

3.2.7. İtham Konusu

İlgili içerikler incelendiğinde itham konusu olarak yukarıdaki tablo ortaya çıkmaktadır. İçerikler incelendiğinde 15 farklı konu ile ilişkili olduğu görülmekte ve aşağıdaki gibi ilişkilendirilmektedir:

ABD: Dış İlişkiler (Savaşa Çağrı), Kötü Üne Sahip Kişilerle Bağlantı (Kız çocuklarına yönelik cinsel istismar şebekesi kurmak suçu ile ilişkilendirilen Jeffrey Epstein, Amerikalı porno yıldızı Stormy Daniels, D. Trump'a suikast girişiminde bulunan Matthew Crooks), Hayvanlar, Tarihi Kişiler (Hitler), İtibar (Dış Görünüm, Açık Kıyafetler, Kilo, Sarhoşluk, Altı Parmaklı Gösterme, Kovboy Şapkası ve Dolar Banknotları ile Dans, Öldü söylentisi), Kamuya Mal Olmuş Ünlü Kişilerle Bağlantı (Taylor Swift), İdeoloji (Komünizm), Cinsiyetçilik, Irkçılık (Siyahi Destekçiler), Petrol Kaçakçılığı, Üreme ve Kürtaj Hakları

İngiltere: Video Oyunu ile İlişkilendirme (Minecraft)

Türkiye: Aile Geçmişi ve İdeoloji (Yeniden Refah Partisi), Terör örgütü lideri ile ilişkilendirme

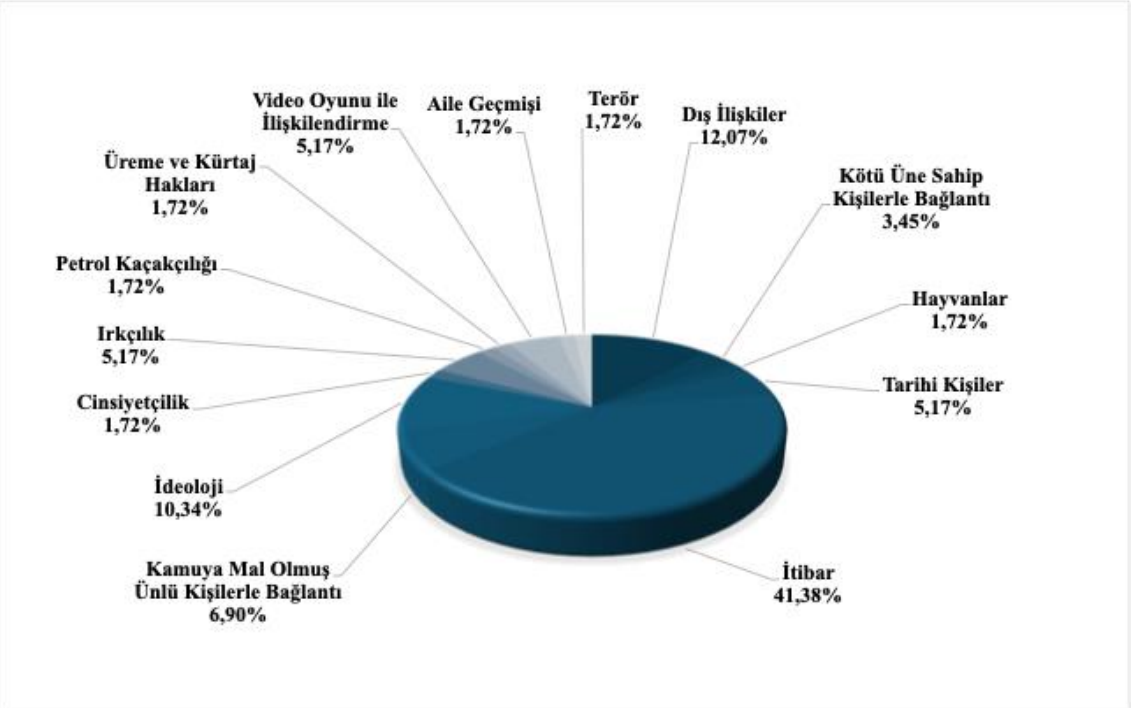

Şekil 11: İtham Konusu

Bu araştırma 2024 yılında dünya üzerinde yürütülen demokratik seçim süreçlerinde yapay zekâ destekli sentetik medya içerikleri genelinde Deepfake video, ses ve görüntülerinin internet ve internet tabanlı medyada nasıl yer aldığını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Öncelikle dünya genelinde gerçekleştirilen seçim süreçlerinde hangi ülkelerin seçim sürecinde yer aldığı incelenerek genel bir çerçeve çizilmiştir. Seçilen örnekler doğrultusunda ise içerik analizi yapılarak Deepfake dezenformasyonunun türü ve hedefleri bakımından sistematik olarak incelemesi yapılmıştır. Elde edilen veri yığını arasından 52 adet içerik örnek seçilerek yürütülen araştırmada başta ABD olmak üzere İngiltere ve Türkiye ile Avrupa Birliği örnekleri ele alınmıştır.

Araştırma, demokratik seçim süreçlerinin ana aktörlerinin hedef alındığını göstermektedir. Seçim sürecine dahil olan siyasi aktörlerin hem görsel hem de işitsel manipülasyona maruz kaldığı ve hatta bu manipülasyonu kendilerinin de ürettiği anlaşılmıştır. İçeriklerin %90'dan fazlasının negatif itham içeren ve bireylerin itibarını zedelemeye yönelik (%41) paylaşımlar olduğu görülmüştür. Sentetik medya araçları ile üretilen bu tür dezenformasyon içeriklerinin yıkıcı boyutu ve seçim süreçlerini manipüle etmeye yönelik çabaları ortaya konmuştur. ABD genelinde elde edilen verilerin sayıca çok daha fazla olması sonucunda seçim sürecine dahil olan adayların hedef alınarak bu tür içeriklerin oluşturulmasında öne çıktığı anlaşılmaktadır. Bu kişilere yönelik içeriklerin çoğunlukla dış görünüm, açık kıyafetler, kilo, sarhoşluk, altı parmaklı gösterme, kovboy şapkası ve dolar banknotları ile dans etme, öldü söylentisi yayılması gibi konularla ilişkilendirilerek adayların itibarlarını (%41) zedelemeye yönelik olduğu ortaya konmuştur. Ele alınan içeriklerin büyük bir çoğunluğunun (yaklaşık %77) X eski adıyla Twitter platformundan yayınlandığı anlaşılmıştır. Dezenformasyonun yayılmasında X platformunun yayılmasında merkezi bir konum olduğunun anlaşılmasını kanıtlayan bu durum, aynı zamanda halen yayınlanmakta olan sınırlı sayıda içeriğin 'sahte' olduğuna dair uyarı alması ile de kanıtlanmıştır. İçeriklerin büyük bir bölümünün negatif ithamlarla diğer adayın oy sayısını düşürmeyi hedeflediği ortaya konmuştur. Bu bağlamda da ele alınan içeriklerin çok ciddi bir siyasal manipülasyon aracı olarak kullanılmasına olanak sağladığı anlaşılmıştır.

Bu bulgular yapay zekâ teknolojileri ile oluşturulan içeriklerin demokratik seçim süreçlerinde ne denkli bir tehdit oluşturabileceğini kanıtlamıştır. Teknolojik gelişmelerin insanların bilgiye ulaştırmasını kolaylaştırmasının yanı sıra her bir bireyi ayrıca bir editöre dönüştürme imkânı sağlamasından dolayı bu kolaylığın kötüye kullanılmasına da yol açtığı ortaya konmuştur. Kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesine neden olmak amacıyla hazırlanan kötü niyetli bu içerikler kamuoyunun gerçeklik algısını çarpıtma,

güvenini zedeleme ve seçim süreçlerinin meşruiyet krizleri ile karşı karşıya kalma riskini de beraberinde getirmiştir.

Araştırma kapsamında ortaya konan Avrupa Birliği'nin 2024 yılında gerçekleştirilen Avrupa Parlamentosu seçimlerine yönelik boşluk dikkat çekmektedir. Avrupa Birliği'nde bu sürecin daha sağlıklı yürütülmesini sağlayan arka plan hakkında merak uyandıran bu boşluk, Avrupa Birliği'nde dezenformasyonla mücadelenin ayrıca işlenmesi gereken bir konu olduğunu kanıtlamaktadır. Bu noktada ise Avrupa Birliği'nin dezenformasyonla mücadele bakımından yıllar süren çalışmalarının sistematik bir biçimde yürütüldüğü görülmektedir. Yürütülen bu çalışmalar yanı sıra Birlik, 2024 Avrupa Parlamentosu seçimlerine yönelik yapay zekâ destekli manipülasyonların ve özellikle Deepfake'lerin tehdidinin farkında olduğunu belirterek önlemler almıştır. Bu önlemlerin başında 2024 yılının şubat ayında gerçekleştirilen Münih Güvenlik Konferansı'nda Microsoft başta olmak üzere Adobe, Amazon, Google, IBM, McAfee, Meta, Open AI, Snapchat, TikTok gibi 27 teknoloji şirketi ile imzalan ortak bir girişimin başlatılması gelmektedir.[38] Bu girişim ile Deepfake içeriklerin çevrimiçi dağıtımını tespit etmek için İçerik Kimlik Bilgileri gibi araçlar geliştirmeyi, sahte içeriğin kaynağını iletmeyi ve C2PA standardı gibi ortak bir yaklaşım üzerinde çalışmayı, şeffaflığın sağlanmasını ve kamuoyuna yönelik eğitim kampanyalarının düzenlenerek kamuoyunu bilinçlendirmeyi içermektedir. Bu çalışmaların temelinde ise Dezenformasyona İlişkin AB uygulama Kuralları'na dayandığı sonucuna ulaşılmıştır. 2018 yılında hayata geçirilen Kurallar, dezenformasyonla mücadele etmek adına imzacıların gönüllü katılımı ile hazırlanan dünyanın ilk öz düzenleyici kuralları olarak kayda geçmektedir.[39] Bu çalışmalara ek olarak 2024 yılında gerçekleştirilen parlamento seçimlerine yönelik üretken yapay zeka araçları ile düşük maliyetli bir biçimde oluşturulan Deepfake

[38] https://www.aielectionsaccord.com/ Erişim tarihi: 21 Mayıs 2025

[39] European Commission. (2018). Shaping Europe's digital future:2018 Code of practice on disinformation. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2018-code-practice-disinformation Erişim Tarihi: 22 Mart 2023

içeriklerine karşı mücadele etmek adına girişimlerine devam eden Birlik'in Microsoft AI for Good Lab[40] aracının desteğine dikkat çekildiği anlaşılmaktadır.[41] Yapılan çalışmaların ilk hedefinin kötü niyetli kişilerin Deepfake oluşturmak için kullandıkları meşru araçlara erişiminin zorlaşması olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada elde edilen verilere bakıldığında, dezenformasyona karşı uzun yıllar boyunca farkındalığını yüksek tutan ve önlem alma konusunda girişimlerine ara vermeyen Birlik'in, bu çalışmaların sonucunu 2024 yılında gördükleri kanıtlanmaktadır. Konu ile ilgili olarak Microsoft başkanı Brad Smith'in Reuters'a verdiği röportajda da ifade ettiği gibi 'Avrupa Parlamentosu seçimleri sırasında dezenformasyon kampanyaları oluşturmak amacıyla yapay zekanın önemli ölçüde kullanılmadığı' kanıtlanmaktadır.[42] Ayrıca Microsoft'un Avrupa Parlamentosu adaylarına yapay zeka aracılığıyla oluşturulan Deepfake içeriklerinin izlenmesi için eğitim verdiğini aktaran Smith'in, 'seçim sürecine yönelik olarak süreci istismar etmeye yönelik güçlü bir çaba görülmediğini' de ifadelerine eklediği ortaya çıkarılmıştır. Böylelikle yukarıda elde edilen veriler ışığında Avrupa Birliği'nde gerçekleştirilen seçim sürecinde konu bazında değerlendirildiğinde dezenformasyon yayma amacıyla yayınlanan içeriklerin var olduğu ve bu içeriklerin kategorileri arasında da en büyük payın yerel ve bölgesel konular olduğu görülmektedir. İkinci sırada iklim değişikliği konusunun pay sahibi olduğu görülmektedir. Avrupa Birliği'ne yönelik politikacılara yönelik içeriklerin ise 3. sırada yer aldığı görülmektedir. Böylelikle yapılan araştırma sonucunda ele alınan örneklem ülkeler arasında değerlendirildiğinde, en sağlıklı seçim sürecinin Avrupa Birliği'nde gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Örnekleme alınan diğer ülkelerde yürütülen araştırmada, herhangi bir eleme yapılmadan yıl bazında yapılan taramanın ilk aşamasında toplamda 381 içerik

---

40 https://www.microsoft.com/en-us/research/group/ai-for-good-research-lab/ Erişim Tarihi: 21 Mayıs 2025

41 https://blogs.microsoft.com/on-the-issues/2024/02/16/ai-deepfakes-elections-munich-tech-accord/ Erişim Tarihi: 21 Mart 2025

42 https://www.reuters.com/technology/few-ai-deepfakes-identified-eu-elections-microsoft-president-says-2024-06-03/ Erişim tarihi: 21 Mart 2025

listelenmiştir. Bu içerikler ABD'de 307, İngiltere'de 20, Türkiye'de ise 54 adet olarak yer almaktadır. Bu noktada ABD'de gerçekleştirilen seçim sürecini yaşayan vatandaşların dijital ortamda ne kadar kirli bir enformasyon ve bilgi akışına sahip olduğu ortaya konmaktadır. Bu açığı takip eden ikinci sıradaki ülke ise Türkiye'dir.

Önemli olan bir diğer veri ise araştırma kapsamına dahil edilmese de dezenformasyon ve mezenformasyonun 7 türü arasında sahte kimlikli taklit içerik ile manipüle edilmiş içerik kategorileri ile kıyaslandığında daha düşük risk grubunda değerlendirilen ve yapay zekâ ile üretilmemiş olan hiciv/parodi, hatalı ilişkilendirme, çarpıtılmış içerik ve yanlış bağlam kategorisinde 381 içerik arasında 157 içeriğin tespit edilmesidir. Bu içerikler ABD'de 137, İngiltere'de 4, Türkiye'de ise 16 olarak belirlenmiştir. Bu durum, medyada yer alan içeriklerin yapay zekâ kullanılmasa da bir dezenformasyon türü olduğunun ve oldukça fazla sayıda yer aldığının kanıtıdır.

Araştırma sonucunda ele alınan içeriklerin neredeyse tamamının (%98) zarar verme boyutları bakımından en yüksek risk grubundaki uydurma/üretilmiş içerik olduğu anlaşılmıştır. İçerik analizine tabi tutulan 51 içerik arasından yalnızca 3 tanesinin parodi olarak kategorize edildiği görülmüştür. Yapay zekâ desteği ile üretilen uydurma içerikler arasında hiciv amacı ile ilişkilendirilen içerik sayısı ise 5 olarak belirlenmiştir.

Analize tabi tutulan içeriklerin bir kısmının hiciv, parodi ya da içeriği manipüle ederek uydurma olduğu görülmektedir. Hedefleri gerçeği göreli hale getirmek olan bu içeriklerin bir gerçeklik illüzyonu yaratmaya çalıştığı da son derece açıktır. Konu ile ilgili uzmanların ve doğrulama platformlarının bile bu içerikleri gerçeğinden ayırt etmesi çok zor olduğu görülmektedir. Bu nokta da aslında siyasal iletişimin giderek daha da bilgi tarafından şekillendirildiği bir ortamdan ziyade duygu ve algıların şekillendirdiği bir ortama aracı olduğu anlaşılmaktadır. Bir iletişim sorunu gibi görünen bu içeriklerin demokratik seçim süreçlerine yönelik olarak sayıca çok olması ise doğrudan demokratik temsil sorununu da ortaya çıkarmaktadır.

Ele alınan içerikler arasında doğrulama platformlarının yapay zekanın manipülasyonundan nasıl korunması gerektiği ya da Deepfake içeriklerin nasıl tespit edilebileceği gibi örneklere de sıklıkla rastlandığı görülmüştür. Doğrulama platformlarının Deepfake içeriklerinin tespiti konusunda da hem yapay zekâ desteği hem de çalışan emek gücü bakımından yeterli olmadığı, araştırmanın ilk aşamasında Google araması üzerinden yürütülen genel çerçevesinin çizilmesi sırasında anlaşılmıştır. Doğrulama platformlarının bu konudaki yetkinliklerini artırmak bakımından çalışmalar yürüttüğü bu içeriklere yer verilmesi ile göz önüne alınmıştır.

Araştırmada en sık karşılaşılan içeriklerin X platformunda yer alması ise sosyal medya platformlarının içerik denetimi ve dezenformasyonla mücadeledeki rolünü ön plana çıkarmaktadır. Böylelikle teknolojik altyapının sadece içerik üretmek amacı taşımadığı aynı zamanda içerik denetimi konusunda da kilit noktada olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan araştırmada elde edilen veri yığını göstermektedir ki dezenformasyon içeriklerinin en fazla yer aldığı ülke ABD'dir. Ele alınan diğer ülkelerle karşılaştırıldığında sayıca ciddi bir farkla öne çıkan ABD, kültürel, teknolojik ve politik bağlamda daha derinlemesine incelenmeye ihtiyaç duymaktadır. Özellikle ABD seçim sürecinde tespit edilen konuların kamuya mal olmuş ünlü kişiler ile ilişkilendirme ile oy yükseltmek ve adayların itibarlarına yönelik içerikler ile oy düşürmek amaçlarına hizmet ettiği görülmektedir.

Her ülkenin ulusal dinamikleri farklı olduğu için bu içeriklerin bu araştırma kapsamında da ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. ABD'nin seçim sürecinde ele alınan içerikler ve itham konuları düşünüldüğünde bunların ırkçılık ve cinsiyetçilik ya da itibara yönelik içerikler olduğu görülürken, İngiltere'de sadece video oyunu Minecraft ile ilişkilendirme örnekleri görülmüştür. Türkiye'de ise karşılaşılan konuların yobazlık temasına gönderme yaptığı, aile geçmişi ve terör ile ilişkilendirildiği görülmüştür.

Günümüzün dijitalleşen siyasal iletişim dönüşümünü ve yapay zekâ teknolojilerinin bu dönüşüm içerisindeki örneklerini gözler önüne sermeyi hedefleyen bu çalışma, özellikle demokratik seçim dönemlerinde dolaşıma giren Deepfake örnekleri ile incelemeyi hedeflemiştir. Bu çerçeve Habermas'ın kamusal alan teorisi bağlamında ele alınmıştır. Geleneksel anlamda demokratik seçim süreçlerinin en önemli parçası haline gelen kamusal alanın ne derece zarar gördüğü gösterilmiştir. Zaman ve mekân bakımından bağımsızlaşan ve anlık olarak dünya ile iletişim kurabilen modern insanın internet ve internet tabanlı medya ile kamusal katılımının artması beklenirken, bu mecraların dezenformasyonun yayılmasında da kilit bir noktada durduğu gözler önüne serilmiştir.

Araştırma bulguları ile incelenen içeriklerin büyük bir çoğunluğunun Deepfake teknolojisinin video ve ses manipülasyonu teknikleri ile oluşturulduğu ve seçime katılan aktörlerin siyasal kampanyaları ile itibarlarına yönelik çarpıtma hedefleyerek kamuoyunu etkilemeyi hedeflediği ortaya konmuştur. Post-truth çağında algının gerçeğin yerini nasıl aldığına dair ciddi veriler sunan bu çalışma ile incelenen sosyal medya platformlarının bu içeriklerin yayınlanması için bir alan yarattığı ve bunun önlenmesi adına gerekli önlemlerin yeteri kadar alınmadığı ortaya konmuştur. İncelenen içeriklerin sosyal medya platformlarında halen yer alması ve yer alan örnekler arasında da yaklaşık %60'ının herhangi bir uyarı bulunmadan kullanıcılar ile paylaşıldığı görüldüğünde bu kampanyaların boyutlarının ne denli uzun sürebileceği gözler önüne serilmiştir.

Hedeflenen kişilerin doğrudan seçim sürecine katılan adaylar olduğu görüldüğünde ise dezenformasyon üreterek yürütülen karalama kampanyalarının seçim sonuçlarını dolaylı yoldan etkileyebileceği iddialarını gündeme getirmiştir.

Sosyal medya platformları incelendiğinde dünya genelinde merkezi konuma gelmiş olan platformların yeteri kadar denetlenmediği anlaşılmış ve platform kapitalizmi

bağlamında yalnızca birer dağıtım aracı olmaktan çok siyasal etki sürecine katılan üretici bir role sahip oldukları da görülmüştür.

İncelenen içeriklerin itham konuları incelendiğinde sürece katılan siyasal aktörlerin itibarlarına yönelik içeriklerle birlikte ideoloji, cinsiyet ve ırk temelinde hedef alması bu örneklerin sadece siyasal aktörlere yönelik değil aynı zamanda da toplumsal önyargıları pekiştirdiği anlaşılmıştır.

Ele alınan örneklerin çok platformlu bir alanda birden fazla tema ile analiz edilmesi bu içeriklerin çeşitliliği ile kapsamına dair bilgilere ışık tutmaktadır. Bu araştırma ile dijitalleşen kamusal alanın demokratik seçim süreçleri içerisinde nasıl yer aldığı sadece bir medya olgusu ile değil aynı zamanda demokratik bir güvenlik sorunu ele almıştır.

SONUÇ

Bu araştırmada sentetik medya içerikleri arasında en yaygın olan Deepfake örnekleri ele alınarak 2024 yılında dünya genelinde gerçekleştirilen seçim süreçleri incelenmiştir. Bu araştırma ile birlikte kamusal alan kavramının dijitalleştiği ve yeni bir uzam olarak var olduğu tekrar kanıtlanmıştır. Özellikle seçim süreçlerinde demokratik bir sürecin yürütülmesi konusunda ciddi sonuçlar ortaya çıkarabileceği anlaşılan sentetik medya içeriklerinin, gelişen teknoloji sayesinde ne kadar büyük bir tehlike taşıyabileceği bir kez daha kanıtlanmıştır. 2024 yılında dünya genelinde gerçekleştirilen 92 seçim sürecinin 34 tanesinde Deepfake içeriklerinin var olduğu tespit edilmiştir. Bu oran 2024 yılında dünya genelinde gerçekleştirilen seçim süreçlerinin %37'sine işaret etmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, tüm dünya genelinde giderek yaygınlaşan bir kullanım olduğunun görülmesidir. Teknolojinin her geçen gün ilerlediği ve bilgiye ulaşımın daha kolay ve hızlı olduğu günümüz dünyasında bu oranın giderek daha da yukarı taşınacağı öngörülmektedir.

Teknolojinin sağladığı en büyük kolaylıklardan biri, internet ve internet tabanlı medyanın giderek gelişmesi olmuştur. İnternet tabanlı medyanın en büyük ayaklarından biri ise sosyal medya platformlarının da haber içeriklerine ulaşımı hızlı ve kolay bir şekilde sağlamasıdır. Yeni siyasal kamusal alanın en büyük oluşumlarından biri olarak karşımıza çıkan dijital mecralar ise bireylere birer gazeteci ya da editör gibi bilgi üretme ve yayma imkânı da sağlamaktadır. Yapılan araştırmalarda bireylerin kendi yankı odalarına (echo chambers) bağlı kalarak bilgi alışverişinde bulundukları gözlenmektedir. Bu nedenle bilgi kavramının giderek bozulduğu ve bu bozulmanın da kitleleri etkileyebileceği görülmektedir. Örnek olarak 2020 yılında tüm dünya genelinde yaşanan Covid-19 sürecinde mezenformasyon örneklerinin yayılması gösterilebilir. Covid-19 sürecinde doğruluğu teyit edilmemiş dezenformasyon örneklerinin internet tabanlı

medyada hızla yayılması ve yeniden dolaşıma girmesi sonucunda Belçika Zehir Kontrol Merkezi'ne çamaşır suyuna bağlı zehirlenme vakalarının %15 oranında arttığı tespit edilmiştir. Bilerek ve isteyerek kamuoyunu yanıltmak amacıyla üretilen dezenformasyon içeriklerinin kendi yankı odalarında kalarak bilgi alışverişinde bulunan bireylerin, bilgiyi doğrulamadan ve yanıltma amacı gütmeden bu tür bilgileri paylaşması ile kavramsallaştırılan mezenformasyon içeriklerinin kitlelerin ne ölçüde etkileyebileceği ve hatta ölümcül sonuçlara yol açabileceğini de kanıtlamaktadır. Bu noktada, C. Wardle'ın Dezenformasyon ve Mezenformasyonun 7 Türü başlıklı modelinde de görüldüğü gibi yüksek riskli içerikler grubunun başında gelen uydurma/üretilmiş içerik alt grubunun 'sahte' içerik üretiminde en sık yer alan kategori olduğu görülmektedir.[43]

Teknolojinin internet ve internet tabanlı medyaya getirdiği yeniliklerin yanı sıra dezenformasyon içeriklerinin üretilmesi ve gerçeğinden ayırt edilmesinin her geçen gün zorlaştığı kanıtlanmıştır. Bu bağlamda çevrimiçi haber alma pratiklerinin sentetik medya ürünlerine de maruz kaldığı son derece açıktır. Örnekleri giderek artan ve daha da tehlikeli bir hal alan sentetik medya içeriklerinin en bilinen aracı Deepfake'tir. Farklı tekniklerle oluşturulan ve gerçeğinden ayırt edilmesi son derece zor olan bu içeriklerin kitleleri manipüle etmek için kullanılan güçlü bir araç olduğu anlaşılmaktadır.

Bu araştırma ile birlikte bireylerin demokratik seçim dönemlerinde haber alma süreçlerinin ya da bu süreçlerin etkilerinin incelenmesi ele alınmamıştır. Bu araştırma ile internet ve internet tabanlı medyada seçim süreçlerine dair yayınlanan Deepfake içeriklerin genel bir çerçevesinin çizilmesi hedeflenmiştir. Çizilmesi planlanan bu çerçeve ilgili ülkelerin doğrulama platformları üzerinden yürütülmüştür.

Yürütülen araştırma sonucunda görülmektedir ki her bir ülkenin kendi iç dinamikleri, dolayısıyla da haber doğrulama yöntemleri ve araçları da farklılık göstermektedir. Bu iddianın en büyük kanıtı ise yapılan araştırmada incelenen doğrulama

[43] C. Wardle, Understanding Information Disorder https://firstdraftnews.org/long-form-article/understanding-information-disorder/

platformlarının kullanıcı arayüzlerinin ve araçlarının farklı olmasıdır. Doğrulama platformları arasında bir karşılaştırma yapmayı hedefe koymadan yürütülen bu araştırmada yalnızca Deepfake içeriklerinin hangi bağlamlarda ele alındığı incelenmiştir. Bu araştırma her bir Deepfake içeriğinin tespit edilemediği ve her birinin incelenemeyeceğini de kabul etmektedir.

Araştırma sonucu, yapay zekâ destekli sentetik medya içeriklerinin özellikle seçim dönemlerinde ciddi bir tehdit oluşturduğunu ortaya koymaktadır. İncelenen içeriklerin tamamı bireylerin adaylara yönelik algılarını manipüle ederek demokratik seçim sürecini etkilemeyi hedeflemektedir. Bu durum ise Habermas'ın kamusal alan kavramı çerçevesi ile değerlendirildiğinde kamusal alanın genişlemesinden ziyade kısmen de olsa enformasyon kirliliği ve yanlış yönlendirme vasıtası ile demokratik iletişime zarar veren bir yapı haline geldiğini göstermektedir. Bu önermeyi kanıtlayan bu araştırma sonucunda her ülkenin kendi iç dinamiklerine bağlı olarak farklı üretim süreçlerine sahip olduğu görülmektedir. Araştırma bulguları incelendiğinde demokratik iletişimin aldığı darbeler ortaya çıkarılmıştır.

Bu bağlamda dikkat edilmesi ve küresel bağlamda ele alınması gereken hususlar aşağıdaki gibi değerlendirilmektedir.

- İnternet ve internet tabanlı medya ile sosyal medya platformlarının sentetik medya içeriklerini tespit etme konusundaki çalışmalarını hızlandırmaları gerekmektedir.
- Bu amaca ulaşabilmek için insan emeğinden daha hızlı bir şekilde cevap vermesi beklenen teknolojilerin oluşturularak bağımsız doğrulama kuruluşlarının bu kapsamda desteklenmesi beklenmektedir.
- Tüm dünya genelinde yurttaşların dijital medya okuryazarlığı bakımından bilgilendirilmesi sağlanmalı ve özellikle teknoloji kullanımında gençlere göre

daha yavaş ilerleyen yaşlı seçmenlerin yapay zekâ destekli içerikleri sorgulama konusunda bilinçlendirme çalışmaları düzenlenmelidir.

- Yapay zekâ destekli içeriklerin kullanımını artıran devletlerin bu aracı bir karşı atak olarak kullanmak yerine etik ve hukuki boyutta belirlenmesini sağlamaları son derece önemli görülmektedir.

Bu teknoloji ile hedeflenen demokratik erozyon yalnızca kişi haklarını değil aynı zamanda toplumsal önyargıları da körüklemektedir. Demokratik dengenin en büyük tehditlerinden biri olarak görülen sentetik medya içerikleri gerçek olmayan içeriklerle sahte bir toplumsal tepki yaratma ve bu tepkinin sonuçlarının demokratik seçim süreçlerinin sonuçlarına yönelik politik bir etkide bulunmasını sağlama amacıyla varlığını göstermektedir. Bu süreç bir kamusal güvenlik meselesi olarak görülmektedir. Geleneksel kamusal alanın modern dijital dünyada demokratik potansiyelinin zayıfladığı görülmektedir. Aynı zamanda bilgi akışının manipüle edilmesi ile iktidarın yeniden yapılanmasına da olanak tanıyan ağlar üzerinden yayılan dezenformasyon içeriklerinin ise siyasal aktörler üzerinde doğrudan etki yaratabildiği görülmektedir.

Dezenformasyon üretmek amacıyla kolaylıkla üretilebilen sentetik medya ürünleri ve özellikle Deepfake teknolojisinin bireylerin doğru ve güvenilir bilgiye özgürce oluşarak fikir oluşturduğu kamusal alanı zayıflattığı, dijital ağların ise etkili bir biçimde manipüle edilen bilgi akışları yaratmak için alan sağladığı ortaya konmuştur.

KAYNAKÇA

Akçoraoğlu, A. (2019). 'Yeni Kapitalizm' Teorileri, Dijital Devrim Ve Türkiye Kapitalizmi. Mülkiye Dergisi, 43(3), 525-575.

Akkol, M. L. (2019). JÜRGEN HABERMAS'IN İLETİŞİMSEL EYLEM KURAMI Ve KAMUSAL ALAN KAVRAMININ ANALİZİ. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (37), 171-180. Https://Doi.Org/10.30794/Pausbed.541364

Al-Khazraji, S.H., Saleh, H. H., Khalil, A. I., Ve Mishkal, I. A. (2023). Impact Of Deepfake Technology On Social Media: Detection, Misinformation, And Societal Implications. The Eurasia Proceedings Of Science, Technology, Engineering & Mathematics (EPSTEM), 23, 429-441.

Alanka, D. (2024). Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve. Kronotop İletişim Dergisi, 1(1), 64-84.

Askari, J. (2023). Deepfakes And Synthetic Media: What Are They And How Are Techuk Members Taking Steps To Tackle Misinformation And Fraud. Https:// Www.Techuk.Org/Resource/Synthetic-Media-What-Are-They-And-How-Are-Techuk-Members-Taking-Steps-To-Tackle-Misinformation-And-Fraud. Html (Erişim Tarihi: 25 Şubat 2025)

AYTUN, C. (2008). Enformasyon Toplumu Ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. Çukurova Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(2), 17-35.

Ayyıldız, A. A. (2024). JÜRGEN HABERMAS'IN TEORİK PERSPEKTİFİNDEN SOSYAL ÇALIŞMAYI DEĞERLENDİRMEK. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(4), 487-507.

Barber, Benjamin B. 2003. 'Which Technology And Which Democracy?' In Democracy And The New Media, Edited By Henry Jenkins And David Thorburn. Cambridge, Mass.: The MIT Press.

Benkler, Y. (2006). The Wealth Of Networks: How Social Production Transforms Markets And Freedom. Yale University Press Google Schola, 2, 356-377.

Berk, M. E. (2020). Dijital Çağın Yeni Tehlikesi "Deepfake". OPUS International Journal Of Society Researches, 16(28), 1508-1523. Https://Doi.Org/10.26466/Opus.683819

Castells, M. (2005). Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum Ve Kültür: Ağ Toplumunun Yükselişi. Ebru Kılıç (Çev.), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Coglianese, C. (1990). [Review Of Democracy And Its Critics, By R. A. Dahl]. Michigan Law Review, 88(6), 1662–1667. Https://Doi.Org/10.2307/1289333

Çevikbaş, R. (2014). BÜROKRASİ KURAMI VE YÖNETSEL İŞLEVİ. Ekonomi Ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 3(2), 75-102.

Çoban, B. (2010). TOPLUMSAL ÇATIŞMA DEMOKRATİK İLETİŞİM VE ALTERNATİF MEDYA. Marmara İletişim Dergisi, 17(17), 1-20. Türe, İ. (2005). ÇAĞDAŞ DEMOKRASİNİN TEMEL KOŞULU: SİYASAL TEMSİL. Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 3(3), 68-100.

Dahl, R. A. (1989). Democracy And İts Critics.

Dahl, R. A. (2001), Demokrasi Üstüne, Çev. Betül Kadıoğlu, Ankara: Yetkin Yayınları. Delil, N. (2024). Eski Yunan'da Bir Vatandaşlık Örneği: Atina. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 14(4), 2152-2177. Https://Doi.Org/10.30783/Nevsosbilen.1512502

Demir, N. (2010). BASIC PRINCIPLES OF DEMOCRACY AND MODERN DEMOCRACY THEORIES. Ege Academic Review, 10(2), 597-611.

Derakhshan H. (Nov 29, 2016) Social Media Is Killing Discourse Because It's Too Much Like TV, MIT Technology Review. Https://Www.Technologyreview.Com/S/602981/Social-Media-İs-Killing-Discourse-Because-İts-Too-Muchlike-Tv/

Dikmen, E. Ş. (2017). Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Dönüşümü: Sosyal Tv Yayıncılığı. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5(1), 425-448. Https://Doi.Org/10.19145/Gumuscomm.283117

Elmer, G., Langlois, G., & Mckelvey, F. (2012). The Permanent Campaign. New Media, New.

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The Qualitative Content Analysis Process. Journal Of Advanced Nursing, 62(1), 107–115. Https://Doi.Org/10.1111/J.1365-2648.2007.04569.X

ERDOĞAN, MUSTAFA. (1999). Anayasal Demokrasi, Siyasal Kitabevi, 2. Baskı, Ankara.

Erkan, G. Ve Ayhan, A. (2018). Siyasal İletişimde Dezenformasyon Ve Sosyal Medya: Bir Doğrulama Platformu Olarak Teyit.Org. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (29. Özel Sayısı), 202-223. Https://Doi.Org/10.31123/Akil.458933

Gladwell, M. (2010). Small Change. The New Yorker, 4.

Habermas, J. (2004). "Kamusal Alan". Kamusal Alan İçinde (Ss. 95-102). Meral Özbek (Ed.), İstanbul: Hil Yayınları.

Habermas, J. (2009). Europe: The Faltering Project. Polity.

Habermas, J. (2015). Between Facts And Norms: Contributions To A Discourse Theory Of Law And Democracy. John Wiley & Sons.

Jenkins, H., Thorburn, D., & Seawell, B. (Eds.). (2004). Democracy And New Media. Mit Press.

JENSEN, Povl Erik. (2005). "A Contextual Theory Of Learning And The Learning Organization", Knowledge And Process Management 12 (1):53–64. KAUTZ, Karlheinz And Kim Thaysen. (2001). "Knowledge, Learning And IT Support İn A Small Software Company". Journal Of Knowledge Management 5 (4):349–357.

Kahn, R., & Kellner, D. (2004). New Media And İnternet Activism: From The 'Battle Of Seattle'to Blogging. New Media & Society, 6(1), 87-95.

Kies, R. (2010). Promises And Limits Of Web-Deliberation. Springer.

Kietzmann, J., Lee, W. L., Mccarthy, P. I. Ve Kietzmann, C. T. (2020). Deepfakes: Trick Or Treat?. Business Horizons. 63, 135-146.

Laurence, M. (2012). Democratic Theory At A Crossroads: Re-Thinking Democracy From Institutionalization To Dissensus And With Foucault And Havel. In APSA 2012 Annual Meeting Paper.

Mcluhan, M. (1962). The Gutenberg Galaxy: The Making Of Typographic Man. University Of Toronto Press. ISBN: 9781442612693

Millière, R. Deep Learning And Synthetic Media. Synthese 200, 231 (2022). Https://Doi.Org/10.1007/S11229-022-03739-2 (Erişim Tarihi: 21 Şubat 2025)

Murty C, Rana H, Verma R, Pathak R, Rughani P, (2022). Building An AI/ML Based Classification Framework For Dark Web Text Dataproceedings Of International

Conference On Computing And Communication Networks10.1007/978-981-19-0604-6_9(93-111).

Mutz, D. C. (2006). Hearing The Other Side: Deliberative Versus Participatory Democracy. Cambridge University Press.

Odabaş, U. K. (2018). Tarihsel Süreçte Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü Ve Habermas. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 2051-2066.

Özdemir, Ş. (2016). Individual Contributions To Infollution (Information Pollution): Trust And Share. International Journal On New Trends İn Education And Their Implications. 7 (3), 23-33.

Özenç Uçak, N. (2010). Bilgi: Çok Yüzlü Bir Kavram. Türk Kütüphaneciliği, 24(4), 705-722.

Pozzuto, R., Dezendorf, P. Ve Arnd-Caddigan, M. (2006). Social Work And The Colonizatoin Of The Life World. Critical Social Work, 7(2). Https://Ojs.Uwindsor.Ca/İndex.Php/Csw/Article/Download/5731/4677?İnline=1

Public-Private Analysis Exchange Program (2021) "Increasing Threat Of Deepfake Identities,"
Https://Www.Dhs.Gov/Sites/Default/Files/Publications/İncreasing_Threats_Of_Deepfake_İdentities_0.Pdf, 2021. (Erişim Tarihi: 21 Şubat 2025)

Putnam, R. D. (2000). Bowling Alone: The Collapse And Revival Of American Community. Simon And Schuster.

Raphael, C., & Karpowitz, C. F. (2013). Good Publicity: The Legitimacy Of Public Communication Of Deliberation. Political Communication, 30(1), 17-41.

Rasmussen, T. (2009). The Significance Of Internet Communication İn Public Deliberation. Javnost-The Public, 16(1), 17-32.

Rasmussen, T. (2014). Internet And The Political Public Sphere. Sociology Compass, 8(12), 1315-1329.

Saygın, A. U. (2020). İletişim Fakültelerinde Yeni Medya Eğitimi: Prof. Dr. Abdulrezak Altun İle Söyleşi. Yeni Medya, 2020(9), 105-109.

SCHMIDT, ANFRED G. (2002). Demokrasi Kuramlarına Giriş, Çev: M. Emin, Köktaş, 2. Baskı, Vadi Yayınları, Ankara.

Schudson, M. (2006). New Technologies And Not-So-New Democracies. Mediekultur: Journal Of Media And Communication Research, 22(40), 9-Pages.

SELÇUK, Sami. (1999). Demokrasiye Doğru, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara

Smith, H.W.(1975). Strategies Of Social Redearch. New Jersey: Englewood Cliffs Neuman, W. L. (2014). Social Research Methods: Qualitative And Quantitative Approaches, USA: Pearson Education Limited.

ŞAYLAN, GENCAY. (1981). Çağdaş Siyasal Sitemler, Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No:192, Ankara.
Yılmaz, M. (2009). ENFORMASYON VE BİLGİ KAVRAMLARI BAĞLAMINDA ENFORMASYON YÖNETİMİ VE BİLGİ YÖNETİMİ. Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 49(1), 95-118.

Tanrıöver, O., & Kırlı, S. (2015). GLOBAL KÖY VE KÜLTÜREL EMPERYALİZM: KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA ENFORMASYON TOPLUMUNA BAKIŞ. Intermedia International E-Journal, 2(1), 133-142.

Thompson, J.B. (2008), Medya Ve Modernite, (Çev.) Serdar Öztürk, İstanbul: Kırmızı.

Torun, T. (2020). Jürgen Habermas'ın Kamusal Alan Kavrayışı: Rasyonel Politik İrade Oluşumu. Kaygı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 19(1), 220-238. Https://Doi.Org/10.20981/Kaygi.619184

Ulusoy, H., & Kaya İlhan, Ç. (2025). Siyasal İletişimde Yapay Zekâ Etkisi Ve Deepfake (Derin Sahte) Dezenformasyonu: 2024 ABD Başkanlık Seçimleri Örneği. TRT Akademi, 10(23), 42-73. Https://Doi.Org/10.37679/Trta.1563828

Vaccari, C., & Chadwick, A. (2024). Deepfake Ve Dezenformasyon: Sentetik Siyasi Videoların Yanıltma, Belirsizlik Ve Haberlere Duyulan Güven Üzerindeki Etkisini Araştırma (Ş. Koçak Kurt, Çev.). Yeni Medya(17), 366-384.

Van Dijk, J. (2006). The Network Society: Social Acpects Of New Media. Sage Publications. ISBN: 9781848604766, 1848604769

Varol, E., & Çelik Varol, M. (2019). Kavram Ve Kuramlarıyla Marshall Mcluhan'a Bakış: Günümüzün Egemen Medya Araçları Ekseninde Bir Değerlendirme. Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(1), 137-158.

Varol, S. F. (2022). Yankı Odası: Kavramsal Bir Çerçeve. Journal Of Academic Social Science Studies, 15(91).

Wardle, C. (2017). Fake News. It’s Comlicated. Https://Firstdraftnews.Org/Articles/Fake-News-Complicated/ Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2023

Wardle, C. (2020). Understanding Information Disorder: Essential Guides. First Draft.

Westerlund, M. (2019). The Emergence Of Deepfake Technology: A Review. Technology Innovation Management Review, 9(11), 39-52.

Witness. (2018, June 11). Mal-Uses Of AI-Generated Synthetic Media And Deepfakes: Pragmatic Solutions Discovery Convening. Http://Witness. Mediafire.Com/File/Q5juw7dc3a2w8p7/ Deepfakes_Final.Pdf/File

Yavuz, R. B. (2023). ANTİK YUNAN’DA YURTTAŞ OLMAK YA DA OLMAMAK: POLİSİN İKİ YÜZÜ. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(24), 23-34. Https://Doi.Org/10.58635/Ufuksbedergi.1405935

Yuexiao, Z. (1988). Definitions And Sciences Ofinformation. Information Processing And Management, 24, 4: 479-491.

Yurdigül, Y. & Yıldırım, A. (2021). Gerçeklik Algısına Bir Müdahale Aracı Olarak Sentetik Medya Teknolojileri. İletişim Ve Diplomasi, 5, 105-12

EKLER

EK-1: A-WEB 2024 Seçim Takvimi

A-WEB 2024 Seçim Takvimi

Flag	Country	Election	Date	Official Language	Population (Worldometer) (2024)	Deepfake in Google
	Bangladesh	General Elections	07 Oca 2024	Bengalce (Bengali)	173,562,364	✓
	Bhutan	National Assembly Elections	09 Oca 2024	Dzongkha	791,524	x
	Taiwan	Presidential Election	13 Oca 2024	Mandarin (Çince)	23,213,962	✓
	Comoros	Presidential Election	14 Oca 2024	Komorca, Fransızca, Arapça	866,628	x
	Finland	Presidential Election	28 Oca 2024	Fince, İsveçce	5,617,310	x
	El Salvador	Presidential Elections, Legislative Elections	04 Şub 2024	İspanyolca	6,338,193	x
	Azerbaijan	Presidential Election	07 Şub 2024	Azerbaycan Türkçesi	10,336,577	x
	Pakistan	General Elections, Provincial Elections	08 Şub 2024	Urduca, İngilizce	251,269,164	✓
	Indonesia	Concurrent Elections	14 Şub 2024	Endonezya Dili	283,487,931	✓
	Dominican Republic	Local Elections	18 Şub 2024	İspanyolca	11,427,557	x
	Belarus	Parliamentary Elections	25 Şub 2024	Belarusça, Rusça	9,056,696	x
	Cambodia	Senate Elections	25 Şub 2024	Khmer Dili	17,638,801	x

	El Salvador	Municipal and PARLACEN Elections	03 Mar 2024	İspanyolca	6,338,193	x
	Portugal	Parliamentary Elections	10 Mar 2024	Portekizce	10,425,292	x
	Russia	Presidential Election	15 -17 Mar 2024	Rusça	144,820,423	x
	Slovakia	Presidential Election	23 Mar 2024	Slovakça	5,506,760	✓
	Senegal	Presidential Election	24 Mar 2024	Fransızca	18,501,984	x
	Turkey	Local Elections	31 Mar 2024	Türkçe	87,473,805	✓
	South Korea	National Assembly Elections	10 Nis 2024	Korece	51,717,590	✓
	Togolese Republic	Parliamentary Elections	13 Nis 2024	Fransızca	9,515,236	x
	Solomon Islands	Joint Elections	17 Nis 2024	İngilizce, Pijin	819,198	x
	Croatia	Parliamentary Elections	17 Nis 2024	Hırvatça	3,875,325	✓
	India	General Elections	19 Apr 2024 - 01 Jun 2024	Hintçe, İngilizce	1,450,935,791	✓
	Maldives	Parliamentary Elections	21 Nis 2024	Maldivce	527,799	x
	Ecuador	Referendum	21 Nis 2024	İspanyolca	18,135,478	x
	North Macedonia	Presidential Election	24 Nis 2024	Makedonca, Arnavutça	1,823,009	x

	United Kingdom	Local Elections	02 May 2024	İngilizce	69,138,192	✓
	Panama	General Elections	05 May 2024	İspanyolca	4,515,577	x
	North Macedonia	Parliamentary Elections	08 May 2024	Makedonca, Arnavutça	1,823,009	x
	Lithuania	Presidential Election	12 May 2024	Litvanca	2,859,110	x
	Lithuania	Referendum	12 May 2024	Litvanca	2,859,110	x
	Dominican Republic	General Elections	19 May 2024	İspanyolca	11,427,557	x
	South Africa	General Elections (National and Provincial Elections)	29 May 2024	12 adet resmi dil vardır.	64,007,187	✓
	Iceland	Presidential Election	01 Haz 2024	İzlandaca (Icelandic)	393,396	x
	Mexico	General Elections	02 Haz 2024	İspanyolca	130,861,007	✓
	Serbia	Local elections	02 Haz 2024	Sırpça	6,736,216	✓
	European Union	Parliamentary Elections	06 -09 Jun 2024	24 Resmi Dil	449, 2 Milyon	✓
	Ireland	Local Elections	07 Haz 2024	İrlandaca, İngilizce	5,255,017	✓
	Belgium	Federal Election, Territorial Elections	09 Haz 2024	Flemenkçe, Fransızca, Almanca	11,738,763	x
	Romania	Local Elections	09 Haz 2024	Rumence	19,015,088	✓

	Bulgaria	Early Parliamentary Elections	09 Haz 2024	Bulgarca	6,757,689	x
	Mongolia	Parliamentary Elections	28 Haz 2024	Moğolca	3,475,540	x
	Iran	Presidential Election	28 Haz 2024	Frasça	91,567,738	x
	Iran	Snap Presidential Election	28 Haz 2024	Frasça	91,567,738	x
	France	Early Legislative Elections	30 Haz 2024	Fransızca	66,548,530	✓
	United Kingdom	Snap General Election	04 Tem 2024	İngilizce	69,138,192	✓
	Iran	Snap Presidential Election (run off)	05 Tem 2024	Frasça	91,567,738	x
	France	Early Legislative Elections [2nd round]	07 Tem 2024	Fransızca	66,548,530	✓
	Syria	Legislative election	15 Tem 2024	Arapça	24,672,760	x
	Rwanda	Presidential and Parliamentary election	15 Tem 2024	Kinyarwanda, Fransızca, İngilizce ve Swahili.	14,256,567	✓
	Venezuela	Presidential election	28 Tem 2024	İspanyolca	28,405,543	✓
	Republic of Kiribati	Parliamentary Elections (1st round)	14 Ağu 2024	Kiribatice (Gilbertese), İngilizce	134,518	x
	Republic of Kiribati	Parliamentary Elections (2nd round)	19 Ağu 2024	Kiribatice (Gilbertese), İngilizce	134,518	x
	Azerbaijan	Parliamentary election	01 Eyl 2024	Azerbaycan Türkçesi	10,336,577	x

	Algeria	Presidential election	07 Eyl 2024	Arapça, Berber	46,814,308	x
	Jordan	Parliamentary election	10 Eyl 2024	Arapça	11,552,876	x
	Czech Republic	Senate Elections, Regional Elections	20 Sep 2024 - 21 Sep 2024	Çekçe	10,735,859	x
	Sri Lanka	Presidential Election	21 Eyl 2024	Seylanca, Tamilce	23,103,565	x
	Austria	Legislative Elections	29 Eyl 2024	Almanca	9,120,813	x
	Bosnia and Herzegovina	Local Elections	06 Eki 2024	Boşnakça, Sırpça, Hırvatça	3,164,253	x
	Brazil	Municipal Elections (first round)	06 Eki 2024	Portekizce	211,998,573	✓
	Tunisia	Presidential election	06 Eki 2024	Arapça	12,277,109	x
	Kazakhstan	Referendum	06 Eki 2024	Kazakça, Rusça	20,592,571	x
	Mozambique	General Elections	09 Eki 2024	Portekizce	34,631,766	x
	Lithuania	Parliamentary Elections	13 Eki 2024	Litvanca	2,859,110	x
	Moldova	Presidential Election and Referendum	20 Eki 2024	Rumence	3,034,961	✓
	Iraq	Regional election	20 Eki 2024	Arapça, Kürtçe	46,042,015	✓
	Kiribati	Presidential Election	25 Eki 2024	Kiribatice (Gilbertese), İngilizce	134,518	x
	Georgia	Parliamentary Elections	26 Eki 2024	Gürcüce	3,807,670	x
	Uruguay	General Elections	27 Eki 2024	İspanyolca	3,386,588	x

	Uzbekistan	Parliamentary Elections	27 Eki 2024	Özbekçe	36,361,859	x
	Bulgaria	National Assembly Elections	27 Eki 2024	Bulgarca	6,757,689	x
	Botswana	General Election	30 Eki 2024	İngilizce	2,521,139	x
	Republic of Kiribati	Presidential Election	31 Eki 2024	Kiribatice (Gilbertese), İngilizce	134,518	x
	Moldova	Presidential Election (2nd round)	03 Kas 2024	Rumence	3,034,961	✓
	United States	President, House of Representatives, Senate and Gubernatorial elections	05 Kas 2024	İngilizce	345,426,571	✓
	Palau	General Election	05 Kas 2024	Palau dili, İngilizce	17,695	x
	Commonwealth of Puerto Rico	General Elections	05 Kas 2024	İspanyolca, İngilizce	3,206 Milyon	x
	Mauritius	General Elections	10 Kas 2024	İngilizce, Fransızca	1,271,169	x
	Sri Lanka	Parliamentary Election	14 Kas 2024	Seylanca (Sinhala), Tamilce	23,103,565	x
	Gabon	Constitutional Referendum	16 Nov 2024	Fransızca	2,538,952	✓
	Kyrgyzstan	Local Elections	17 Kas 2024	Kırgızca, Rusça	7,186,009	x
	Senegal	Early Parliamentary Election	17 Kas 2024	Fransızca	18,501,984	x
	Romania	Presidential Election	24 Kas 2024	Rumence	19,015,088	✓
	Indonesia	Local Elections	27 Kas 2024	Endonezya Dili	283,487,931	✓

	Tanzania	Local Government Elections	27 Kas 2024	Svahili Dili, İngilizce	68,560,157	x
	Georgia	Presidential Election (TBD)	Dec 2024	Gürcüce	3,807,670	x
	Romania	Parliamentary Elections	01 Ara 2024	Rumence	19,015,088	✓
	Ghana	Presidential and Parliamentary Elections	07 Ara 2024	İngilizce	34,427,414	✓
	Ghana	General Election	07 Ara 2024	İngilizce	34,427,414	✓
	Romania	Presidential Election (Second round, TBD)	08 Ara 2024	Rumence	19,015,088	✓
	South Sudan	General Election	22 Ara 2024	İngilizce	11,943,408	✓
	Kosovo	Parliamentary Elections	09 Şub 2025	Arnavutça, Sırpça	1,6 Milyon	X (Araştırmaya dahil edilmedi)

EK-2: Doğrulama Platformları Listesi

ABD Doğrulama Platformları	Dili	Link
AP Fact Check	English	https://www.ap.org/
Check Your Fact	English	https://checkyourfact.com/
El Detector / Univision Noticias	Spanish	
FactCheck.org	English	https://www.factcheck.org/
Factchequeado.com	Spanish	
Lead Stories	English	https://leadstories.com/
MediaWise	English	https://www.poynter.org/mediawise/
PolitiFact	English	https://www.politifact.com/
Reuters	English	https://reutersagency.com/
Snopes.com	English	https://www.snopes.com/
T Verifica — Noticias Telemundo	Spanish	
The Dispatch	English	https://thedispatch.com/
The Washington Post Fact Checker	English	https://www.washingtonpost.com/politics/fact-checker/
USA TODAY	English	https://www.usatoday.com/
Wisconsin Watch	English	https://wisconsinwatch.org/

İngiltere Doğrulama Platformları	Dili	Link
FactCheckNI	English	https://factcheckni.org/
Ferret Fact Service	English	https://theferret.scot/fact-check/
Full Fact	English	https://fullfact.org/
PA Media	English	https://pa.media/

Türkiye Doğrulama Platformları	Dili	Link
Doğrula	Türkçe	https://www.dogrula.org/
Doğruluk Payı	Türkçe	https://www.dogrulukpayi.com/
Teyit	Türkçe	https://teyit.org/
Verify Media Platform	Arabic	

Avrupa Birliği Doğrulama Platformları

Ülke	Doğrulama Platformu	Dili	Link
Almanya	Correctıv	German	
	Deutsche Welle	English	Https://Www.Dw.Com/Factcheck
	Dpa Deutsche Presse-Agentur Gmbh	German	
Avusturya	Apa - Austria Presse Agentur	German	
	Medizin Transparent - Universität Für Weiterbildung Krems (Donau-Universität Krems)	German	
Belçika	Knack Magazine, Roularta Media Group	Dutch	
	VRT NWS	Dutch	
Bulgaristan	Factcheck.Bg	Bulgarian	
Çekya	Belarusian Investigative Center	Belarusian	
	Demagog.Cz	Czech	
Danimarka	Tjekdet.Dk	Danish	
Estonya	Provereno.Media	Russian	
Finlandiya			
Fransa	20 Minutes Fake Off	French	
	AFP Fact Checking	French	
	France 24 - Les Observateurs	French	
	Les Surligneurs	French	
	Science Feedback	English	Https://Science.Feedback.Org
	Franceinfo.Fr	French	
Güney Kıbrıs	Fact Check Cyprus	Greek	
Hırvatistan	Faktograf-Udruga Za İnformiranu Javnost	Croatian	
Hollanda			
İrlanda	The Journal Factcheck	English	Http://Www.Thejournal.İe/Factcheck/News/
İspanya	Efe Verifica	Spanish	
	Maldita.Es	Spanish	

	Verificat	Catalan	
	Newtral	Spanish	
İsveç			
İtalya	Facta	English	https://facta.news/
	Open.online	Italian	
	Pagella Politica	Italian	
Letonya			
Litvanya	Patikrinta 15min	Lithuanian	
Lüksemburg			
Macaristan	Lakmusz.Hu - Magyar Jeti Zrt.	Hungarian	
Malta			
Polonya	Demagog Association	Polish	
	Fundacja "Przeciwdziałamy Dezinformacji"	Polish	
	Pravda	Polish	
	Wojownicy Klawiatury	Polish	
Portekiz	Observador - Fact Check	Portuguese	
	Polígrafo	Portuguese	
	Viral Check	Portuguese	
Romanya	Funky Citizens	Romanian	
Slovakya			
Slovenya	Oštro, Center For İnvestigative Journalism İn The Adriatic Region	Slovenian	
Yunanistan	Ellinika Hoaxes (Greek Hoaxes)	Greek	
	Factreview	Greek	
	Greece Fact Check	Greek	

* Örnekleme dahil olan tüm ülkelerin doğrulama platformları 4 Mart 2025 tarihinde erişim sağlanarak listelenmiştir.[44]

[44] https://ifcncodeofprinciples.poynter.org/signatories

EK-3: İncelenen Tüm İçerikler (Kodlama Cetveli)

SAYI	ÜLKE	PLATFORM	DOĞRULAMA PLATFORMU BAŞLIĞI	LİNK	DOĞRULAMA PLATFORMU YAYIN TARİHİ	SEÇİM TARİHİNDEN SONRA YAYINLANAN	İÇERİĞİ KALDIRILAN LAR	YAPAY ZEKÂ İLE ÜRETİLMEMİŞ OLAN LAR	BİLGİ BOZUKLUĞU TÜRÜ	İLİŞİK TÜRÜ	AÇIKLAMA	SONUÇ	DOĞRULAMA PLATFORMU ARŞİV LİNKİ	VİDEO/ GÖRÜNTÜ ARŞİV LİNKİ
1	ABD	AP Fact Check	Trump'ı siyahi destekçilerle birlikte gösteren sahte görseller, yapay zekâ ve seçimler konusundaki endişeleri vurguluyor	https://apnews.com/article/deepfake-trump-ai-biden-tiktok-72194f59823037391b3888a1720ba7c2	8.Mar.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/VMUCu	
2	ABD	AP Fact Check	Gerçek Odaklı: 2024 seçimlerini çevreleyen yanlış ve yanıltıcı iddialara bir bakış	https://apnews.com/article/fact-check-misinformation-houston-rally-confrontation-99af1f80eb43d31966cae8e68dbc3415	1.Kas.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/M3xTc	
3	ABD	AP Fact Check	New Hampshire, ön seçim öncesinde seçmenleri caydırmak için tasarlanmış sahte Biden otomatik aramasını araştırıyor	https://apnews.com/article/new-hampshire-primary-biden-ai-deepfake-robocall-f3469ceb6dd613079092287994663db5	23.Oca.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Rtbik	
4	ABD	AP Fact Check	Senatörü hedef alan yapay zekâ destekli operasyonun karmaşıklığı, deepfake planlarının geleceğine işaret ediyor	https://apnews.com/article/deepfake-cardin-ai-artificial-intelligence-879a6c2ca816c71d9af52a101dedb7ff	26.Eyl.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/mZ14c	
5	ABD	AP Fact Check	Yapay zekâ 2024 başkanlık yarışının şekillenmesine yardımcı oluyor. Ancak uzmanların korktuğu şekilde değil	https://apnews.com/article/artificial-intellgence-memes-trump-harris-deepfakes-256282c31fa9316c4059f09036c70fa9	21.Eyl.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/refYR	
6	ABD	AP Fact Check	Joe Biden'ı taklit eden yapay zekâ çağrılarını New Hampshire seçmenlerine	https://apnews.com/article/joe-biden-artificial-intelligence-deceptive-phone-calls-33bab2049c12f952eb683a83039ddbba	22.Ağu.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir	0	https://ghostarchive.org/archive/3v9cs	

			gönderen şirket 1 milyon dolar para cezası ödemeyi kabul etti								doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.			
7	ABD	AP Fact Check	Trump'ın sahte Taylor Swift desteği paylaşımı, yapay zekâyla üretilen görsellere olan son kucaklaması	https://apnews.com/article/trump-taylor-swift-fake-endorsement-ai-fec99c412d960932839e3eab8d49fd5f	20.Ağu.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/5IcOA	
8	ABD	AP Fact Check	Elon Musk'ın paylaştığı parodi reklamda Kamala Harris'in sesi taklit ediliyor, bu da siyasette yapay zeka konusunda endişelere yol açıyor	https://apnews.com/article/parody-ad-ai-harris-musk-x-misleading-3a5df582f911a808d34f68b766aa3b8e	29.Tem.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/eQ67Z	
9	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Biden'ın İHA'lar Hakkında Konuştuğu Video Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	https://checkyourfact.com/2024/12/18/fact-check-video-of-biden-speaking-about-drones-is-ai-generated/	18.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/m2BEV	
10	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrol: Video Donald Trump'ın 'Antisemitizmi Yeniden Harika Hale Getirmeliyiz' Dediğini Mi Gösteriyor?	https://checkyourfact.com/2024/06/11/fact-check-donald-trump-make-antisemitism-great-again/	6.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/SArnI	
11	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Joe Biden'ın Rusya'nın Kiev'i '10 Yıldır' İşgal Ettiğini Söylediğini Gösteren Video Gerçek Değil	https://checkyourfact.com/2024/04/01/fact-check-video-biden-russia-kyiv-10-years/	1.Nis.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/sREAJ	https://archive.md/vroaZ
12	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Trump'ın "Annenize asla zarar vermeyin" dediği TikTok videosu yapay zekâ tarafından üretilen ses içeriyor	https://checkyourfact.com/2024/12/20/fact-check-tiktok-video-of-trump-saying-never-hurt-your-mother-features-ai-generated-audio/	20.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/fjLY4	
13	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Epstein ve Trump'ın Uçakta Yan Yana Oturduğu Viral Görüntü Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	https://checkyourfact.com/2024/12/10/fact-check-image-epstein-trump-sitting-plane-ai/	12.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/kf3qs	https://archive.md/rgbsq
14	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Trump'ın Kanada'yı ilhak etme planını duyuran video yapay zekâ tarafından üretildi	https://checkyourfact.com/2024/12/09/fact-check-video-announcing-trumps-plan-to-annex-canada-is-ai-generated/	12.Eyl.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/gTp9q	https://archive.md/fnkvZ
15	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Trump Toplantısı	https://checkyourfact.com/2024/11/18/fact-check-image-	18.Kas.24	1	0	0	Dezenfo	Uydurma/	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/eeSYa	

			Sırasında Biden'ın 'MAGA' Şapkası Taktığını Gösteren Viral Görüntü Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	biden-maga-hat-trump-meeting-ai/#google_vignette					rmasyon	Üretilmiş İçerik				
16	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Biden-Trump görüşmesinin yapay zekâ tarafından oluşturulduğunu gösterdiği iddia edilen görüntü	https://checkyourfact.com/2024/11/15/fact-check-image-biden-trump-meeting-ai/	15.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/eJLub	
17	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Arizona Liderleri Seçimi Kamala Harris'in Lehine 'Hile' Yapmayı mı Planlıyor?	https://checkyourfact.com/2024/11/05/fact-check-arizona-leaders-rig-election-harris/	11.May.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/piCiN	
18	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Trump, Biden Yönetiminin Sincap Peanut'ı Öldürmesine İlişkin Bir Video Yayımladı mı?	https://checkyourfact.com/2024/11/04/fact-check-did-trump-release-a-video-on-the-biden-administration-killing-peanut-the-squirrel/	11.Nis.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/GP5JS	https://archive.md/LSNXK
19	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in Joe Rogan'ın Podcast'inde Trump'ı 'Hitler' Olarak Adlandırdığı Video Yapay Zekâ Tarafından Oluşturuldu	https://checkyourfact.com/2024/11/04/fact-check-video-harris-trump-hitler-rogans-podcast-ai/	11.Nis.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/bLabJ	https://archive.md/ljwSe
20	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrol: Donald Trump İngiltere'ye Karşı Bir 'Savaş Çağrısı' mı Yaptı?	https://checkyourfact.com/2024/10/30/fact-check-trump-rally-cry-uk/	30.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/ITxFg	https://archive.md/Xn1NX
21	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in bir podcast'te seks hayatından bahsettiği video yapay zekâ tarafından üretildi	https://checkyourfact.com/2024/10/08/fact-check-video-of-kamala-harris-talking-about-her-sex-life-on-a-podcast-is-ai-generated/	10.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/V0AbO	
22	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrol: Donald Trump Kasırga Mağdurlarına 25 Milyon Dolar Bağışladı mı?	https://checkyourfact.com/2024/10/07/fact-check-did-donald-trump-donate-25-million-dollars-to-hurricane-victims/	10.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/ylk6u	
23	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Bill Murray Trump'ı Destekledi mi?	https://checkyourfact.com/2024/10/07/fact-check-did-bill-murray-endorse-trump/	10.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/WBpA9	
24	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Hayır, Bu Videoda Harris Kampanyasının Annenin Kürtaj Yaptırmadığı İçin	https://checkyourfact.com/2024/10/04/fact-check-no-this-video-does-not-show-harris-campaign-ad-about-mother-regretting-not-getting-an-abortion/	10.Nis.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/MPzDE	

			Pişman Olduğu Reklamı Gösterilmiyor											
25	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrol: Bu Fotoğraf Donald Trump'ın Helene Kasırgası Sel Suları İçinde Yürüdüğünü mü Gösteriyor?	https://checkyourfact.com/2024/10/04/fact-check-does-this-photo-show-donald-trump-walking-through-hurricane-helene-flood-waters/	10.Nis.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/5DNJE	
26	ABD	Check Your Fact	Gerçek Kontrolü: Harris'in Açık Kıyafetler Giydiğini Gösteren Fotoğraflar Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	https://checkyourfact.com/2024/09/25/fact-check-photos-claiming-to-show-harris-wearing-revealing-clothing-are-ai-generated/	25.Eyl.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/Qecwj	https://archive.md/XdvtZ
27	ABD	FactCheck.Org	Sosyal Medya Paylaşımları Donald Trump ve Stormy Daniels'ın Değiştirilmiş Görüntülerini Dolaştırıyor	https://www.factcheck.org/2024/05/social-media-posts-circulate-altered-image-of-donald-trump-stormy-daniels/	17.May.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://archive.md/VEqe1	https://archive.md/SnCCd
28	ABD	FactCheck.Org	Viral İddia Trump'ın Gazze'deki Şiddeti Sonlandırdığını Yanlış Şekilde İleri Sürüyor	https://www.factcheck.org/2024/11/viral-claim-falsely-suggests-trump-ended-violence-in-gaza/	26.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/qvYWe	
29	ABD	FactCheck.Org	Taylor Swift'in Harris'i Desteklemesine Yönelik Yanlış Tepki İddiaları	https://www.factcheck.org/2024/09/false-claims-of-backlash-to-taylor-swifts-endorsement-of-harris/	20.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/UhTgm	
30	ABD	FactCheck.Org	Harris Detroit'te Kalabalık Topladı, Ancak Muhalifler Aksine Sahte İddialar Yaydı	https://www.factcheck.org/2024/08/harris-drew-a-crowd-in-detroit-but-detractors-spread-bogus-claim-to-the-contrary/	13.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi	0	https://ghostarchive.org/archive/hPP5v	
31	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Jason Momoa'nın 2024 Başkanlık Seçimi Sonuçları Nedeniyle ABD'den Ayrıldığını Söylediğine Dair Hiçbir Kanıt Yok	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/12/fact-check-no-evidence-jason-momoa-said-he-is-leaving-us-over-2024-presidential-election-results.html	5.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/zU3N6	
32	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: John Legend, 2024 Başkanlık Seçimi Sonrasında ABD'den Fransa'ya Gideceğini Duyurmadı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-john-legend-did-not-announce-he-was-leaving-us-for-france-after-2024-presidential-election.html	25.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/80CtO	
33	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Billie Eilish Oscar Adaylığını Reddetmedi ve 2024 Başkanlık Seçimlerinden Sonra ABD'yi Terk Edeceğini Söylemedi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-billie-eilish-did-not-turn-down-oscar-nomination-or-say-she-would-leave-us-after-2024-presidential-election.html	22.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/wrD3C	

34	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Trump, Trudeau ABD'ye Ayak Basarsa Onu Tutuklamakla Tehdit Etmedi -- Deepfake Video	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-trump-did-not-threaten-to-arrest-trudeau-if-he-sets-foot-in-us-deepfake-video.html	20.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/TsxPw	
35	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Mike Tyson Boks Maçında Filistin Bayrağıyla Poz Vermedi - Temsilci Fotoğrafın 'Sahte' Olduğunu Doğruladı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-mike-tyson-did-not-pose-with-palestinian-flag-at-boxing-match-representative-confirms-photo-is-fake.html	18.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/30PNa	
36	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Fotoğraf, Biden'ın Trump ile Beyaz Saray'da yaptığı görüşmede MAGA şapkası taktığını gösteriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-fake-photo-shows-biden-wearing-maga-hat-at-white-house-meeting-with-trump.html#google_vignette	14.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/HPNnV	
37	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Beyoncé, Kırmızı Eyaletlerde Sahne Almayacağını Söylemedi -- Hikâye, Hiciv Etiketli Bir Siteden Kaynaklandı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-beyonce-did-not-say-she-wouldnt-perform-in-red-states.html	12.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Qy0pX	
38	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Video, Arizona'nın Harris -- Rus Kötü Oyuncular İçin Seçimi Hileli Hale Getirmeyi Planladığını Söyleyen Gerçek İçeriden Birini Göstermiyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-fake-video-does-not-show-actual-insider-saying-arizona-plans-to-rig-election-for-harris-russian-bad-actors.html	3.Kas.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/BvsAd	
39	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte FBI Videosu Postayla Oy Sahtekârlığı Gruplarının Tutuklandığını Duyurdu -- Rusya'dan Daha Fazlası	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-fake-fbi-video-announced-arrests-of-mail-in-ballot-fraud-groups-more-from-russia.html	2.Kas.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/uHKxP	
40	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Gerçek Kanıt Yok Rapçi P. Diddy, Baskından Önce Harris ve Emhoff'a Bahşiş İçin 500.000 Dolar Ödedi -- Kaynak Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulan Videodur	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-russian-propaganda-is-source-of-claim-diddy-paid-harris-and-emhoff-500000-dollars-for-tip-before-raids.html	31.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/eMrk6	
41	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Trump Ses Kaydı, İngiliz Protestocuları Ekim	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-fake-trump-audio-called-british-protesters-to-march-on-uks-	29.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretil		1	https://ghostarchive.org/archive/SEn9d	https://archive.md/Xn1NX

			2024'te İngiltere Parlamentosu'na Yürümeye Çağırdı	parliament-in-october-2024.html						miş İçerik				
42	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Görüntü Trump ve Thomas Matthew Crooks'u Bir Araya Getiriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-image-of-trump-and-thomas-matthew-crooks-is-not-authentic.html	28.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/MAeyC	https://archive.md/KrMPP
43	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Video Kamala Harris'in 'Neşeli Bir Savaşçı' Olmaktan Bahsederken Sarhoş Olduğunu Göstermiyor -- Video Değiştirilmiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-video-does-not-show-kamala-harris-drunk-while-talking-about-being-a-joyful-warrior-video-is-altered.html	21.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/osXap	https://archive.md/OurUc
44	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Fotoğraf Trump'ın Sel Sularında Yürüdüğünü Gösteriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-fake-photo-shows-trump-wading-through-hurricane-helene-flood-waters.html	1.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/uNRHY	
45	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: 'Trump İçin Vals' Görselindeki İnsanların Elleri, Görselin Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulduğuna Dair Kanıt Değildir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/09/fact-check-peoples-hands-in-walzs-for-trump-image-do-not-prove-image-was-generated-by-ai.html#google_vignette	5.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/HYPXj	
46	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris 2011'deki Kaçma Kazasında Değildi -- 'KBSF' Haber İstasyonu Mevcut Değil, Kaza Görüntüsü 2018'den	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/09/fact-check-kamala-harris-was-not-in-hit-and-run-accident-in-2011-kbsf-news-station-does-not-exist-image-of-crash-is-from-2018.html	4.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/9FJGa	
47	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Parodi Hesap Trump'ın Fox'a Yaptığı Telefon Görüşmesinin Kaydını Sahte Hale Getirdi, Askerleri 'Aptal', Hizmeti 'Aptalca' Olarak Tanımladı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-parody-account-faked-recording-of-trump-call-to-fox-calling-soldiers-dumb-service-stupid.html	29.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/VMkfK	
48	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris Komünist Parti 'Üyelik Kartı' Gerçek Değildir -- Online Şaka Üreticisi ile Yapılmıştır	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-kamala-harris-communist-party-membership-card-is-not-authentic-made-with-online-prank-generator.html	28.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/GAuRk	https://archive.md/5Gkef
49	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Suikast Girişiminden Sonraki Görüntüde Trump'ın Kaldırdığı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-image-after-assassination-attempt-does-not-show-six-	26.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretil		1	https://ghostarchive.org/archive/QvrA9	https://archive.md/k4Lup

			Yumruğun Üzerinde Altı Parmak Gösterilmiyor -- Trolleme Düzenlemesi	fingers-on-trumps-raised-fist-trolling-edit.html						miş İçerik				
50	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in 6 Ağustos 2024'te Temple Üniversitesi'nde Düzenlediği Mitingin Görüntüsü Sahte Kalabalığa Dijital Olarak Değiştirilmemiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-image-of-kamala-harris-rally-not-digitally-altered-to-fake-crowd-size-at-temple-university.html	23.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/djezU	
51	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Musk ve Trump Kripto Planında Birlikte Çalışmadı -- Yapay Zekâ Tarafından Üretilen Dolandırıcılık Tanıtımı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-musk-trump-have-not-teamed-up-in-a-crypto-scam-ai-generated-scam-pitch.html	22.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/8hb1V	
52	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Taylor Swift Ağustos 2024'te Donald Trump'ı Desteklemedi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-taylor-swift-did-not-endorse-donald-trump-in-august-2024.html	19.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/J2AIq	https://archive.md/adBSm
53	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kısa Etekli, Siyah Çoraplı Kadın Görüntüleri Kamala Harris'in Gerçek Fotoğrafları Değildir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-photos-of-woman-in-short-skirts-black-stockings-are-not-legitimate-photos-of-kamala-harris.html	15.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/dQiSW	
54	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris Kampanyası, Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulan Kalabalığın Fotoğrafını Yayımlamadı -- Kendini Parodi Olarak Tanımlayan Bir Hesaptan Geldi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-kamala-harris-campaign-did-not-use-ai-generated-photo.html#google_vignette	12.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi		1	https://ghostarchive.org/archive/xfVuB	https://archive.md/kC2sb
55	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in 8 Ağustos 2024 Detroit Rallisi Fotoğrafı Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulmadı; Uçak Motoru ve Gövde Yansıması Fizikle Açıklandı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-image-from-kamala-harris-august-8-2024-detroit-rally-is-not-ai-generated-reflection-explained-by-physics.html	12.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/37a37	
56	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Tıklama Tuzağı Küçük Resim Görüntüleri Trump	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-clickbait-thumbnail-images-boost-false-youtube-	9.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretil	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/28v3c	

			Katili Hakkındaki Sahte YouTube Komplolarını Destekliyor	conspiracies-about-trump-shooter.html						miş İçerik				
57	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in 8 Ağustos 2024 Detroit Mitinginin Görüntüsü Dijital Olarak Değiştirilmedi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-image-of-kamala-harris-august-2024-detroit-rally-was-not-digitally-altered.html	9.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/iDVoX	
58	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Görüntü, Temmuz 2024'te Cumhuriyetçi Ulusal Kongresi'nde Trump Destekçilerinin Bez Giydiğini Gösteriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-inauthentic-image-shows-trump-supporters-at-republican-national-convention-wearing-diapers.html	5.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Cvo6Y	
59	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Hitler'in Sahte Fotoğrafı, Trump'ı Yükseltilmiş Yumruk Kompozisyonunda Hitler'le Karşılaştırmak İçin Kullanılan Klip'te Kullanıldı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-fake-image-of-hitler-used-in-meme-to-compare-trump-with-hitler-in-raised-fist-composite.html	5.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/WzOQJ	https://archive.md/qzM7i
60	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in Sesini Kullanan Video Gerçek Bir Kampanya Reklamı Değildir, Deepfake'tir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-video-is-not-real-campaign-ad-using-kamala-harris-voice.html	29.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/L9t1A	https://archive.md/pqq5b
61	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Siyah Göz Küreleri ve Siyah Yüz Maskesi Olan Biden'ın Sahte Fotoğrafı, Asılsız 'Joe Biden Öldü' Söylentisini Desteklemek İçin Kullanıldı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-fake-image-of-biden-with-blackened-eyeballs-black-face-mask-used-to-prop-up-baseless-rumor.html	23.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/rsxOk	https://archive.md/ND8y0
62	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Video Kamala Harris'in 'Bugün Bugündür' Dediğini Gösteriyor -- Ses Manipüle Edilmiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-video-showing-today-is-today-quote-from-kamala-harris-is-not-authentic-the-audio-was-manipulated.html#google_vignette	22.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/swFkz	https://archive.md/Y4V3Z
63	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Gizli Servis Ajanları, Suikast Girişimi Sırasında Trump'ı Güvenliğe Götürürken Gülmüyorlardı -- Görüntü Dijital Olarak Değiştirildi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-secret-service-agents-smiling-after-trump-assassination-attempt-july-13-2024.html	14.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/BBEi1	

64	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulan Metin, Putin'in ABD'nin 2024'te ABD Başkanlık Seçimlerini Bozmak İçin 2. Pandemiyi Başlatmayı Planladığını Söylediğini Kanıtlamıyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-ai-generated-text-does-not-prove-putin-said-us-was-planning-to-launch-2nd-pandemic-in-2024.html	3.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ tarafından oluşturulduğu belirtilse de içeriğin metin (makale olarak tanımlanmış) olması dolayısıyla bir Deepfake kategorisi olmadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/p6ay0	
65	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Donald Trump'ın Suçlu Kararı Sonrasında Polis Gözaltında Olduğu Sahte Fotoğraf Yapay Zekâ Tarafından Oluşturuldu	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/05/fact-check-fake-image-of-trump-in-police-custody-after-guilty-verdict-is-ai-generated.html#google_vignette	31.May.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/7Xnip	
66	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Trump'ın Siyah Destekçileriyle Barbeküde Gülümsediği Sahte Fotoğraf Yapay Zekâ İşaretleri Gösteriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/05/fact-check-fake-image-of-trump-smiling-with-black-supporters-shows-signs-of-ai.html	28.May.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/NAMHm	https://archive.md/EHGfp
67	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: P. Diddy, Trump ve Jeffrey Epstein'ın Genç Kadınlarla Oturduğu Gerçek Olmayan Fotoğraf, Yapay Zekâ Manipülasyonunun İşaretlerini Gösteriyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/04/fact-check-photo-does-not-show-p-diddy-trump-jeffrey-epstein-with-young-women.html	19.Nis.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/OyYCe	
68	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Trump, Epstein'ı Küçük Kızla Gösteren Fotoğraf Gerçek Değildir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/04/fact-check-photo-showing-trump-and-epstein-with-minor-girl-is-not-authentic.html	19.Nis.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/3xawC	
69	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Donald Trump, 'Süper güçlere sahip tanrısal yeteneklere sahip 144.000 siyahi insanın' 'Seçilmiş Kişiler' olduğunu Söylemedi -- Ses, Yapay Zekâ Tarafından Oluşturuldu	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/04/fact-check-donald-trump-did-not-talk-about-144000-black-people-with-superpower-godlike-abilities-who-are-the-chosen-ones.html	1.Nis.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/tULWY	
70	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Joe Biden'ın Petrol Kaçakçılığı Hakkında Konuştuğu 'CNN' Videosu Gerçek Değil -- Ses	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/02/fact-check-video-of-joe-biden-speaking-about-oil-smuggling-is-not-authentic.html#google_vignette	19.Şub.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/KrZOl	https://archive.md/wMUW9

			Eklenerek Yapay Zekâ Tarafından Üretildi											
71	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Başkan Biden'ın Asker Yorgunluğu İçindeki Görüntüsü Gerçek Değil -- Yapay Zekâ Algılama Aracı Yüzde 100 Sahte Olduğunu Söylüyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/01/fact-check-image-of-president-biden-in-military-fatigues-is-not-real-ai-generated.html	30.Oca.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/kbYgb	
72	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Biden 'Teksas'a Savaş Açmakla' Tehdit Etmedi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/01/fact-check-biden-did-not-threaten-to-wage-war-against-texas.html	19.Oca.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/WsyqC	
73	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Epstein'ın Trump ile Özel Jette Fotoğrafı Gerçek Değil	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/01/fact-check-photo-of-epstein-with-trump-on-private-jet-is-not-real.html	11.Oca.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/bpdYi	
74	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris ve Tim Walz'ın 'Amerika'nın Devrimci Komünistleri' Posterinin Önünde Poz Verdiği Videodaki İşaret Gerçek Değildir -- Görüntü Değiştirilmiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-sign-is-not-real-in-video-of-kamala-harris-tim-walz-in-front-of-revolutionary-communists-of-america-poster-image-has-been-altered.html	1.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/CGoV1	https://archive.md/w4oGI
75	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sahte Video Tim Walz'ın Pantolonunda Kovboy Şapkası ve Dolar Banknotlarıyla Dans Ettiğini Gösteriyor -- Başka Bir Kişi	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-fake-video-shows-tim-walz-dancing-with-cowboy-hat-and-dollar-bills-in-his-pants-its-another-person.html	22.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/wnSJt	https://archive.md/p3Vlp
76	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in Epstein ile Birlikte Olduğu Plaj 'Fotoğrafı' Gerçek Değil	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/07/fact-check-ai-image-shows-kamala-harris-with-jeffrey-epstein-at-beach.html	30.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/6lOkB	
77	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Trump 25 Kasım 2024'ten İtibaren 6.400 Dolarlık 'Ücretsiz Çek' Duyurmadı	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/11/fact-check-trump-did-not-announce-6400-dollar-check-for-free-as-of-november-25-2024.html	25.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/GMiHZ	
78	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulan Video, Tim Walz'a Yönelik	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-ai-generated-video-does-not-provide-authentic-claim-about-purported-sexual-	17.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/X3X35	

			İddia Edilen Cinsel Saldırı İddiası Hakkında Gerçek Bir İddia Sağlamıyor	assault-allegation-against-tim-walz.html										
79	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Sosyal Medya Paylaşımları, Tim Walz'a Yönelik İddia Edilen Cinsel Saldırı İddiasıyla İlgili Gerçek E-postalar Sağlamıyor	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-social-media-posts-do-not-provide-authentic-email-evidence-of-real-sexual-assault-allegation-against-tim-walz.html	14.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ tarafından oluşturulduğu belirtilse de içeriğin metin (elektronik posta olarak tanımlanmış) olması dolayısıyla bir Deepfake kategorisi olmadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/BmMSx	
80	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Trump'ın Helene Kasırgası Mağdurlarına 25 Milyon Dolar Bağışladığına Dair Kanıt Yok	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/10/fact-check-no-evidence-trump-donated-25-million-dollars-to-hurricane-helene-victims.html	1.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan yalan/yanlış bilgiler sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/JB1bA	
81	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Gaziler İçin Borç Tasfiyesi Reklamı Beyaz Saray Girişimini Temsil Etmiyor -- Uydurma	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/09/fact-check-debt-relief-ad-does-not-represent-white-house-initiative.html	20.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/d0geD	
82	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: 'JD Vance Tam Aile Seti' Trump Hayranları Arasında Otantik Organik Bir Trend Değildir -- Koordineli Gösteri	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-jd-vance-full-family-kit-is-not-authentic-organic-trend-among-trump-fans-coordinated-stunt.html	21.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	/web/20250731120645/https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-jd-vance-full-family-kit-is-not-authentic-organic-trend-among-trump-fans-coordinated-stunt.html	
83	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in Ağustos 2024 Wisconsin Mitinginin Görüntüsü Dijital Olarak Değiştirilmemiştir	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-image-of-kamala-harris-august-2024-wisconsin-rally-not-digitally-altered.html	9.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan yalan/yanlış bilgiler sunulduğu için elendi.	0	/web/20250731120841/https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-image-of-kamala-harris-august-2024-wisconsin-rally-not-digitally-altered.html	
84	ABD	Lead Stories	Gerçek Kontrolü: Trump Katili ve BlackRock CEO'sunun Silah Tuttuğuna Dair 'Sızdırılmış Görüntüler' Yok -- Sahte AI Tarafından Oluşturulmuş Hareketsiz Görüntüler	https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-no-leaked-footage-of-trump-shooter-and-blackrock-ceo-holding-gun-fake-ai-generated-still-images.html	6.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	: /web/20250731121359/https://leadstories.com/hoax-alert/2024/08/fact-check-no-leaked-footage-of-trump-shooter-and-blackrock-ceo-holding-gun-fake-ai-generated-still-images.html	
85	ABD	MediaWise	Ucuz sahte' videolar ve ifadenin kendisi	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/cheap-fake-	24.Haz.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı	0	https://ghostarchive.org/archive/soVeZ	

			2024 seçimlerinin odak noktası oldu	edited-video-no-context-biden-trump/							içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.			
86	ABD	MediaWise	İşte PolitiFact'in 2024'te politikacılara yönelik en iyi 10 gerçek kontrolü	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/politifact-top-political-fact-checks/	24.Ara.24	1	0	0	NI	NI	Hem tarih bakımından hem de doğrulama yapılmadan haber niteliğinde bir derleme yapıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/qTRho	
87	ABD	MediaWise	2024 seçim sonuçlarını beklerken bu asılsız iddialara kanmayın	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/voter-fraud-election-convictions-false-claims/	4.Kas.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/bAOkP	
88	ABD	MediaWise	Kamala Harris'in McDonald's üniformasıyla çekilmiş fotoğrafı sahte	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/fake-photo-kamala-harris-mcdonalds-uniform/	30.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/HM5dc	https://archive.md/iJHRw
89	ABD	MediaWise	Kamala Harris'e ekonomi sorulduğunda 'Bir sonraki soru lütfen' cevabı verilmedi	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/kamala-harris-economy-next-question-please-dana-bash-cnn/	1.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/AvUKF	
90	ABD	MediaWise	Hayır, bir video Kamala Harris'in canlı televizyon forumunda teleprompter kullandığını göstermiyor	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/kamala-harris-teleprompter-oprah-winfrey-forum/	25.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/p3hMm	
91	ABD	MediaWise	ABC başkanlık tartışmasıyla ilgili kanıtlanmamış, isimsiz bir beyanın internette nasıl yayıldığı	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/abc-news-affidavit-whistleblower-tony-west-bill-ackman-kamala-harris/	23.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi	0	https://ghostarchive.org/archive/2vM3W	
92	ABD	MediaWise	Hayır, Kamala Harris seçilirse X'i kapatacağını söylemedi	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/will-kamala-harris-shut-down-x-twitter-if-elected/	6.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Fjivv	
93	ABD	MediaWise	Biden'ın Arlington Ulusal Mezarlığı'nı konu alan reklamı Trump'ın kampanya çalışmalarından farklı	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/biden-ad-that-featured-arlington-national-cemetery-differs-trump/	4.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/pXdHc	
94	ABD	MediaWise	Trump'ın zaferinin ardından seçim hilesi iddiaları değişti, ancak asılsız teoriler devam etti	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/election-fraud-claims-shifted-after-trumps-victory-but-baseless-theories-persisted/	27.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/fAu32	
95	ABD	MediaWise	Kamala Harris'in 7 Ağustos'taki Detroit mitingindeki görüntüler gerçek, yapay zekâ değil	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/kamala-harris-supporters-ai-images-video-detector/	3.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan yalan/yanlış bilgiler sunulduğu için elendi. Yapay zekâ ile üretildiğine dair spekülasyonlar yayılmış ancak görüntülerin doğruluğu kanıtlanmış.	0	https://ghostarchive.org/archive/uTa45	

96	ABD	MediaWise	New Hampshire'da sahte bir Joe Biden otomatik araması Demokratlara ön seçimde oy kullanmamalarını söylüyor	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/fake-joe-biden-robocall/	23.Oca.24	0	0	1	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/vLvMN	
97	ABD	MediaWise	Tucker Carlson'ın Biden gafını gösteren klibi 4 yıl önce yayınlanmış, 'Cumartesi'den değil.	https://www.poynter.org/fact-checking/2024/tucker-carlson-biden-clip-badacafcar-obama/	11.Mar.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/jdjIl	
98	ABD	PolitiFact	Fotoğrafta Joe Biden ve Trump'ın 13 Kasım'da Beyaz Saray'da yaptığı görüşme görülüyor.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/nov/14/instagram-posts/image-of-joe-biden-in-maga-hat-is-not-authentic-im/	14.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/WbLOQ	
99	ABD	PolitiFact	Başkan Yardımcısı Kamala Harris "bir komünisttir. … O aslında bir Marksisttir." sana kimse inanmaz	https://www.politifact.com/factchecks/2024/sep/04/donald-trump/fact-check-trump-called-kamala-harris-a-communist/	4.Eyl.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/jRmbY	
100	ABD	PolitiFact	Başkan Joe Biden, Demokratların New Hampshire ön seçimlerinde oy kullanmaması gerektiğini söyledi.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/jan/22/robocaller/fake-joe-biden-robocall-in-new-hampshire-tells-dem/	22.Oca.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/tNFKS	
101	ABD	PolitiFact	Haitililerin, Georgia eyaletinin birçok ilçesinde Başkan Yardımcısı Kamala Harris'e oy verdiklerini iddia ederek, kimlik belgelerinin kopyalarını gösterdikleri bir video yayınlandı.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/nov/01/tweets/video-shows-haitians-who-claim-theyre-voting-for-h/	1.Kas.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/5pY1j	
102	ABD	PolitiFact	Fotoğraflarda, Başkan Yardımcısı Kamala Harris'in "Kaliforniya'da eski bir fahişe" olduğu görülüyor.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/oct/31/viral-image/no-these-arent-authentic-photos-of-kamala-harris-a/	31.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/30E9f	
103	ABD	PolitiFact	"Kamala kampanyası, Kamala'nın üzerine McDonald's üniforması fotoşopladı!"	https://www.politifact.com/factchecks/2024/oct/29/instagram-posts/no-kamala-harris-campaign-didnt-edit-an-image-to-s/	29.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/B5wPy	
104	ABD	PolitiFact	Videoda, Pennsylvania'nın Bucks County kentinde bir seçim görevlisinin eski Başkan Donald Trump'a ait oyların	https://www.politifact.com/factchecks/2024/oct/25/tweets/video-doesnt-show-an-election-worker-ripping-ballo/	25.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi	0	https://ghostarchive.org/archive/NfoBU	

			bulunduğu posta oylarını imha ettiği görülüyor.											
105	ABD	PolitiFact	Kamala Harris'in kampanya reklamında "bir annenin kürtaj yaptırmadığı için pişmanlık duyduğu" ifade ediliyor.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/oct/03/tweets/harris-speech-on-abortion-was-likely-ai-generated/	3.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/3gINs	
106	ABD	PolitiFact	Fotoğrafta, eski Başkan Donald Trump'ın Helene Kasırgası'ndan sonra sel sularında yürüdüğü görülüyor.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/oct/02/viral-image/trump-surveyed-hurricane-helene-damage-in-georgia/	2.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/bpZzw	
107	ABD	PolitiFact	Hayır, bu düzenlenmiş video Donald Trump ile Sean 'Diddy' Combs arasındaki bir konuşmayı tasvir etmiyor	https://www.politifact.com/factchecks/2024/sep/20/tiktok-posts/no-this-edited-video-doesnt-depict-a-conversation/	20.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi	0	https://ghostarchive.org/archive/bSN3Y	
108	ABD	PolitiFact	Eski Başkan Donald Trump'ın suikast girişiminden sonraki fotoğrafı yapay zekâ tarafından üretildi.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/aug/30/viral-image/no-this-isnt-an-ai-generated-photo-of-trump-raisin/	23.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/g5mlZ	https://archive.md/ZQ90z
109	ABD	PolitiFact	Kamala Harris'in 7 Ağustos'ta Detroit yakınlarında düzenlediği mitingin fotoğrafı yapay zekâ tarafından oluşturuldu ve "orada kimse yoktu." Fotoğraftaki katılımcılar "var değildi."	https://www.politifact.com/factchecks/2024/aug/12/donald-trump/why-trumps-claim-that-the-harris-campaign-used-ai/	12.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan yalan/yanlış bilgiler sunulduğu için elendi. Yapay zeka ile üretildiğine dair spekülasyonlar yayılmış ancak görüntülerin doğruluğu kanıtlanmış.	0	https://ghostarchive.org/archive/6Etxc	
110	ABD	PolitiFact	Kamala Harris'in X paylaşımında, Olimpiyatların açılış töreninin "Fransa'yı harika gösterdiğini" söyledi! "Amerika, çabalamamız gereken şey bu!" Yanlış	https://www.politifact.com/factchecks/2024/aug/06/social-media/kamala-harris-didnt-praise-the-olympics-opening-ce/	6.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/DRb2R	
111	ABD	PolitiFact	Videoda, Başkan Joe Biden'ın 24 Temmuz'daki konuşmasının "ya bilgisayar destekli ya da maskeli" olduğu görülüyor.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/jul/25/viral-image/now-you-see-him-altered-video-of-joe-bidens-july-2/	25.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/6bILJ	
112	ABD	PolitiFact	Fotoğrafta eski Başkan Donald Trump'ın 30 Mayıs'ta polis gözetiminde olduğu görülüyor.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/may/31/viral-image/no-this-isnt-an-authentic-image-of-former-presiden/	31.May.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ ile üretildiğine dair net bir bilgi verilmemiş, bu nedenle iddia olarak değerlendirilmiştir.	0	https://ghostarchive.org/archive/bH1BJ	

113	ABD	PolitiFact	Fotoğrafta Donald Trump'ın Amerikan bayraklarıyla çevrili bir sokakta, arkasında da kalabalık bir şekilde durduğu görülüyor.	https://www.politifact.com/factchecks/2024/mar/13/facebook-posts/donald-trump-image-on-flag-lined-street-is-ai-gene/	13.Mar.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/LpCXd	
114	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: The Economist, Putin ve Trump'ın yer aldığı 'Kıyamet' kapağını yayınlamadı	https://www.reuters.com/fact-check/economist-did-not-publish-apocalypse-cover-featuring-putin-trump-2024-12-12/	12.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/FCtRJ	
115	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Yapay zekâ tarafından oluşturulan görüntü yeni Trump yönetimini öngörmüyor	https://www.reuters.com/fact-check/ai-generated-image-did-not-predict-new-trump-administration-2024-11-25/	25.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/R8tnL	
116	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump Truth Social'ın 'hileli' seçim hakkındaki gönderisi hiciv X hesabından alınmıştır	https://www.reuters.com/fact-check/trump-truth-social-post-rigged-election-is-satire-x-account-2024-11-18/	18.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/NPxpj	
117	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris, 2024 seçimlerinde seçmen kimliği gerektiren eyaletleri kazandı	https://www.reuters.com/fact-check/kamala-harris-won-states-requiring-voter-id-2024-election-2024-11-13/	13.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/LU1gG	
118	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Hillsborough County erken oylama alanı, Seçim Günü oy verme istasyonu olarak yanlış etiketlendi	https://www.reuters.com/fact-check/hillsborough-county-early-voting-site-mislabeled-election-day-polling-station-2024-11-13/	13.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Lru65	
119	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: 2022 hafıza kartı takma videosu 2024 seçmen dolandırıcılığını göstermiyor	https://www.reuters.com/fact-check/2022-memory-card-installation-video-does-not-show-2024-voter-fraud-2024-11-12/	12.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/OzIlJ	
120	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Video, Nebraska'da ilk kez oy kullanan bir kişinin oy pusulasını bıraktığını gösteriyor, sahtekârlık değil	https://www.reuters.com/fact-check/video-shows-first-time-voter-dropping-off-ballot-nebraska-not-fraud-2024-11-11/	11.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/qAftZ	
121	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump, mitingde mikrofon sorunları yaşandıktan sonra 'mısır köpeği' çıkışını paylaşmadı	https://www.reuters.com/fact-check/trump-did-not-post-corn-dog-outburst-after-microphone-issues-rally-2024-11-11/	11.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/N0qnf	
122	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Michigan veri raporu seçim sahtekârlığını	https://www.reuters.com/fact-check/michigan-data-report-shows-format-error-not-election-fraud-2024-11-08/	8.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Vbbuf	

			değil format hatasını gösteriyor											
123	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Dominion, makinelerin oy sayımını etkileyen bir sorun yaşadığını 'doğrulamadı'	https://www.reuters.com/fact-check/dominion-did-not-confirm-that-machines-had-an-issue-affecting-vote-counting-2024-11-08/	8.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/NQn1h	
124	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Google'ın Harris ve Trump'a oy verme sonuçları düzeltildi, diyor şirket	https://www.reuters.com/fact-check/google-results-voting-harris-trump-fixed-company-says-2024-11-08/	8.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/3W69E	
125	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kentucky'deki oy pusulasının Harris'in adının yanında işaretlenmesi seçim sahtekârlığını kanıtlamaz	https://www.reuters.com/fact-check/kentucky-ballot-marking-near-harris-name-does-not-prove-election-fraud-2024-11-07/	7.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/RnMF8	
126	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Virginia oylama ekipmanlarının sergilenmesindeki yazım hatası oyları geçersiz kılmaz	https://www.reuters.com/fact-check/typo-display-virginia-voting-equipment-does-not-invalidate-votes-2024-11-06/	6.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/O2YuX	
127	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Walz, AOC Meclis Başkanı olacağını söylemedi	https://www.reuters.com/fact-check/walz-did-not-say-he-would-make-aoc-house-speaker-2024-11-06/	6.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/kIOOP	
128	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Missouri seçmen kimlik bilgileri seçmen kayıt dolandırıcılığı olarak yanlış tanıtıldı	https://www.reuters.com/fact-check/missouri-voter-id-data-misrepresented-voter-registration-fraud-2024-11-05/	6.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/10GNF	
129	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kentucky oy pusulası işaretleme makinesi sorunu sahtekârlığın kanıtı olarak yanlış tanıtıldı	https://www.reuters.com/fact-check/kentucky-ballot-marking-machine-issue-misrepresented-proof-fraud-2024-11-05/	6.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/RGTeJ	
130	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kanadalıların ABD seçimlerinde hileli oy kullanma 'planına' dair hiçbir kanıt yok	https://www.reuters.com/fact-check/no-evidence-plan-canadian-fraudulently-vote-us-election-2024-11-05/	5.Kas.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/nx0su	
131	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Pensilvanya'da bırakılan oy pusulalarının videosu seçim sahtekârlığı olarak yanlış paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/video-ballots-dropped-off-pennsylvania-falsely-shared-election-fraud-2024-11-04/	4.Kas.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/y3XYd	
132	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın patates kızartması yorumu, don yağı değişikliği	https://www.reuters.com/fact-check/trumps-french-fries-comment-miscaptioned-call-tallow-switch-2024-10-31/	31.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Gerçek bir görüntünün yanlış başlıklandırılması ile oluşturulması dolayısıyla elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/QNFP2	

			çağrısı olarak yanlış başlıklandırıldı											
133	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Pennsylvania'da posta yoluyla gönderilen oyların imha edildiğine dair video sahte	https://www.reuters.com/fact-check/video-pennsylvania-mail-in-ballots-being-destroyed-is-fake-2024-10-31/	31.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/YpHc8	
134	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: On yıllık fotoğraf Trump'ın Madison Square Garden miting kalabalığı olarak yanlış başlıklandırıldı	https://www.reuters.com/fact-check/decade-old-photo-miscaptioned-trumps-madison-square-garden-rally-crowd-2024-10-30/	30.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Gerçek bir görüntünün yanlış başlıklandırılması ile oluşturulmuş.	0	https://ghostarchive.org/archive/XE4ZW	
135	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: 'Man Enough' reklamı Harris 2024 kampanyası tarafından oluşturulmadı	https://www.reuters.com/fact-check/man-enough-ad-was-not-created-by-harris-2024-campaign-2024-10-30/	30.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi	0	https://ghostarchive.org/archive/ce13m	
136	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Yapay zekâ ile oluşturulan Kamala Harris'in McDonald's üniforması içinde yer aldığı görüntü değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/image-altered-include-ai-generated-kamala-harris-mcdonalds-uniform-2024-10-29/	4.Kas.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/GJm4v	https://archive.md/OI79i
137	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın İngiliz protestoculara yönelik 'savaş çağrısı' muhtemelen yapay zekâ tarafından üretildi	https://www.reuters.com/fact-check/trump-rally-cry-british-protesters-is-likely-ai-generated-2024-10-28/	28.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/Loyto	https://archive.md/Xn1NX
138	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Video, Michigan, Grand Rapids'teki Harris mitingine katılanları gösteriyor, erken oy kullananları değil	https://www.reuters.com/fact-check/video-shows-harris-rally-attendees-grand-rapids-michigan-not-early-voters-2024-10-24/	25.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Rmq3W	
139	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: 2022 Kamala Harris videosu sarhoş gibi görünmesi için yavaşlatıldı	https://www.reuters.com/fact-check/2022-kamala-harris-video-slowed-down-make-her-appear-intoxicated-2024-10-24/	24.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Ekpre	
140	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Klipte Walz'ın Trump yönetimini eleştirdiği, Biden-Harris'i eleştirmediği görülüyor	https://www.reuters.com/fact-check/clip-shows-walz-criticizing-trump-administration-not-biden-harris-2024-10-24/	24.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/4QEzr	
141	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in Joe Biden'ı 'istikrarsız' olarak nitelendirdiği video değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/video-kamala-harris-calling-joe-biden-unstable-is-altered-2024-10-23/	24.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/170OC	

142	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Musk'ın Trump kampanyasına 5 milyar dolar bağışladığına dair haber hicivden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/report-musk-donating-5-billion-trump-campaign-stems-satire-2024-10-23/	23.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/EZoLy	
143	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Sahte Dominion Oylama logosu ve sloganı seçim sahtekârlığının kanıtı olarak paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/fake-dominion-voting-logo-slogan-shared-proof-election-fraud-2024-10-22/	22.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/30dKt	
144	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Mike Pence'in Kamala Harris'i desteklediğini ima etmek için yeniden düzenlenmiş videosu	https://www.reuters.com/fact-check/video-mike-pence-re-cut-suggest-kamala-harris-endorsement-2024-10-22/	22.Eki.24	0	1	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/VQP3Z	
145	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın Özel Danışman Jack Smith'i aşağılayan gönderisi sahte	https://www.reuters.com/fact-check/trump-post-disparaging-special-counsel-jack-smith-is-fake-2024-10-18/	19.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Sahte Kimlikli Taklit İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Eper5	
146	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Sahte Atlantic başlığı Harris'in 'bir seçimi çalması gerekebilir' diyor	https://www.reuters.com/fact-check/fake-atlantic-headline-says-harris-may-need-steal-an-election-2024-10-18/	18.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Sahte Kimlikli Taklit İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/iQOpo	
147	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump ve Vance Oregon seçim web sitesinden 'kaldırılmadı'	https://www.reuters.com/fact-check/trump-vance-not-removed-oregon-election-website-2024-10-18/	18.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Tu098	
148	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in Sean 'Diddy' Combs ile olan fotoğrafı değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/photo-kamala-harris-with-sean-diddy-combs-is-altered-2024-10-18/	18.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/kNV4k	
149	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kurt Russell'ın Biden'ın 2020 seçimlerinde hile yaptığına dair sözü hicivden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/reuters-fact-check-kurt-russell-quote-saying-biden-cheated-2020-election-stems-2024-10-17/	17.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/V3xZn	
150	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: İngiliz ev sigortası reklamı Harris-Walz kampanya videosu olarak paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/british-home-insurance-ad-shared-harris-walz-campaign-video-2024-10-11/	11.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/uL7RH	https://archive.md/JILwS
151	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın gerçek Fordham Üniversitesi karnesini gösteren hiçbir kanıt görüntüsü yok	https://www.reuters.com/fact-check/no-evidence-image-shows-trumps-real-fordham-university-report-card-2024-10-09/	9.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/JPSIo	

152	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Mark Wahlberg, Harris ve Biden'ın 2020 seçimlerinde hile yaptığını söylemedi	https://www.reuters.com/fact-check/mark-wahlberg-didnt-say-harris-biden-cheated-2020-election-2024-10-04/	4.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Yapay zekâ kullanılamadan bilgiler yanıltıcı kullanıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Vmxkp	
153	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Videoda Kamala Harris'in kulak içi monitörü var, ses küpesi yok	https://www.reuters.com/fact-check/video-shows-kamala-harris-with-in-ear-monitor-not-audio-earrings-2024-10-04/	4.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/hoeba	
154	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Swift'in Harris'i desteklediği için 'pişman olduğunu' söyleyen paylaşımlar hicivden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/posts-saying-swift-regrets-endorsing-harris-stem-satire-2024-10-03/	3.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/vL7HP	
155	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Değiştirilen fotoğrafta Laura Loomer'ın 'Hitler hiçbir yanlış yapmadı' tişörtüyle olduğu görülüyor	https://www.reuters.com/fact-check/altered-photo-shows-laura-loomer-hitler-did-nothing-wrong-shirt-2024-10-17/	17.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/1Ifq0	
156	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Dansçının videosu Tim Walz'ın yüzünü içerecek şekilde değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/dancers-video-was-altered-include-face-tim-walz-2024-10-16/	17.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/7mvzs	
157	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Sahte Trump Gerçeği Obama hakkındaki sosyal paylaşım hicivden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/fake-trump-truth-social-post-about-obama-stems-satire-2024-10-16/	16.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/SH6WZ	
158	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris'in gözaltı merkezindeki 2016 videosu, sarhoş gibi görünmesi için yavaşlatıldı	https://www.reuters.com/fact-check/2016-video-harris-detention-center-slowed-down-make-her-appear-drunk-2024-10-01/	1.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/711Ry	
159	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Travis Kelce'nin Kamala Harris'i desteklediğine dair başlık hicivden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/headline-travis-kelce-endorsing-kamala-harris-stems-satire-2024-10-01/	1.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/8FYjo	
160	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Springfield'daki Haitili göçmenler seçimlerde oy kullanmak için ehliyet kullanamıyor	https://www.reuters.com/fact-check/fact-check-haitian-migrants-springfield-cannot-use-drivers-license-vote-2024-09-30/	30.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/nJSEv	
161	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: JD Vance, Tucker Carlson'a köpeğinin kiralandığını itiraf etmedi	https://www.reuters.com/fact-check/jd-vance-did-not-admit-tucker-carlson-that-his-dog-was-rented-2024-09-27/	27.Eyl.24	0	1	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/vyanG	

162	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Dan Goldman, Trump'a suikast girişiminden sonra değil, 2023'ten itibaren yorum yapıyor	https://www.reuters.com/fact-check/dan-goldman-remarks-trump-2023-not-after-assassination-attempt-2024-09-26/	26.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/1fnWf	
163	ABD	Reuters	xGerçek Kontrolü: Kamala Harris ve Sean 'Diddy' Combs'un fotoğrafı dijital olarak değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/image-kamala-harris-sean-diddy-combs-was-digitally-altered-2024-09-26/	26.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/MxfOa	
164	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Sahte Marjorie Taylor Greene X gönderisi Obama'yı 'Amerika'nın Çöküşü'nden sorumlu tutuyor	https://www.reuters.com/fact-check/fake-marjorie-taylor-greene-x-post-blames-obama-downfall-america-2024-09-26/	26.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/o4COP	
165	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris çalışanının CNN röportajında Başkan Yardımcısının silah sahibi olmadığını söylediği iddiası yanlıştır	https://www.reuters.com/fact-check/claim-that-kamala-harris-staffer-said-cnn-interview-that-vp-does-not-own-gun-is-2024-09-26/	26.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/xhHCQ	
166	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Walz'ın Afganistan ziyareti hakkındaki yorumları bağlamından koparıldı	https://www.reuters.com/fact-check/walzs-comments-about-afghanistan-visit-taken-out-context-2024-09-26/	26.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/jmopX	
167	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Tiger Woods, Kamala Harris'in aksanını alenen eleştirmemiştir	https://www.reuters.com/fact-check/tiger-woods-did-not-publicly-criticize-kamala-harris-accent-2024-09-26/	26.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/WX8tk	
168	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris'in sarhoş görünmesi için video yavaşlatıldı	https://www.reuters.com/fact-check/video-harris-was-slowed-down-make-her-appear-drunk-2024-09-24/	24.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Hrent	
169	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Taylor Swift, Harris'in desteğinden sonra Eras turunu iptal etmedi	https://www.reuters.com/fact-check/taylor-swift-did-not-cancel-eras-tour-after-harris-endorsement-2024-09-23/	23.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Ilbh6	
170	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris-Walz röportajı yarıda kesilmedi, CNN transkripti yayınladı	https://www.reuters.com/fact-check/harris-walz-interview-was-not-cut-short-cnn-released-transcript-2024-09-23/	23.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/X1Oz7	
171	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Swift, Harris'in desteğinden sonra 17 milyon Instagram takipçisini kaybetmedi	https://www.reuters.com/fact-check/swift-didnt-lose-17-million-instagram-followers-after-harris-endorsement-2024-09-23/	23.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Yapay zekâ kullanılamadan bilgiler yanıltıcı kullanıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/JuUjN	

172	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Taylor Swift'in Harris'in desteğinden sonra marka anlaşmalarını kaybetmesiyle ilgili başlık hicivdir	https://www.reuters.com/fact-check/headline-taylor-swift-losing-brand-deals-after-harris-endorsement-is-satire-2024-09-23/	23.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/o87MO	
173	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: ABD federal kurumları Kamala Harris'in kampanyasına katkıda bulunmadı	https://www.reuters.com/fact-check/us-federal-agencies-did-not-contribute-kamala-harris-campaign-2024-09-23/	23.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Yapay zekâ kullanılamadan bilgiler yanıltıcı kullanıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/jWnEJ	
174	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris'in Charlotte mitinginde otobüsler ulaşım için değil, güvenlik için kullanıldı	https://www.reuters.com/fact-check/buses-used-security-harris-charlotte-rally-not-transport-2024-09-23/	23.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/4lz7x	
175	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Karine Jean-Pierre'in Trump 'tehdidi' nedeniyle sorgulandığı video değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/video-karine-jean-pierre-being-questioned-over-trump-threat-is-altered-2024-09-20/	20.Eyl.24	0	1	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/hN5Xw	
176	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: ABC moderatörlerinin başkanlık tartışması nedeniyle kovulduklarını söyleyen başlık hiciv olarak başladı	https://www.reuters.com/fact-check/headline-saying-abc-moderators-fired-over-presidential-debate-started-satire-2024-09-20/	20.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/74SiI	
177	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in çarpıp kaçma hikâyesi güvenilir olmayan bir web sitesinden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/kamala-harris-hit-and-run-story-stems-unreliable-website-2024-09-20/	20.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Sahte Kimlikli Taklit İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/d2887	
178	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Biden'ın Trump şapkalı fotoğrafı, onay kanıtı olarak yanlış paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/photo-biden-trump-cap-falsely-shared-evidence-endorsement-2024-09-20/	20.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/9pX8I	
179	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in SSCB Komünist Partisi kimlik belgesi sahtedir	https://www.reuters.com/fact-check/kamala-harris-ussr-communist-party-credential-is-fake-2024-09-19/	19.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/iG3kV	
180	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın yeni suikast girişiminden sonra '0-2' yazdığına dair kanıt yok	https://www.reuters.com/fact-check/no-evidence-trump-posted-0-2-after-new-assassination-attempt-2024-09-19/	19.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/m4bzl	
181	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Düzenlenen klipte Usher'ın Harris'i desteklediğini	https://www.reuters.com/fact-check/edited-clip-omits-usher-saying-he-supports-harris-2024-09-19/	19.Eyl.24	0	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/WIA57	

			söylediği kısım yer almıyor											
182	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Taylor Swift'in seçmen kayıt bağlantısına yapılan tıklamalar çevrimiçi ortamda yanlış yorumlandı	https://www.reuters.com/fact-check/clicks-taylor-swifts-voter-registration-link-misinterpreted-online-2024-09-13/	13.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/7ihaz	
183	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump tartışması sırasında Harris'in küpelerinde 'kulaklık' olduğuna dair kanıt yok	https://www.reuters.com/fact-check/no-evidence-earpiece-harris-earrings-during-trump-debate-2024-09-13/	13.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/zk9oT	
184	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Philadelphia Eagles, Harris'i destekleyen açık hava posterleri yerleştirmedi	https://www.reuters.com/fact-check/philadelphia-eagles-did-not-place-outdoor-posters-endorsing-harris-2024-09-10/	10.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/f0exn	
185	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris, 2019'daki bir röportajda X'i susturmak istediğini söylemedi	https://www.reuters.com/fact-check/harris-did-not-say-she-wanted-shut-down-x-2019-interview-2024-09-10/	10.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/FGNF6	
186	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Arlington ziyaretiyle ilgili sahte Trump paylaşımı sahte hesaptan kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/fake-trump-post-arlington-visit-stems-imposter-account-2024-09-09/	9.Eyl.24	0	0	0	Dezenformasyon	Sahte Kimlikli Taklit İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/0jt3o	
187	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump Arlington Mezarlığı anlaşmazlığıyla ilgili Liz Cheney'nin sahte paylaşımı parodidir	https://www.reuters.com/fact-check/fake-liz-cheney-post-trump-arlington-cemetery-dispute-is-parody-2024-09-07/	7.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/02Y1F	
188	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris'in desteklediği en zengin Amerikalılara yönelik vergi önlemleri, herkes için bir politika olarak yanlış yorumlandı	https://www.reuters.com/fact-check/harris-endorsed-tax-measures-wealthiest-americans-misinterpreted-policy-all-2024-09-06/	6.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/jsZuM	
189	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın Fox News görüşmesi sırasında askerlere hakaret ettiği video değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/video-trump-insulting-soldiers-during-fox-news-call-is-altered-2024-09-05/	6.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/UsvDG	
190	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Fox News, gazilerin Harris'e desteğini gösteren anketi yayınlamadı	https://www.reuters.com/fact-check/fox-news-did-not-publish-poll-showing-veterans-support-harris-2024-09-05/	6.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/rvpJJ	
191	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Melania Trump'ın boşanma davası	https://www.reuters.com/fact-check/image-newsweek-	5.Eyl.24	0	0	1	Dezenfo	Manipüle	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/iEuak	

			açtığına dair Newsweek raporunun görseli sahte	report-melania-trump-filing-divorce-is-fake-2024-09-05/					rmasyon	Edilmiş İçerik				
192	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris'in annesi göçmenlik formunda çocuk sayısı hakkında yalan söylemedi	https://www.reuters.com/fact-check/harris-mother-didnt-lie-immigration-form-about-number-children-2024-09-03/	3.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/bbQLT	
193	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Guardian'ın 'erkek bağı' hakkındaki makalesi Tim Walz tarafından yazılmadı	https://www.reuters.com/fact-check/guardian-essay-male-bonding-not-written-by-tim-walz-2024-09-02/	2.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/7h3Fp	
194	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Sahte Jamaika doğum belgesi Harris'in başkanlık için uygunluğunu itibarsızlaştırmak için kullanıldı	https://www.reuters.com/fact-check/fake-jamaican-birth-certificate-used-discredit-harris-eligibility-presidency-2024-08-30/	30.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/PnX9X	
195	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: JFK Jr., Trump'ın başkan olarak 'durdurulamaz bir güç' olacağını söylemedi	https://www.reuters.com/fact-check/jfk-jr-did-not-say-trump-would-be-an-unstoppable-force-president-2024-08-30/	30.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/JhLkh	
196	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Butler mitinginde Trump ile Gizli Servis'in fotoğrafında kulaklıklar görünüyor	https://www.reuters.com/fact-check/photo-secret-service-with-trump-butler-rally-does-show-earpieces-2024-08-30/	30.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/48lva	
197	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in doğum belgesi, onun Hint ve Jamaika kökenlerini itibarsızlaştırmak için kullanıldı	https://www.reuters.com/fact-check/kamala-harriss-birth-certificate-used-discredit-her-indian-jamaican-heritage-2024-08-14/	29.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/STYlT	
198	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Sahte 'Kamal Aroush' anlatısı Harris'in göreve uygunluğunu itibarsızlaştırmak için kullanıldı	https://www.reuters.com/fact-check/fake-kamal-aroush-narrative-used-discredit-harris-eligibility-office-2024-08-29/	29.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçeriği kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/v8P59	
199	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Videoda Trump'ın Kuzey Karolina ve Pensilvanya'yı karıştırdığı gösterilmiyor	https://www.reuters.com/fact-check/video-does-not-show-trump-mixing-up-north-carolina-pennsylvania-2024-08-27/	27.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/0ljd8	
200	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris kampanyasının slogan olarak Nazi dönemi ifadesini kullandığına dair kanıt yok	https://www.reuters.com/fact-check/no-evidence-harris-campaign-used-nazi-era-phrase-slogan-2024-08-27/	27.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/kwyJF	
201	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: ABD bayrakları Demokrat Ulusal	https://www.reuters.com/fact-check/us-flags-not-absent-	23.Ağu.24	0	0	1	Dezenfo	Uydurma/ Üretil	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/ps3H5	

			Kongresi'nde eksik değildi	democratic-national-convention-2024-08-22/					rmasyon	miş İçerik				
202	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Uçak yansıması Michigan Harris mitinginde görüntü manipülasyonunun kanıtı değil	https://www.reuters.com/fact-check/plane-reflection-not-proof-image-manipulation-michigan-harris-rally-2024-08-22/	22.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/r9rBD	
203	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Minnesota vali yardımcısı, Walz'ın başkan yardımcısı adaylığı üzerine vali olmadı	https://www.reuters.com/fact-check/minnesota-lieutenant-governor-did-not-become-governor-upon-walz-vp-nomination-2024-08-22/	22.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/OcfS2	
204	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Video, Tim Walz Nebraska mitingi için kuyruğu gösteriyor, MPOX testini değil	https://www.reuters.com/fact-check/video-shows-queue-tim-walz-nebraska-rally-not-mpox-testing-2024-08-22/	22.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/xMyTb	
205	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: DNC'de Kaliforniya ve Minnesota oylarını Harris-Walz'a verdi	https://www.reuters.com/fact-check/dnc-california-minnesota-cast-their-votes-harris-walz-2024-08-21/	21.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/ooq7P	
206	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Değiştirilmiş videoda Tim Walz'ın dolar banknotlarıyla dans ettiği görülüyor	https://www.reuters.com/fact-check/altered-video-depicts-tim-walz-dancing-with-dollar-bills-2024-08-21/	21.Ağu.24	0	1	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/i1PtW	
207	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in anayasayı hiçe saymakla ilgili sözleri sahtedir	https://www.reuters.com/fact-check/kamala-harris-quote-about-disregarding-constitution-is-fake-2024-08-20/	20.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/UWOOD	
208	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Walz'ın klipte Trump'ı değil, okul saldırganlarını 'atış yaparak' geride bırakabileceğini söylediği görülüyor	https://www.reuters.com/fact-check/walz-clip-shows-him-saying-he-can-outshoot-school-shooters-not-trump-2024-08-20/	20.Ağu.24	0	1	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem içerik kaldırıldığı için hem de yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/UMeLX	
209	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris ve Walz'ın komünist bir posterin yanında poz verdiği video değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/video-harris-walz-posing-beside-communist-poster-is-altered-2024-08-19/	19.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/xYX24	https://archive.md/19muP
210	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın X röportajından sonra Musk'ı eleştiren gönderisi sahte	https://www.reuters.com/fact-check/trump-post-criticizing-musk-after-x-interview-is-fake-2024-08-19/	19.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/lYllR	
211	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Lara Trump'ın Titanic şarkısının kullanımına ilişkin sözleri hicivdir	https://www.reuters.com/fact-check/lara-trump-quote-referring-use-titanic-song-is-satire-2024-08-19/	19.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/ItxEc	
212	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Vivek Ramaswamy X'in Trump kampanyasını	https://www.reuters.com/fact-check/vivek-ramaswamy-x-post-critical-trump-campaign-is-parody-2024-08-19/	19.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/SEcxB	

			eleştiren gönderisi parodidir											
213	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Video Trump'ın Montana mitingi sırasında 'donmasını' göstermiyor	https://www.reuters.com/fact-check/video-does-not-show-trump-freeze-during-montana-rally-2024-08-19/	19.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/up54e	
214	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Walz'ın 'komünist gündemi' hakkındaki sahte Fox Business grafiği hicivden kaynaklanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/fake-fox-business-graphic-walzs-communist-agenda-stems-satire-2024-08-14/	15.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/kgkbq	https://archive.md/VAul6
215	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Walz'ın sınır duvarının üzerindeki 'merdiven' üzerindeki klibi bağlam dışında paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/clip-walz-ladder-over-border-wall-shared-out-context-2024-08-13/	13.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/4IL05	
216	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Michigan'daki Harris-Walz mitingindeki fotoğraf yapay zekâ tarafından oluşturulmadı	https://www.reuters.com/fact-check/photo-harris-walz-rally-michigan-was-not-ai-generated-2024-08-12/	13.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/dzZLU	
217	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Arizona Harris-Walz mitingindeki kalabalığın yapay zekâ tarafından çekilen görüntüsü parodi hesaptan alınmıştır	https://www.reuters.com/fact-check/fact-check-ai-image-crowd-arizona-harris-walz-rally-is-parody-account-2024-08-12/	12.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi		1	https://ghostarchive.org/archive/1AzHt	https://archive.md/kC2sb
218	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: "Trump trenine binin" yazan kazalı kamyonun fotoğrafı değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/photo-crashed-truck-saying-all-aboard-trump-train-is-altered-2024-08-12/	12.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/nPY1t	https://archive.md/PGqKD
219	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris'in 'Olimpiyatçılar Olimpiktir' sözüne dair kanıt yok	https://www.reuters.com/fact-check/no-evidence-kamala-harris-said-olympians-are-olympic-quote-2024-08-12/	12.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/1IaGA	
220	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Venezuela seçim sonuçlarına ilişkin uydurma alıntı Donald Trump'a atfedildi	https://www.reuters.com/fact-check/fabricated-quote-venezuela-election-result-attributed-donald-trump-2024-08-09/	9.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/fdRX3	
221	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris, Epstein'ın evinde bir tartışma düzenlemeyi önermedi	https://www.reuters.com/fact-check/kamala-harris-did-not-suggest-holding-debate-epsteins-house-2024-08-07/	8.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Sahte Kimlikli Taklit İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/2i0nW	
222	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Jill Biden aynı anda hem Beyaz Saray'da hem de Paris'te değildi	https://www.reuters.com/fact-check/jill-biden-was-not-white-house-paris-same-time-2024-08-06/	6.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/7YxRW	

223	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın mirasına ilişkin açıklamalarının ardından Harris'e atfedilen X gönderi sahtedir	https://www.reuters.com/fact-check/x-posts-attributed-harris-following-trumps-remarks-her-heritage-are-fake-2024-08-05/	5.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Sahte Kimlikli Taklit İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/jPfEQ	
224	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump mitinginde klipteki adama kurşun isabet etmemiş olması, ikinci bir tetikçinin kanıtı değil	https://www.reuters.com/fact-check/man-clip-not-hit-by-bullet-trump-rally-not-proof-second-shooter-2024-08-05/	5.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/0ehuG	
225	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Kamala Harris, Trump iddiasının aksine uzun zamandır siyahi olarak tanımlanıyor	https://www.reuters.com/fact-check/kamala-harris-has-long-identified-black-contrary-trump-claim-2024-08-01/	1.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/XxZCF	
226	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Resimde Barron Trump'ın Butler mitinginde olduğu görülmüyor	https://www.reuters.com/fact-check/image-does-not-show-barron-trump-butler-rally-2024-08-01/	1.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/72R81	
227	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın bir çocuğu insan kalkanı olarak kullandığına dair CNN afişi değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/cnn-banner-about-trump-using-child-human-shield-is-altered-2024-07-30/	30.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/LxoR3	
228	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Fox News programından alınan kare, Harris'in başkanlık teklifine atıfta bulunmak için değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/still-fox-news-program-altered-reference-harris-presidential-bid-2024-07-30/	30.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/srg69	https://archive.md/zVrHQ
229	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Harris'in gençlere 'aptal' dediği klipte bağlam eksikliği var	https://www.reuters.com/fact-check/clip-harris-calling-young-people-stupid-lacks-context-2024-07-26/	26.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/h5qe2	
230	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump, RNC konuşmasında 'İslami terörizm'den bahsetmedi	https://www.reuters.com/fact-check/trump-did-not-mention-islamic-terrorism-rnc-speech-2024-07-26/	26.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Kggyl	
231	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: JD Vance'in X profili İsrail yanlısı bir mesaj göstermiyordu	https://www.reuters.com/fact-check/jd-vances-x-profile-did-not-display-pro-israel-message-2024-07-24/	24.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/xPDWZ	
232	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Jimmy Carter'ın 23 Temmuz'da vefat ettiğini söyleyen 'Jimmy Carter Ofisi' mektubu uydurmadır	https://www.reuters.com/fact-check/office-jimmy-carter-letter-saying-he-passed-away-july-23-is-fabricated-2024-07-23/	23.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Utcvd	
233	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Biden zirvede NATO başkanından	https://www.reuters.com/fact-check/biden-did-not-refer-	22.Tem.24	0	1	0	Dezenfo	Yanlış Bağlam	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/gGXUJ	

			'sahtekâr' olarak bahsetmedi	nato-chief-wigger-summit-2024-07-22/					rmas yon					
234	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: RNC videosu, Trump'ın sol kulağının bandajlı olduğunu gösterecek şekilde değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/rnc-video-altered-show-trump-with-bandaged-left-ear-2024-07-22/	22.Tem. 24	0	0	0	Dez enfo rmas yon	Uydur ma/ Üretil miş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/GjD7T	https:// archive .md/86 EF8
235	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Liz Cheney X'in ABD seçimleri hakkındaki parodi gönderisi gerçekmiş gibi paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/parody-liz-cheney-x-post-about-us-election-shared-real-2024-07-19/	19.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/fMytE	
236	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Ukraynalı iş adamlarının Trump kampanyasını finanse ettiğini söyleyen sahte BBC Haber klibi	https://www.reuters.com/fact-check/fake-bbc-news-clip-saying-ukrainian-businessmen-funded-trump-campaign-2024-07-19/	19.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Uydur ma/ Üretil miş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/7h2IN	
237	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın kulak yarası olmayan fotoğrafı 2022'de çekildi, Temmuz 2024'te değil	https://www.reuters.com/fact-check/photo-trump-without-ear-wound-taken-2022-not-july-2024-2024-07-19/	19.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Manip üle Edilmi ş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Kfzg1	
238	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Crooks'un Epstein mesajını gösteren Instagram hesabı sahteydi	https://www.reuters.com/fact-check/instagram-account-crooks-displaying-epstein-message-was-fake-2024-07-19/	19.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Sahte Kimlik li Taklit İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/x74q2	
239	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Videoda Biden'ın Wisconsin mitinginde siyahi bir destekçiyi görmezden geldiği görülmüyor	https://www.reuters.com/fact-check/video-does-not-show-biden-ignoring-black-supporter-wisconsin-rally-2024-07-18/	18.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Yanlış Bağla m	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/5lhlS	
240	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Biden'ın 5 Temmuz'da Air Force One'da tıbbi acil durum yaşadığına dair kanıt yok	https://www.reuters.com/fact-check/no-evidence-biden-had-medical-emergency-aboard-air-force-one-july-5-2024-07-18/	18.Tem. 24	0	1	1	Dez enfo rmas yon	Uydur ma/ Üretil miş İçerik	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/6Ah5e	
241	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın RNC'deki dua sırasında gözleri kapalıydı; uyumuyordu	https://www.reuters.com/fact-check/trumps-eyes-were-closed-during-prayer-rnc-he-was-not-asleep-2024-07-17/	17.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Yanlış Bağla m	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/DbTvM	
242	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın Vance ile sahnede kulağının zarar görmediği fotoğrafı 2022'de çekildi	https://www.reuters.com/fact-check/photo-trump-with-uninjured-ear-stage-with-vance-was-taken-2022-2024-07-17/	17.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Yanlış Bağla m	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/bUypB	
243	ABD	Reuters	Videoda Yahudi şarkıcının JD Vance için RNC	https://www.reuters.com/fact-check/video-does-not-show-hasidic-singer-perform-rnc-	17.Tem. 24	0	0	1	Dez enfo rmas yon	Yanlış Bağla m	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/ItNn3	

			kutlamasında sahne aldığı görülmüyor	celebration-jd-vance-2024-07-16/										
244	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Görüntüde Trump'ın 2024'teki silahlı saldırıdan sonra değil, 2022'de golf arabasıyla gezdiği görülüyor	https://www.reuters.com/fact-check/image-shows-trump-driving-golf-cart-2022-not-after-2024-shooting-2024-07-16/	16.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/4Y54b	
245	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: İngiltere'nin Lammy'si suikast Tweet'ini Trump'a 2024'te değil 2019'da gönderdi	https://www.reuters.com/fact-check/britains-lammy-sent-assassination-tweet-trump-2019-not-2024-2024-07-16/	16.Tem.24	0	1	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/fSQYN	
246	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Resimde Trump'ın göğsünün yakınındaki kurşun deliği görünmüyor	https://www.reuters.com/fact-check/image-does-not-show-bullet-hole-near-trumps-chest-2024-07-16/	16.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/erXk3	
247	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Cumhuriyetçiler hakkında küfürlü tiradın videosu Trump'ı vuran kişiyi göstermiyor	https://www.reuters.com/fact-check/video-profane-tirade-about-republicans-does-not-show-trump-shooter-2024-07-15/	15.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/4eeih	
248	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Hüküm giymiş Trump karşıtı protestocu yanlışlıkla tetikçi olarak tanımlandı	https://www.reuters.com/fact-check/convicted-anti-trump-protester-falsely-identified-shooter-2024-07-15/	15.Tem.24	0	1	1	Dezenformasyon	Yanlış/Çarpıtılmış İçerik	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılamadan bilgiler yanıltıcı kullanıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/vhRd5	
249	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump ve Gizli Servis'in silahlı saldırıdan sonra gülümsediği görüntüler sahte	https://www.reuters.com/fact-check/images-trump-secret-service-smiling-after-shooting-are-fake-2024-07-14/	15.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/j07Uf	https://archive.md/Zekok
250	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Karine Jean-Pierre'in Doocy'nin sorusundan kaçındığı görünen video değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/video-karine-jean-pierre-apparently-avoiding-doocys-question-is-altered-2024-07-12/	12.Tem.24	0	1	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/uDgAs	
251	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Marine Le Pen'in 2017'deki kahkahası seçim sonrası gözyaşları olarak paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/marine-le-pen-laughing-2017-shared-post-election-tears-2024-07-11/	11.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Q8su2	
252	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: AP'nin Trump'ın 'çocuk tacizi suçlamaları' hakkında haber yaptığını söyleyen yanlış paylaşımlar	https://www.reuters.com/fact-check/false-posts-say-ap-reported-trump-child-molestation-charges-2024-07-11/	11.Tem.24	0	1	1	Dezenformasyon	Sahte Kimlikli Taklit İçerik	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan sahte bir hesap üzerinden sahte içerikler üretildiği için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/aVtGT	

253	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Julian Assange'ın 2016'da Trump hakkındaki açıklamaları internette yanlış aktarılıyor	https://www.reuters.com/fact-check/julian-assange-2016-remarks-trump-are-misquoted-online-2024-07-11/	11.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	İçerik kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/uaZ2q	
254	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: CNN'den David Chalian, Michelle Obama'ya 'Büyük Mike' demedi	https://www.reuters.com/fact-check/cnns-david-chalian-did-not-call-michelle-obama-big-mike-2024-07-03/	3.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/s7QTW	
255	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Trump'ın başkanlık yarışından çekilmesi gerektiğini söyleyen NYT manşetleri değiştirildi	https://www.reuters.com/fact-check/nyt-headlines-saying-trump-should-leave-presidential-race-are-altered-2024-07-03/	3.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/wgn8U	
256	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Biden'ın göç programı internette yanlış tanıtıldı	https://www.reuters.com/fact-check/biden-immigration-program-misrepresented-online-2024-07-03/	3.Tem.24	0	1	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/0QDxG	
257	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Morgan Freeman Haziran ayında Trump'a destek verdiğini açıklamadı	https://www.reuters.com/fact-check/morgan-freeman-did-not-declare-support-trump-june-2024-06-28/	28.Haz.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/CnPsM	
258	ABD	Reuters	Gerçek Kontrolü: Travis Kelce'nin Trump karşıtı sahte gönderisi ABD başkanlık tartışmasından önce paylaşıldı	https://www.reuters.com/fact-check/fake-travis-kelce-anti-trump-post-shared-before-us-presidential-debate-2024-06-28/	28.Haz.24	0	0	1	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Yapay zekâ kullanılmadan hiciv/ parodi bağlamında sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/RfLPy	
259	ABD	Snopes.com	Hayır, Trump New York'taki Evsiz Gazinin Barınma ve İş Bulmasına Yardımcı Olmadı	https://www.snopes.com/fact-check/donald-trump-help-homeless-veteran-in-nyc/	3.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/2xvC0	
260	ABD	Snopes.com	Sahte Fotoğraf Trump ve Biden'ın Beyaz Saray'da Birbirlerine Gülümsediğini Gösteriyor	https://www.snopes.com/fact-check/trump-biden-smiling-photo/	13.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/ibOvw	
261	ABD	Snopes.com	MLK'nin Trump'ı Desteklediği Ses Dosyası Deepfake	https://www.snopes.com/fact-check/mlk-endorsing-trump-deepfake/	5.Kas.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/g2xhI	https://archive.md/QQUc4
262	ABD	Snopes.com	Sahte Fotoğrafta Harris McDonald's Üniformasıyla Görünüyor	https://www.snopes.com/fact-check/kamala-harris-mcdonalds-uniform-fake/	28.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/v9gkt	https://archive.md/iJHRw
263	ABD	Snopes.com	Trump'ın Pensilvanya'daki McDonald's'taki	https://www.snopes.com/news/2024/10/22/trump-mcdonalds-visit/	22.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Yapay zekâ kullanılamadan bilgiler yanıltıcı kullanıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Wbfzs	

			'Değişimi' 'Sahnelenmiş' miydi?											
264	ABD	Snopes.com	Trump ve Vance Bu Yanıltıcı Videoların Hedefi Oldu	https://www.snopes.com/collections/trump-vance-misleading-videos/	17.Eki.24	0	0	0	NI	NI	Seçim süreci ile ilgili yapay zeka ile üretilmiş manipülasyon amaçlı içeriklerin doğrulaması değil haberi yapıldığı için, bir doğrulama platformu gibi sahte içeriği ele almadığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/402mj	
265	ABD	Snopes.com	Sahte Fotoğraf Trump'ın Can Yeleği İçinde Sel Sularında Fırtına Mağdurlarına Yardım Ettiğini Gösteriyor	https://www.snopes.com/fact-check/trump-helping-hurricane-victims/	1.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/SWZU7	
266	ABD	Snopes.com	Hayır, Bu Harris'in 'Komünist Diktatör' Kıyafetindeki Gerçek Görüntüsü Değil	https://www.snopes.com/fact-check/harris-communist-dictator-uniform/	3.Eyl.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/OrbOw	https://archive.md/jqwGM
267	ABD	Snopes.com	Evet, Kamala Harris Bir Zamanlar Bulut Depolamanın 'Fiziksel Bir Yerde' Değil 'Üstümüzde' Var Olduğunu Söylemişti	https://www.snopes.com/fact-check/kamala-cloud-storage/	6.Ağu.24	0	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Doğruluğu Kanıtlanmış	0	https://ghostarchive.org/archive/zK6TM	
268	ABD	Snopes.com	Trump ve Silahlı Adam Thomas Crooks'un Suikast Girişimini Planladığı Sahte Fotoğraf Yapay Zekâ Tarafından Üretildi	https://www.snopes.com/fact-check/trump-crooks-fbi-photo/	1.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/2mAi8	
269	ABD	Snopes.com	Kamala Harris Hiçbir Zaman 'Bugün Bugündür ve Dün Bugündü Dün' Demedi	https://www.snopes.com/fact-check/kamala-harris-today-is-today-speech/	20.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/JucYE	https://archive.md/ymjgl
270	ABD	Snopes.com	Klipte, Cumhuriyetçileri 'En Aptal Seçmen Grubu' Olarak Adlandıran Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulmuş Trump Sesi Yer Alıyor	https://www.snopes.com/fact-check/trump-republicans-ai-dumbest-voters/	13.Tem.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/KRPNW	
271	ABD	Snopes.com	Hayır, Trump sahneden inerken yardıma ihtiyacı olduğu için oğlunun elini tutmuyordu	https://www.snopes.com/fact-check/trump-needed-help-leaving-stage/	27.Haz.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/gaX7a	
272	ABD	Snopes.com	Biden'ın Bağış Toplama Etkinliğinde İddia Edilen 'Donup Kalması' ve Obama'nın Sahne Dışında Onunla	https://www.snopes.com/news/2024/06/19/biden-freeze-up-obama/	19.Haz.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/CcbR4	

			Yürümesi Hakkındaki Gerçekler											
273	ABD	Snopes.com	Trump'ın 'Antisemitizmi Yeniden Harika Hale Getirin' Dediği Video Bir Deepfake	https://www.snopes.com/fact-check/trump-make-antisemitism-great-again/	7.Haz.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/hiouK	
274	ABD	Snopes.com	X'in 'Taylor Swift' Aramalarına Engellenmesinin Sebebi Siyasi Görüşleri Miydi?	https://www.snopes.com/fact-check/x-blocking-taylor-swift-political/	31.Oca.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/INLjk	
275	ABD	Snopes.com	Snopes'un 2024'te Gerçek Kontrolü Yaptığı 20 Viral Video	https://www.snopes.com/collections/deepfakes-dancing-viral-videos/	14.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/9qrdv	
276	ABD	Snopes.com	Videoda Harris'in Sean 'Diddy' Combs ile Birlikte Partide Olduğu Görünmüyor	https://www.snopes.com/fact-check/kamala-harris-party-sean-diddy-combs/?collection=468684	18.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/IABWa	
277	ABD	Snopes.com	Arızalı Kentucky Oylama Makinesinin Videosu Gerçektir — Ancak Bağlam Gerektirir	https://www.snopes.com/fact-check/kentucky-voting-machine-video/?collection=468684	4.Kas.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/c6OhU	
278	ABD	Snopes.com	Videoda Trump'ın Trump Tower'ın Dışında Kimseye El Sallamadığı mı Görünüyor?	http://snopes.com/fact-check/trump-waving-at-no-one/?collection=468209	14.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Hc9qx	
279	ABD	Snopes.com	JD Vance 'Oprah Winfrey Show'a mı katıldı?	https://www.snopes.com/fact-check/jd-vance-on-oprah/	1.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/m4FlI	
280	ABD	Snopes.com	Hayır, Trump sahneden inerken yardıma ihtiyacı olduğu için oğlunun elini tutmuyordu	https://www.snopes.com/fact-check/trump-needed-help-leaving-stage/	27.Haz.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/i3ftz	
281	ABD	Snopes.com	Videoda Biden'ın Amazon Yağmur Ormanlarına Doğru Gezindiği Görünmüyor	https://www.snopes.com/fact-check/biden-wander-off-amazon-rainforest/?collection=468684	18.Kas.24	1	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/XT7sI	
282	ABD	Snopes.com	Donald Trump'ın 'Soul Train'de Mullet Saç Modeli ile Dans Ettiği Video mu?	https://www.snopes.com/fact-check/donald-trump-soul-train/?collection=468684	30.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/m3jaa	
283	ABD	Snopes.com	Trump'ın Kalabalığın Siyah mı Beyaz mı Başkanı Tercih Ettiğini Sorduğu Videoda Bazı Bağlamlar Eksik	https://www.snopes.com/news/2024/10/17/trump-black-white-president-video/?collection=468684	17.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/gnghh	
284	ABD	Snopes.com	Sahte Videoda 'Texas Hold 'Em'e Vals Dansı Yapıldığı İddia Ediliyor	https://www.snopes.com/fact-check/walz-dancing-texas-hold-em/?collection=468684	17.Eki.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretil		1	https://ghostarchive.org/archive/Hn4TV	https://archive.md/5k8ed

										miş İçerik				
285	ABD	Snopes.com	Videoda JD Vance'in 2025 Projesini Desteklediği Görünmüyor	https://www.snopes.com/fact-check/vance-endorsing-project-2025-video/?collection=468684	17.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/5gduM	
286	ABD	Snopes.com	Videoda Trump'ın 2025 Projesi'nin Arkasındaki Grubun Başkanıyla El Sıkıştığı Görülüyor	https://www.snopes.com/fact-check/trump-project-2025-roberts/?collection=468684	9.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Doğruluğu Kanıtlanmış	0	https://ghostarchive.org/archive/WDv7q	
287	ABD	Snopes.com	Barron Trump'ın Birinci Sınıf Koltuğunu Gazilere Verdiğini İddia Etmek İçin Hiçbir Gerçek Yok	https://www.snopes.com/fact-check/barron-trump-give-up-seat-for-veteran/	24.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/54coe	
288	ABD	Snopes.com	Barron Trump'ın Evsiz Bir Siyah Adama Yardım Ettiğine Dair Hikâyeyi Çürütmek	https://www.snopes.com/fact-check/black-homeless-man-barron-trump/	19.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/5PobZ	
289	ABD	Snopes.com	Hayır, Videolar Barron Trump'ın Şarkı Söylediğini Göstermiyor	https://www.snopes.com/news/2024/12/09/barron-trump-singing/	9.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/C3MxK	
290	ABD	Snopes.com	Hayır, Trump New York'taki Evsiz Gazinin Barınma ve İş Bulmasına Yardımcı Olmadı	https://www.snopes.com/fact-check/donald-trump-help-homeless-veteran-in-nyc/	3.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Qttg5	
291	ABD	Snopes.com	Sahte Fotoğraf Trump ve Biden'ın Beyaz Saray'da Birbirlerine Gülümsediğini Gösteriyor	https://www.snopes.com/fact-check/trump-biden-smiling-photo/	13.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/e42Bh	
292	ABD	Snopes.com	Trump'ın Kasırga Yardımı İçin 1.300 Dolarlık Çek Bağışladığına Dair Fotoğraf Sahte	https://www.snopes.com/fact-check/trump-hurricane-relief-check/	15.Eki.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırılmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/0oo2w	
293	ABD	Snopes.com	Fotoğrafta Diddy, Trump ve Melania Gerçekten Var mı?	https://www.snopes.com/fact-check/diddy-trump-melania-2005/	28.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Doğruluğu Kanıtlanmış	0	https://ghostarchive.org/archive/gq813	
294	ABD	Snopes.com	CNN, Trump'ın Laura Loomer ile çekilmiş fotoğrafını yayınladığı için pişmanlık duyduğunu belirtti	https://www.snopes.com/news/2024/09/26/cnn-trump-photo-loomer/	26.Eyl.24	0	0	0	Mezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/5L9rC	https://archive.md/eI9VJ
295	ABD	Snopes.com	Sahte Fotoğraf Silahlı, Trump Taraftarı 'Yemek Savaşçılarının' Chick-fil-A'da	https://www.snopes.com/fact-check/trump-food-warriors-chick-fil-a-gun-photo/	26.Eyl.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/PfGDN	https://archive.md/G3yzo

			Sipariş Verdiğini Gösteriyor											
296	ABD	Snopes.com	Diddy, Trump ve Melania'nın gerçek fotoğrafı mı?	https://www.snopes.com/fact-check/real-pic-of-diddy-trump-and-melania/	23.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Doğruluğu Kanıtlanmış	0	https://ghostarchive.org/archive/D859U	
297	ABD	Snopes.com	ABC, Harris-Trump Tartışma Moderatörleri Linsey Davis ve David Muir'i Kovmadı	https://www.snopes.com/fact-check/abc-fired-harris-trump-debate-moderators/	13.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/oR6Hr	
298	ABD	Snopes.com	Trump, Taylor Swift'in Harris'i desteklemesinin bir bedeli olacağını mı söyledi?	https://www.snopes.com/fact-check/trump-taylor-swift-pay-a-price/	12.Eyl.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Doğruluğu Kanıtlanmış	0	https://ghostarchive.org/archive/aUws2	
299	ABD	The Dispatch	Harris-Walz Mitingindeki Kalabalık Fotoğrafları Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulmadı	https://thedispatch.com/article/crowd-photos-at-a-harris-walz-rally-were-not-generated-by-ai/	13.Ağu.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Doğruluğu Kanıtlanmış	0	https://ghostarchive.org/archive/vHZwn	
300	ABD	The Dispatch	Tim Walz'ın Eski Öğrencilere Tacizde Bulunduğu İddiaları Tamamen Asılsız	https://thedispatch.com/article/tim-walz-abuse-former-student-entirely-unsubstantiated/	24.Eki.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan içerik manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/aR7AC	
301	ABD	USA Today	Değiştirilen klipte Trump'ın İmran Khan'ı hapisten serbest bırakmaya yemin ettiği görülüyor | Gerçek kontrolü	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/03/29/donald-trump-pakistan-doctored-clip-nbc-fact-check/73146069007/	29.Mar.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/t46JX	https://archive.md/t7306
302	ABD	USA Today	Kamala Harris Jeffrey Epstein ile mi? Hayır, resimler değiştirildi | Gerçek kontrolü	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/07/29/altered-images-kamala-harris-jeffrey-epstein-fact-check/74586785007/	29.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/b04P1	https://archive.md/aJnav
303	ABD	USA Today	Trump'ın siyah destekçilerle çevrili mangalda çekilmiş eski görüntüsünün ardında yapay zekâ var | Gerçek kontrolü	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/05/29/ai-image-of-trump-cookout-black-supporters/73880851007/	29.May.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/ZpyI4	https://archive.md/aNS4f
304	ABD	USA Today	Biden küfürlü Oval Ofis adresi vermedi. Klip tahrif edildi | Gerçek kontrolü	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/07/26/profane-joe-biden-oval-office-fabricated-fact-check/74561842007/	26.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/Rs405	https://archive.md/0TAyk
305	ABD	USA Today	Hayır, Tim Walz bu videodaki kovboy dansçısı değil | Gerçek kontrolü	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/08/27/video-face-swap-walz-fact-check/74957400007/	27.Ağu.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/trRku	
306	ABD	USA Today	Deepfake videoda Tim Walz'ın kovboy kıyafetiyle dans ettiği görülüyor | Gerçek kontrolü	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/09/06/deepfake-video-tim-walz-cowboy-costume-fact-check/75102708007/	6.Eyl.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/MCG7s	

307	ABD	USA Today	Video bir Deepfake, Biden sekreterinin 'pagan' ilahisi söylemesi değil | Gerçek kontrolü	https://www.usatoday.com/story/news/factcheck/2024/11/26/rachel-levine-pagan-chant-fact-check/76574601007/	26.Kas.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış olduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/PeYWF	
308	İngiltere	Full Fact	Hayır, Londra Belediye Başkanı Sadiq Khan 'sadece Müslümanlar için' 46.000 yeni ev inşa etme sözü vermedi	https://fullfact.org/online/sadiq-khan-false-claim-homes-for-Muslims/	23.Eyl.24	1	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem seçim tarihinden sonra yayınlandığı hem de yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/gykCz	
309	İngiltere	Full Fact	Wes Streeting'in Filistinli ölümleri hakkındaki yorumlarına ait olduğu iddia edilen ses kaydının gerçek olduğuna dair hiçbir kanıt yok	https://fullfact.org/election-2024/wes-streeting-audio-clip-palestine/	3.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Klibin yapay zekâ ile mi oluşturulduğunu, başka bir şekilde mi düzenlendiğini ya da bir taklitçiye ait olup olmadığının henüz belirlenemediği ancak gerçek olduğuna dair bir kanıt da bulunamadığı açıklanmıştır. Bu nedenle yapay zeka ile oluşturulmadığı kabul edilerek araştırmaya dâhil edilmemiştir.	0	https://ghostarchive.org/archive/FaqvB	
310	İngiltere	Full Fact	Keir Starmer'ın Liverpool'dan nefret ettiğini söylediği eski ses kaydının gerçek olduğuna dair hiçbir kanıt yok	https://fullfact.org/online/keir-starmer-liverpool-hate/	1.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Klibin gerçek olduğuna dair bir kanıtın olmadığı, yapay zekâ tarafından üretilmiş olabileceği, ancak bunu kesin olarak bilinmediği belirtilmiştir. Bu nedenle yapay zekâ ile oluşturulmadığı kabul edilerek araştırmaya dâhil edilmemiştir.	0	https://ghostarchive.org/archive/5B19b	
311	İngiltere	Full Fact	Sir Keir Starmer'ın Jimmy Savile ile birlikte oturduğu düzenlenmiş görüntü çevrimiçi olarak yeniden dolaşıma girdi	https://fullfact.org/online/starmer-savile-repeat-election/	24.Haz.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/Onsrq	https://archive.md/xjC5a
312	İngiltere	Full Fact	Sadiq Khan, genç Müslümanlar için 46.000 ev inşa etme sözü vermedi	https://fullfact.org/online/sadiq-khan-islam-channel-interview-misinterpretated-housing-education/	15.May.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılmadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/7Z5ZX	
313	İngiltere	Full Fact	Keir Starmer'ın oy verme merkezindeki videosuna küfür eden protestocuların sesi eklendi	https://fullfact.org/online/keir-starmer-polling-station-chanting-edited-audio/	3.May.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/079Dt	
314	İngiltere	Full Fact	Fotoğrafta Sir Keir Starmer'ın Jimmy Savile'in yanında oturduğu görülmüyor	https://fullfact.org/online/starmer-savile-claim-repeat/	29.Nis.24	0	1	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	İçerik kaldırıldığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/ORJtH	
315	İngiltere	Full Fact	Sadiq Khan'ın 'Anma Haftası' ses kaydının gerçek olduğuna dair hiçbir kanıt yok	https://fullfact.org/online/remembrance-day-audio-sadiq-khan-fake/	12.Nis.24	0	1	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Büyük ihtimalle Deepfake olduğuna dair ifadelere yer verilmiştir. Ancak içerik kaldırıldığı için araştırmaya dâhil edilmemiştir.	0	https://ghostarchive.org/archive/hOBWV	
316	İngiltere	Full Fact	Kate'in evlilik yüzüğü kanser	https://fullfact.org/news/kate-cancer-video-ring-vanishes-false/	26.Mar.24	0	0	1	Dezenfo	Manipüle	Deepfake olduğu iddia edilerek gerçek bir içerik manipüle edilmeye çalışılmış, içeriğin	0	https://ghostarchive.org/archive/NQMI1	

			teşhisini açıklayan videoda kaybolmuyor						rmasyon	Edilmiş İçerik	Deepfake olmadığı kanıtlanmıştır.			
317	İngiltere	Full Fact	Sahte BBC makalesi, Rachel Reeves'in ' vergilerden elde edilen geliri' paylaşma sözü verdiğini yanlış bir şekilde iddia ediyor	https://fullfact.org/online/fake-rachel-reeves-investment-scheme-bbc-advert-facebook/	28.Eki.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlandığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/CqAJO	
318	İngiltere	Full Fact	Eski John Lewis reklamı, 'Kamal a Harris' tarafından yapılan sahte bir seslendirme eklenerek değiştirildi	https://fullfact.org/online/old-john-lewis-advert-fake-voiceover-kamala-harris/	8.Eki.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlandığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/vbv29	
319	İngiltere	Full Fact	Müslüman adamların önünde diz çöken polislerin fotoğrafı yapay zekâ tarafından oluşturuldu	https://fullfact.org/online/police-kneeling-picture-AI/	22.Ağu.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlandığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/XrKCM	
320	İngiltere	Full Fact	Müslümanların Keir Starmer'a saygı duruşunda bulunduğunu' gösteren sosyal medya görseli gerçek değil	https://fullfact.org/online/downing-street-muslims-praying-not-real/	12.Tem.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlandığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/Iirug	
321	İngiltere	Full Fact	Londra'da aday olan Reform UK adayı 'yapay zekâ tarafından yaratılmadı'	https://fullfact.org/online/reform-uk-candidate-AI/	9.Tem.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlandığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/vBeOQ	
322	İngiltere	Full Fact	Sir Keir Starmer'ın pembe başörtülü fotoğrafı gerçek değil	https://fullfact.org/online/keir-starmer-pink-hijab/	9.Tem.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlandığı için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/iSlRW	
323	İngiltere	Full Fact	Wes Streeting'in Filistinli ölümleri hakkındaki yorumlarına ait olduğu iddia edilen ses kaydının gerçek olduğuna dair hiçbir kanıt yok	https://fullfact.org/election-2024/wes-streeting-audio-clip-palestine/	3.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Sahte olup olmadığı belirlenemediği belirtildiği için araştırmaya dâhil edilmemiştir.	0	https://ghostarchive.org/archive/ANeUV	
324	İngiltere	Full Fact	Keir Starmer'ın Liverpool'dan nefret ettiğini söylediği eski ses kaydının gerçek olduğuna dair hiçbir kanıt yok	https://fullfact.org/online/keir-starmer-liverpool-hate/	1.Tem.24	0	0	1	Dezenformasyon	Çarpıtılmış İçerik	Yapay zekâ tarafından üretilmiş olabileceği ancak bunun kesin olarak bilinmediği belirtildiğinden araştırmaya dâhil edilmemiştir.	0	https://ghostarchive.org/archive/0BWJe	
325	İngiltere	Ferret Fact Service	Nigel Farage'ın Minecraft oynarken kendisini yayınladığı iddiası yanlıştır	https://theferret.scot/claim-nigel-farage-streaming-minecraft-is-false/	2.Tem.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/OQh02	https://archive.md/LqQwp
326	İngiltere	Ferret Fact Service	Bağımsız aday, yapay zekâ destekli göçmen karşıtı sahte	https://theferret.scot/tommy-macpherson-facebook-ads-ai-anti-migrant-fakes/	25.Haz.24	0	0	0	NI	NI	Haber niteliğinde paylaşılmış, doğrulama yapılmamış.	0	https://ghostarchive.org/archive/jOEfG	

			reklamlar da dâhil olmak üzere yaklaşık 200 Facebook seçim reklamı yayınladı											
327	İngiltere	PA Media	Gerçek kontrolü: Politikacıların Minecraft oynadığı videoların büyük ihtimalle yapay zekâ tarafından üretildiği ortaya çıktı	https://pa.media/blogs/election-fact-check/fact-check-videos-of-politicians-playing-minecraft-are-likely-ai-generated-2/	24.Haz.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/8dvJ9	https://archive.md/AYOue
328	Türkiye	Doğrula.org	İBB meclisinde sunulan 'öğrenciye %40 ulaşım indirimi' teklifinin CHP oylarıyla reddedildiği iddiası	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/murat-kurumun-gazetecilerin-ucretsiz-toplu-ulasim-haklarina-iliskin-aciklamasina-dair-iddialar/	16.Nis.24	1	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Hem seçim tarihinden sonra yayınlandığı için hem de yapay zekâ ile üretilmeden manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/wKpuX	
329	Türkiye	Doğrula.org	MHP'nin kazandığı Manyas Belediyesi'nin AK Parti'nin itirazıyla CHP'ye geçtiği iddiası	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/mhpnin-kazandigi-manyas-belediyesinin-ak-partinin-itiraziyla-chpye-gectigi-iddiasi/	4.Nis.24	1	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem seçim tarihinden sonra yayınlandığı için hem de Yapay zekâ ile yeniden üretilmeden yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/VULze	
330	Türkiye	Doğrula.org	Fotoğraf, Fethullah Gülen'in 2024 Yerel Seçimleri sonuçlarına sevindiğini mi gösteriyor?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/fotograf-fethullah-gulenin-2024-yerel-secimleri-sonuclarina-sevindigini-mi-gosteriyor/	1.Nis.24	1	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Hem seçim tarihinden sonra yayınlandığı için hem de Yapay zekâ ile üretilmeden manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/9BQvS	
331	Türkiye	Doğrula.org	İlyas Salman, 2024 Yerel Seçimleri için Yeniden Refah Partisine destek mesajı yayınladı mı?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/ilyas-salman-2024-yerel-secimleri-icin-yeniden-refah-partisine-destek-mesaji-yayinladi-mi/	31.Mar.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Yapay zekâ ile üretilmeden manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	1	https://ghostarchive.org/archive/PVLFq	https://ghostarchive.org/archive/0L5P6
332	Türkiye	Doğrula.org	Adana BB Başkanı Zeydan Karalar'ın 'Gerilla' isimli Kürtçe şarkı eşliğinde halay çektiği iddiası	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/adana-bb-baskani-zeydan-karalarin-gerilla-isimli-kurtce-sarki-esliginde-halay-cektigi-iddiasi/	31.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ ile üretilmeden manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://ghostarchive.org/archive/LJy6c	
333	Türkiye	Doğrula.org	Murat Kurum'un İstanbul'da yaz saati uygulamasını başlatacağını vaat ettiği iddiası	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/murat-kurumun-istanbulda-yaz-saati-uygulamasini-baslatacagini-vaat-ettigi-iddiasi/	25.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ ile yeniden üretilmeden yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://web.archive.org/web/20250414135551/https://www.dogrula.org/dogrulamalar/murat-kurumun-istanbulda-yaz-saati-uygulamasini-baslatacagini-vaat-ettigi-iddiasi/	
334	Türkiye	Doğrula.org	Ekrem İmamoğlu'nun etkilendiğini söylediği Kürtçe ağıtın sözleri Türk düşmanlığından mı bahsediyor?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/ekrem-imamoglunun-etkilendigini-soyledigi-kurtce-agitin-sozleri-turk-dusmanligindan-mi-bahsediyor/	7.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ ile yeniden üretilmeden yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/6A2Zs	

335	Türkiye	Doğrula.org	Fotoğraf, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Siyonizmin kurucusu Theodor Herzl'in mezarını ziyaret ettiğini mi gösteriyor?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/fotograf-cumhurbaskani-recep-tayyip-erdoganin-siyonizmin-kurucusu-theodor-herzlin-mezarini-ziyaret-ettigini-mi-gosteriyor/	22.Şub.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ ile yeniden üretilmeden yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/uym82	
336	Türkiye	Doğrula.org	Rusya Devlet Başkanı Putin'in Netanyahu'nun elini sıkmadığını gösteren video güncel mi?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/rusya-devlet-baskani-putinin-netanyahunun-elini-sikmadigini-gosteren-video-guncel-mi/	7.Şub.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ ile yeniden üretilmeden yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/k8EzH	
337	Türkiye	Doğrula.org	Murat Kurum'un gazetecilerin ücretsiz toplu ulaşım hakları ile ilgili açıklamalarına dair iddialar	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/murat-kurumun-gazetecilerin-ucretsiz-toplu-ulasim-haklarina-iliskin-aciklamasina-dair-iddialar/	11.Oca.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ ile yeniden üretilmeden yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/wKpuX	
338	Türkiye	Doğrula.org	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın paralimpik sporcularla tokalaşmak için elini uzattığı iddiası	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/cumhurbaskani-erdoganin-paralimpik-sporcularla-tokalasmak-icin-elini-uzattigi-iddiasi/	5.Nis.24	1	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış ve yapay zekâ ile yeniden üretilmemiş, video kırpılarak düzenlenmiş.	0	https://archive.md/a4BBm	
339	Türkiye	Doğruluk Payı	Fotoğraf Özgür Özel'in Yılbaşı Kutlamasını mı gösteriyor?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/fotograf-ozgur-ozel-in-yilbasi-kutlamasini-mi-gosteriyor	30.Ara.24	1	0	1	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Hem seçim tarihinden sonra yayınlandığı için hem de Yapay zekâ ile üretilmeden manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/te3E8	
340	Türkiye	Doğruluk Payı	Artvin Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'na Satanist Semboller İçeren Bir Hediye mi Verdi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/artvin-belediye-baskani-nin-ekrem-imamoglu-na-satanist-semboller-iceren-bir-hediye-verdigi-mi-verdi	14.Eki.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/8Xv6S	
341	Türkiye	Doğruluk Payı	AK Parti Binasına Asılan Atatürk Posteri Görüntüleri Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/ak-parti-binasina-asilan-ataturk-posteri-goruntuleri-guncel-mi	4.Eyl.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/kzg18	
342	Türkiye	Doğruluk Payı	Beşiktaş Belediyesi'ne LGBTİ+ Bayrağı Asıldığını Gösteren Fotoğraf Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/besiktas-belediyesi-ne-lgbti-bayragi-asildigini-gosteren-fotograf-guncel-mi	1.Tem.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/Ns4hc	
343	Türkiye	Doğruluk Payı	Ötüken Belediyesi'nin Devlet Bahçeli Caddesi'nin İsmini Ümit Özdağ Caddesi Olarak Değiştirdiği İddiası Doğru mu?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/otuken-belediyesi-nin-devlet-bahceli-caddesi-nin-ismini-umit-ozdag-caddesi-olarak-degistirdigi-iddiasi-dogru-mu	24.Eki.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/DURUe	
344	Türkiye	Doğruluk Payı	Video ABB Başkanı Mansur Yavaş'ın Sokak Köpeklerine Dair Güncel Açıklamalarını mı Gösteriyor?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/video-abb-baskani-mansur-yavas-in-sokak-kopeklerine-dair-guncel-aciklamalarini-mi-gosteriyor	30.May.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/yxjz2	

345	Türkiye	Doğruluk Payı	A Haber'in Mansur Yavaş'ın Ankara'daki Bazı Yollara Soyadını Yazdırdığını İddia Eden Bir Haber Yaptığı İddiası Doğru mu?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/a-haber-in-mansur-yavas-in-ankara-daki-bazi-yollara-soyadini-yazdirdigini-iddia-eden-bir-haber-yaptigi-iddiasi-dogru-mu	29.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Hiciv/ Parodi	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/f2mYO	
346	Türkiye	Doğruluk Payı	Seyhan Belediye Başkanı Oya Tekin'in DEM Partisi Ziyaretinde Duvarda Abdullah Öcalan'nın Posterinin Yer Aldığı İddiası Doğru mu?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/seyhan-belediye-baskani-oya-tekin-in-dem-partisi-ziyaretinde-duvarda-abdullah-ocalan-nin-posternin-yer-aldigi-iddiasi-dogru-mu	26.Nis.24	1	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Hem seçim tarihinden sonra yayınlandığı için hem de Yapay zekâ ile üretilmeden manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/Qxwm5	
347	Türkiye	Doğruluk Payı	CHP'li Veli Ağbaba'nın Mülteciler Hakkındaki Konuşmasını Gösteren Video Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/chp-li-veli-agbaba-nin-multeciler-hakkindaki-konusmasini-gosteren-video-guncel-mi	25.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/ETZYJ	
348	Türkiye	Doğruluk Payı	Video İBB Meclisinde AK Parti'nin Öğrenci Ulaşım Zammı Geri Çekilsin Teklifinin CHP Tarafından Reddedildiğini mi Gösteriyor?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/video-ibb-meclisinde-ak-parti-nin-ogrenci-ulasim-zammi-geri-cekilsin-teklifinin-chp-tarafindan-reddedildigini-mi-gosteriyor	17.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/1xO9D	
349	Türkiye	Doğruluk Payı	Hamas Lideri Meşal'in Cumhurbaşkanı Erdoğan'a Teşekkür Ettiği Video Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/hamas-lideri-mesal-in-cumhurbaskani-erdogan-a-tesekkur-ettigi-video-guncel-mi	17.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/wPFur	
350	Türkiye	Doğruluk Payı	Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Bu Kadar mı Belediye Başkanı Var?" Dediği Video Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/cumhurbaskani-erdogan-in-bu-kadar-mi-belediye-baskani-var-dedigi-video-guncel-mi	15.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/eDrXz	
351	Türkiye	Doğruluk Payı	Metrobüs Durağındaki Kalabalığı Gösteren Fotoğraf Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/metrobus-duragindaki-kalabaligi-gosteren-fotograf-guncel-mi	4.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/JjP9F	
352	Türkiye	Doğruluk Payı	31 Mart Yerel Seçimlerinde Balıkesir Manyas'ta AK Parti'nin İtirazları Sonrasında MHP'nin Kazandığı Belediye Başkanlığının, CHP'ye Geçtiği İddiası Doğru mu?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/31-mart-yerel-secimlerinde-balikesir-manyas-ta-ak-parti-nin-itirazlari-sonrasinda-mhp-nin-kazandigi-belediye-baskanliginin-chp-ye-gectigi-iddiasi-dogru-mu	4.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/g8dnQ	
353	Türkiye	Doğruluk Payı	Video, Ekrem İmamoğlu İkinci Defa Büyükşehir	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/video-ekrem-imamoglu-ikinci-defa-	4.Nis.24	1	0	0	Dezenfo	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/VvhKx	

			Belediye Başkanlığını Kazandıktan Sonra mı Çekildi?	buyuksehir-belediye-baskanligini-kazandiktan-sonra-mi-cekildi					rmasyon					
354	Türkiye	Doğruluk Payı	İstanbul'daki Bir Üst Geçitte Yaşanan Yoğunluğu Gösteren Video Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/istanbul-daki-bir-ust-gecitte-yasanan-yogunlugu-gosteren-video-guncel-mi	4.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/gNIQo	
355	Türkiye	Doğruluk Payı	Videonun 31 Mart Yerel Seçimlerinden Sonra Metroların Bozulduğunu Gösterdiği İddiası Doğru mu?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/videonun-31-mart-yerel-secimlerinden-sonra-metrolarin-bozuldugunu-gosterdigi-iddiasi-dogru-mu	3.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/Tocf3	
356	Türkiye	Doğruluk Payı	Marmaray'daki Tartışma Videosu Güncel mi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/marmaray-daki-tartisma-videosu-guncel-mi	3.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/i90s2	
357	Türkiye	Doğruluk Payı	Video 31 Mart Yerel Seçimlerinde Oyların Erken Sayıldığını mı Gösteriyor?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/video-31-mart-yerel-secimlerinde-oylarin-erken-sayildigini-mi-gosteriyor-859	2.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/A1Jss	
358	Türkiye	Doğruluk Payı	Bir Kişinin Oy Verirken Uluduğu Video 2024 Yerel Seçimlerinde mi Çekildi?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/bir-kisinin-oy-verirken-uludugu-video-2024-yerel-secimlerinde-mi-cekildi	31.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/7uIBA	
359	Türkiye	Doğruluk Payı	AK Parti Afyonkarahisar Adayı Seçim Günü Sonuçlar Açıklanmadan Halkı mı Selamladı?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/ak-parti-afyonkarahisar-adayi-secim-gunu-sonuclar-aciklanmadan-halki-mi-selamladi	31.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/HZRZR	
360	Türkiye	Doğruluk Payı	Engin Altan Düzyatan İBB Başkan Adayı Murat Kurum'a Oy Vereceğini mi Açıkladı?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/engin-altan-duzyatan-ibb-baskan-adayi-murat-kurum-a-oy-verecegini-mi-acikladi	29.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/AegzV	
361	Türkiye	Doğruluk Payı	Fotoğraf 24 Mart 2024 tarihli Büyük İstanbul Mitingini mi Gösteriyor?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/fotograf-24-mart-2024-tarihli-buyuk-istanbul-mitingini-mi-gosteriyor	28.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/zj5mR	
362	Türkiye	Doğruluk Payı	Video İzmir Torbalı'da Yapılan Bir Yürüyüşe mi Ait?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/video-izmir-torbali-da-yapilan-bir-yuruyuse-mi-ait	22.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/jdbRn	
363	Türkiye	Doğruluk Payı	Para Dolu Bavul ve Kutuların Fotoğrafı CHP ve İBB'yle mi İlişkili?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/para-dolu-bavul-ve-kutularin-fotografi-chp-ve-ibb-yle-mi-iliskili	15.Mar.24	0	0	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/Oci7P	
364	Türkiye	Doğruluk Payı	Video CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in Abdullah Öcalan ile Konuştuğunu	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/video-chp-genel-baskani-ozgur-ozel-in-abdullah-ocalan-ile-	18.Oca.24	0	0	1	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Yapay zekâ kullanılmadan manipüle edilerek sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/LdCEd	

			Açıkladığını mı Gösteriyor?	konustugunu-acikladigini-mi-gosteriyor										
365	Türkiye	Doğruluk Payı	Fotoğraf Fethullah Gülen ile Ekrem İmamoğlu'nun Görüşmesini mi Gösteriyor?	https://www.dogrulukpayi.com/dogruluk-kontrolu/fotograf-fethullah-gulen-ile-ekrem-imamoglu-nun-gorusmesini-mi-gosteriyor	12.Oca.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://archive.md/LD0Lm	https://archive.is/kp2Tp
366	Türkiye	Teyit	Ekrem İmamoğlu'nun yatırım fırsatı duyurduğu görüntüler gerçek mi?	https://teyit.org/analiz/ekrem-imamoglunun-yatirim-firsati-duyurdugu-goruntuler-gercek-mi	12.Tem.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/9kuWX	
367	Türkiye	Teyit	Videoda Mehmet Şimşek'in "güneşlenme vergisi alınacağını" söylediği iddiası	https://teyit.org/analiz/videoda-mehmet-simsekin-guneslenme-vergisi-alinacagini-soyledigi-iddiasi	11.Tem.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/ppCZl	
368	Türkiye	Teyit	Şantaj, montaj, Deepfake: Gökhan Zan'a ait olduğu iddia edilen kayıtlara nasıl yaklaşmalı?	https://teyit.org/teyitpedia/santaj-montaj-deepfake-gokhan-zana-ait-oldugu-iddia-edilen-kayitlara-nasil-yaklasmali	22.Mar.24	0	0	0	NI	NI	Yapay zekâ olduğu iddia edilen içeriğe karşı bir doğrulama yapılmamış, haber niteliğinde değerlendirmeler yapılmış.	0	https://archive.md/ocIHV	
369	Türkiye	Teyit	Hakan Fidan ve İbrahim Kalın'ı Şam'da gösteren fotoğraf gerçek mi?	https://teyit.org/analiz/hakan-fidan-ve-ibrahim-kalini-samda-gosteren-fotograf-gercek-mi	16.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/Mx5Aq	
370	Türkiye	Teyit	Emine Erdoğan'ın yatırım çağrısı yaptığı video gerçek mi?	https://teyit.org/analiz/emine-erdoganin-yatirim-cagrisi-yaptigi-video-gercek-mi	10.Eyl.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/mZOqv	
371	Türkiye	Teyit	Ekrem İmamoğlu'nun yatırım fırsatı duyurduğu görüntüler gerçek mi?	https://teyit.org/analiz/ekrem-imamoglunun-yatirim-firsati-duyurdugu-goruntuler-gercek-mi	12.Tem.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/9kuWX	
372	Türkiye	Teyit	Fotoğraf CHP Genel Başkanı Özgür Özel'i mi gösteriyor?	https://teyit.org/analiz/fotograf-chp-genel-baskani-ozgur-ozeli-mi-gosteriyor	26.Ara.24	1	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/bNuT8	
373	Türkiye	Teyit	Beşiktaş Belediyesi binasındaki gökkuşağı bayrağı fotoğrafı güncel mi?	https://teyit.org/analiz/besiktas-belediyesi-binasindaki-gokkusagi-bayragi-fotografi-guncel-mi	30.Haz.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/Qtilb	
374	Türkiye	Teyit	İBB öğrenci yurtlarında verilen yemeğin fotoğrafının sahte olduğu iddiası	https://teyit.org/analiz/ibb-ogrenci-yurtlarinda-verilen-yemegin-fotografinin-sahte-oldugu-iddiasi	12.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Manipüle Edilmiş İçerik	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/8DKoX	
375	Türkiye	Teyit	Fotoğraf Sancaktepe Belediyesi'ndeki jakuziyi mi gösteriyor?	https://teyit.org/analiz/fotograf-sancaktepe-belediyesindeki-jakuziyi-mi-gosteriyor	8.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/uYQvv	
376	Türkiye	Teyit	Video Van'daki seçim kutlamasından mı? Öyküm Hüma Keskin	https://teyit.org/analiz/video-vandaki-secim-kutlamasindan-mi	5.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/J1jxc	

377	Türkiye	Teyit	Görsel CHP'nin yaptırdığı heykelleri mi gösteriyor?	https://teyit.org/analiz/gorsel-chpnin-yaptirdigi-heykelleri-mi-gosteriyor	4.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/6mpDK	
378	Türkiye	Teyit	İstanbul'da metrobüs arızasını gösteren videonun güncel olduğu iddiası	https://teyit.org/analiz/istanbulda-metrobus-arizasini-gosteren-videonun-guncel-oldugu-iddiasi	4.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/EMe0D	
379	Türkiye	Teyit	"Self Control" şarkısıyla kutlama yapılan kamyonet videosu güncel mi?	https://teyit.org/analiz/self-control-sarkisiyla-kutlama-yapilan-kamyonet-videosu-guncel-mi	1.Nis.24	1	0	0	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Seçim tarihinden sonra yayınlanmış.	0	https://archive.md/p0JAc	
380	Türkiye	Teyit	Yeniden Refah Partisi'nin "AK Parti lehine seçimden çekildiği" iddiası	https://teyit.org/analiz/yeniden-refah-partisinin-ak-parti-lehine-secimden-cekildigi-iddiasi	30.Mar.24	0	1	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/3DR0y	
381	Türkiye	Teyit	İmamoğlu'nun etkilendiği Kürtçe ağıtın "Türk düşmanlığını" anlattığı iddiası	https://teyit.org/analiz/imamoglunun-etkilendigi-kurtce-agitin-turk-dusmanligini-anlattigi-iddiasi	6.Mar.24	0	1	1	Dezenformasyon	Yanlış Bağlam	Hem içerik kaldırıldığı hem de yapay zekâ kullanılamadan yanlış bağlamda sunulduğu için elendi.	0	https://archive.md/3avHL	
382	Avrupa Birliği	Election24 Check	Videoda dans eden kişi Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron mu?	https://www.dogrula.org/dogrulamalar/videoda-dans-eden-kisi-fransa-cumhurbaskani-emmanuel-macron-mu/	27.Şub.24	0	0	0	Dezenformasyon	Uydurma/ Üretilmiş İçerik		1	https://ghostarchive.org/archive/gM609	https://archive.is/iy7i8

EK-4: Kod Anahtarı

Seçim Tarihinden Sonra Yayınlananlar: Doğrulama Platformu taramalarında öncelikle 1 Ocak 2024 ile 31 Aralık 2024 tarihleri arasında kayıtlara geçen sahte içerikler ele alınmış, sonrasında ise ilgili ülkenin seçim tarihleri ile sınırlandırılmıştır. Örneklem ülkelerin seçim tarihleri aşağıda sıralanmıştır:

ABD – 5 Kasım 2024 Başkanlık Seçimleri
İngiltere – 4 Temmuz 2024 Genel Seçimler
Türkiye – 31 Mart 2024 Yerel Seçimler
Avrupa Birliği – 6-9 Haziran Avrupa Parlamentosu Seçimleri

İçeriği Kaldırılanlar: Örneklem ülkelerin 1 yıllık taraması yapıldıktan sonra 1 Ocak 2024 ile o ülkenin seçim tarihine kadar yayınlanmış olan içerikler sıralanmış ve ardından elde kalan içerikler teker teker manuel olarak incelenmiştir. Doğrulama platformunda yayınlanmakta olan bilgilere kaynak olan sahte içerikler incelenmiş ve hali hazırda yayından kaldırılmış olan sahte kaynak içerikler araştırmaya dâhil edilmemiştir. İlgili doğrulama platformunun açıklama getirerek doğrulanma yürüttüğü içerikler, öncelikle kaynak içerik ile ele alınmıştır. Kaynak sahte içeriğe ulaşılamayan, ilgili sosyal medya platformundan ya da yer sağlayıcıdan kaldırılmış olan dolayısıyla kaynak sahte içeriğe ulaşılamayan içerikler elenmiştir.

Yapay Zekâ ile Üretilmemiş Olanlar: Araştırmanın bir sonraki aşamasında listelenen içerikler, bu araştırmanın konusu ile ilgili olması beklenen yapay zekâ ile üretilen içeriklerin incelenmesidir. Yapılan taramalarda ‘sahte’ başlığı ile yayınlanmakta olan tüm içerikler listelenmektedir ancak bu araştırmanın konusu bağlamında bu sahte içeriklerin yapay zekâ teknolojileri kullanılarak üretilmiş olması beklenmektedir. Yapay zeka teknolojileri kullanılarak üretilmemiş olup seçim sürecinde spekülasyon yaratmak için üretilen, yanlış başlık ya da alt yazı ile bağlamından koparılan, hiciv/ parodi maksadıyla yayınlanmış olsa da düşünceleri bulanıklaştıran, ‘sahte’ bilgilerle üretilen içerikler araştırmanın konusu dışında yer almaktadır. Bu nedenle araştırmaya dâhil edilmemiş ve

EK'te listelenen içeriklerin tümünün açıklaması ve hangi nedenlerle araştırmaya dâhil edilmediği açıklanmıştır.

Yapılan taramanın bir sonraki aşamasında konu bağlamında yapay zekâ teknolojileri ile üretilmiş olan içeriklerin sınıflandırılması ve detaylı incelemesi yapılmıştır.

Bilgi Bozukluğu Türü: Araştırmanın kapsamında temel alınan kaynaklardan biri 2017 yılında Avrupa Konseyi tarafından yayınlanan *İnformation Disorder: Toward an İnterdisciplinary Framework for Research and Policy Making (Bilgi Bozukluğu: Araştırma ve Politika Oluşturmak İçin Disiplinlerarası Bir Çerçeveye Doğru)*[45] başlıklı makalesidir. Araştırma kapsamında ele alınan içerikler, bahsi geçen makalede sınıflandırılan bilgi bozukluğu türleri dezenformasyon (dis-information), mezenformasyon (mis-information) ve kötücül-enformasyon (mal-information) ile ele alınarak sınıflandırılmıştır. Araştırma, ilgili demokratik seçim sürecinde yapay zekâ teknolojileri ile üretilerek halen yayınlanmakta olan içeriklerin sınıflandırmasını yaparak konuyu ele almaktadır.

İlişik Türü: Bahsi geçen temel makalede ele alınan üç genel bilgi bozukluğu türünün daha iyi anlamlandırılması için *Dezenformasyon ve Mezenformasyonun* türlerinin[46] yedi kategoride sınıflandırıldığı görülmektedir. Zarar verme boyutları hesaba katıldığında ilgili yedi kategori *Hiciv/Parodi, Hatalı İlişkilendirme, Çarpıtılmış İçerik, Yanlış Bağlam, Sahte Kimlikli Taklit İçerik, Manipüle Edilmiş İçerik, Uydurma / Üretilmiş İçerik* olarak sıralanmıştır.

Bahsi geçen kategoriler arasında keskin bir ayrım yapmak zor olsa da araştırmada ele alınan içeriklerin yukarıda aktarılan kategoriler arasında hangisi içerisinde değerlendirildiği de aktarılmıştır.

[45] Euoropean Comission. (2017). Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. https://edoc.coe.int/en/media/7495-information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research-and-policy-making.html

[46] Claire Wardle, First Draft (Wardle, 2020). https://firstdraftnews.org/long-form-article/understanding-information-disorder/

İlgili içeriklerin sınırlandırılması ve sınıflandırılması aşamasından sonra ele alına ilgili içerikler ise araştırma soruları doğrultusunda;

- Hangi Deepfake tekniği ile oluşturulduğu,
- Hangi sosyal medya platformunda yayınlandığı,
- Yayınlanan platformda herhangi bir uyarının yer alıp almadığı,
- Hedeflenen kişi ya da kurumun kim/ne olduğu,
- Bilgi bozukluğu türü ve sınıfı,
- Oy yükseltmeyi mi yoksa düşürmeyi mi amaçladığı,
- Üretilen sahte içeriklerin ne tür bir itham barındırdığı (Pozitif/ Negatif)
- İçeriklerin hangi ithamlarda bulunduğu incelenmiştir.

EK-5: Platform Açıklamaları

Doğrulama platformlarında yapılan araştırmada, anahtar kelimeler ile arama yapıldıktan sonra çıkan sonuçlar 2024 yılı ve seçim süreci ile ilgili olması bakımından teker teker incelenerek seçilmiştir.

1- Doğrulama Platformu: AP Fact Check

İlgili doğrulama sitesinde 10 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar sözcüğü ile yapılan taramada toplamda 241 sonuç arasından seçin süreci ile ilgili olan 8 adet içerik incelenmiştir. Ele alınan içerikler seçim süreci ile ilgili olarak seçilse de AP Fact Check sitesinin bir doğrulama platformu gibi değil de bir haber sitesi gibi çalıştığı görülmektedir. Bu nedenle bu 8 içerik incelemeye tabi tutulmamıştır.

19 Mart 2025 tarihinde AI Generated anahtar sözcüğü ile yapılan taramada 2.739 sonuca ulaşılsa da bu sonuçlarda seçim sürecine yönelik bir örnek bulunmamıştır. Yapay zekâ ile ilgili olarak dünyada gerçekleştirilen adımlar, haberler yansıtılmaktadır.

Tarama ölçütlerine uygun olarak bahsi geçen doğrulama sitesinden içerik listelenmemiştir.

2- Doğrulama Platformu: Check Your Fact

İlgili doğrulama sitesinde 10 Mart 2025 ve 14 Mart 2025 tarihlerinde Deepfake anahtar sözcüğü ile yapılan taramada toplamda 37 sonuç bulunmaktadır. Bu sonuçlar arasından 3 içeriğin 2024 yılı seçim süreci ile ilgili olduğu görülerek eklenmiştir.

17 Mart 2025 tarihinde AI Generated anahtar sözcüğü ile yapılan taramada 201 sonuca ulaşılmıştır. Bu sonuçlar arasından 15 içeriğin 2024 yılı seçim süreci ile ilgili olduğu görülerek eklenmiştir.

Böylelikle konu bağlamında kalan 18 içerik detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Bu noktada doğrulama platformlarının arama araçları ile çalışma biçimlerinin farklılığı da görülmektedir. Bahsi geçen doğrulama platformunda belirtilen tarihlerde

yapılan incelemelerde platformun 2 Eylül 2024 tarihine kadar araştırma yapılmasına izin verdiği görülmektedir.

Tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 18'dir.

3- Doğrulama Platformu: FactCheck.Org

İlgili doğrulama sitesinde 11 Mart 2025 tarihinde Deepfake ve AI Generated anahtar kelimeleri ile yapılan taramada Deepfake anahtar kelimesi için toplamda 30 sonuç çıkarılmış, 2024 yılı ile sınırlandırıldığında ise toplamda 4 içerik incelenmiştir. AI Generated taramasında ise toplamda 37 sonuç incelenmiştir.

Tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 4 olarak görülmektedir.

4- Doğrulama Platformu: Lead Stories

İlgili doğrulama sitesinde 11 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar sözcüğü, 17 Mart 2025 tarihinde ise AI Generated anahtar sözcüğü ile yapılan taramada toplamda karşılaşılan içerik havuzu platformun tarih bakımından araştırma yapılmasına izin vermemesinden dolayı manuel olarak geriye doğru tarama yapılarak sıralanmıştır.

Deepfake anahtar sözcüğü ile yapılan taramada karşılaşılan örneklerin büyük bir çoğunluğunun AI Generated taramasında da listelendiği görülmüştür.

Tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 54'tür.

5- Doğrulama Platformu: MediaWise

İlgili doğrulama sitesinde 11 Mart 2025 ve 18 Mart 2025 tarihlerinde Deepfake ve AI Generated anahtar sözcükleri ile tarama yapılmıştır. Doğrulama platformunun yapılan taramada toplamda karşılaşılan içerik havuzu platformun tarih bakımından araştırma yapılmasına izin vermemesinden dolayı manuel olarak geriye doğru tarama yapılarak sıralanmıştır.

Yapılan taramada 1 içerik her iki anahtar sözcük ile yürütülen taramada 1 içeriğin her ikisinde de listelendiği görülmüştür.[47]

Tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 13'tür.

6- Doğrulama Platformu: PolitiFact

İlgili doğrulama sitesinde 11 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile gerçekleştirilen taramada 55 içeriğe ulaşılmıştır.

18 Mart 2025 tarihinde AI Generated anahtar kelimesi ile gerçekleştirilen taramada ise 1930 içerik listelenmiş, konu bağlamında yürütülen sınırlamalarla 16 içerik sıralanmıştır.

Doğrulama platformunun daha çok politik gerçeklik üzerine çalıştığı gözlenmiştir.

7- Doğrulama Platformu: Reuters

İlgili doğrulama sitesinde 11-12 ve 13 Mart 2025 tarihlerinde her iki anahtar sözcük ile tarama yapılmıştır. Doğrulama platformunda tarama araçları kullanılarak tarih ve arama sözcüğü belirtilerek tarama yapılmasına izin verilmediği için tarama manuel olarak yürütülmüştür.

Platform, 28 Haziran 2024 tarihine kadar tarama yapılmasına izin vermektedir.

Tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 145'tir.

8- Doğrulama Platformu: Snopes.com

İlgili doğrulama sitesinde 13 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yürütülen taramada 225 sonuç arasından, AI Generated anahtar kelimesi ile yapılan taramada ise 992 sonuç arasından konu bağlamında ele alınabilecek içerikler listelenmiştir.

Platform 11 Eylül 2024 tarihine kadar tarama yapılmasına izin vermektedir.

Bu doğrultuda tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 40'tır.

[47] https://www.poynter.org/fact-checking/2024/kamala-harris-supporters-ai-images-video-detector/

9- Doğrulama Platformu: The Dispatch

İlgili doğrulama sitesinde 14 Mart 2025 tarihinde her iki anahtar kelime ile yürütülen taramada toplamda 10 sonuç çıkmaktadır. Ancak Fact-Check arama butonunda üst üste aramalarda da farklı sonuçlar ile karşılaşılmaktadır. Örneğin Deepfake yazıldığında 10 sonuç çıkarken, AI Generated araştırmasından sonra Deepfake araması yapıldığında 3 sonuç çıkmaktadır.

İlgili sonuçlar arasından doğrultuda tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 2'dir.

10- Doğrulama Platformu: The Washington Post Fact Checker

İlgili doğrulama sitesinde 14 Mart 2025 tarihinde yürütülen taramada toplamda 2290 sonuç listelenmiştir. Ancak tarih sıralamasına izin verilmemekte ve tüm içerikler kamuya açık bir şekilde yayınlanmamakta yani üyelik ve ödeme istenmektedir. Sınırlı bir erişim sağlandığından ve sadece başlıkların görüntülenmesi üzerine The Washington post Fact Checker sitesinden içerik izlenememiştir.

Bu nedenle ilgili doğrulama platformundan tarama ölçütlerine uygun olarak içerik alınmamıştır.

11- Doğrulama Platformu: USA Today

İlgili doğrulama sitesinde 14 Mart 2025 tarihinde her iki anahtar kelime ile yürütülen taramada ayrı ayrı 100'er sonuç listelenmektedir.

Tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen toplam içerik sayısı 7'dir. Listelenen 7 içerik Deepfake anahtar kelimesi ile tarandığında ulaşılan listeden sıralanmıştır.

12- Doğrulama Platformu: Wisconsin Watch

İlgili doğrulama sitesinde 14 Mart 2025 tarihinde yürütülen taramada konu ile ilgili olarak herhangi bir doğrulama görülmemektedir. İlgili platformda bölgesel haberlere yer verildiği görülmektedir.

Bu nedenle tarama ölçütlerine uygun olarak içerik alınmamıştır.

13- Doğrulama Platformu: FactCheckNI

22 Mart 2025 tarihinde her iki anahtar kelime ile yürütülen taramada konu ile ilgili olarak herhangi bir doğrulama görülmemektedir. Geriye doğru tarama yapıldığında ise iddiaların yer aldığı ancak doğrulama yapılmadığı görülmüştür.

Bu nedenle tarama ölçütlerine uygun olarak içerik alınmamıştır.

14- Doğrulama Platformu: Full Fact

İlgili doğrulama sitesinde 22 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yürütülen taramada konu ile ilgili olarak 9 içerik sıralanmış, AI Generated anahtar kelimesi ile yapılan taramanın ise 13 Haziran 2024 tarihine kadar tarama yapılmasına izin verildiği görülerek 8 içerik sıralanmıştır.

Bu nedenle tarama ölçütlerine uygun olarak 17 içerik listelenmiştir.

15- Doğrulama Platformu: Ferret Fact Service

22 Mart 2025 tarihinde her iki anahtar kelime ile tarama ölçütlerine uygun olarak 2 içerik listelenmiştir.

16- Doğrulama Platformu: PA Media

23 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yürütülen taramada konu ile ilgili olarak herhangi bir içerik alınmamış, AI Generated anahtar kelimesi ile de 1 içerik listelenmiştir.

17- Doğrulama Platformu: Doğrula.com

24 Mart 2025 tarihinde her iki anahtar kelime ile yürütülen taramada konu ile ilgili olarak içerik listelenememiştir. Geriye doğru tarama yapıldığında ise listelenen içerik sayısı 11'dir.

18- Doğrulama Platformu: Doğruluk Payı

24 Mart 2025 tarihinde her iki anahtar kelime ile yürütülen taramada konu ile ilgili olarak içerik listelenememiştir. Geriye doğru tarama yapıldığında ise listelenen içerik sayısı 27'dir.

19- Doğrulama Platformu: Teyit

24 Mart 2025 tarihinde Deepfake anahtar kelimesi ile yürütülen taramada 3 içerik, AI Generated anahtar kelimesi ile yürütülen taramada ise listelenen içerik sayısı 13'tür.

Bu nedenle tarama ölçütlerine uygun olarak listelenen içerik sayısı 16'dır.

ÖZET

Bu tez çalışması, 2024 yılında küresel bağlamda gerçekleştirilen demokratik seçim süreçlerinde yer alan Deepfake içeriklerin genel çerçevesini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu bağlamda araştırma, 2024 yılında gerçekleştirilen seçim süreçlerinde hangi ülkelerin Deepfake içeriklerine maruz kaldığının tespiti üzerine yürütülmüştür. Ayrıca 2024 yılında gerçekleştirilen Amerika Birleşik Devletleri başkanlık seçimleri, İngiltere genel seçimleri, Avrupa Birliği Avrupa Parlamentosu seçimleri ve Türkiye yerel seçimleri süreçlerinde yer alan Deepfake içeriklerinin analizi ortaya konmuştur. Bu bağlamda adı geçen seçim süreçlerinde yeni siyasal kamusal alanda doğrulama platformlarında yer alan Deepfake içeriklerinin türü ve yapısı açığa kavuşturulmuştur. Yapay zekâ teknolojisinin yeni medyada kullanımı ile demokratik süreçlerde yaşanan erozyona ışık tutmak üzere hazırlanan bu çalışma, kamusal alanın dönüşümü temelinde işlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deepfake, Demokratik Seçimler, Dezenformasyon, Siyasal Kamusal Alan, Yapay Zekâ

ABSTRACT

This thesis aims to reveal the general framework of Deepfakes in the democratic election processes that took place in the global context in 2024. In this context, the research was conducted to determine which countries were exposed to Deepfakes in the election processes held in 2024. In addition, the analysis of Deepfake content in the United States presidential elections, UK general elections, European Union European Parliament elections and Turkey local elections held in 2024 was revealed. In this context, the type and structure of Deepfake content in the new political public sphere in the aforementioned election processes were revealed. This study, which is prepared to shed light on the erosion of democratic processes with the use of artificial intelligence technology in new media, is based on the transformation of the public sphere.

Keywords: Artificial Intelligence, Deepfake, Democratic Elections, Disinformation, Political Public Sphere